

ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัย
ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

วิทยานิพนธ์

ของ

สมภาพ ชัยน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

เมษายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัย
ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

วิทยานิพนธ์

ของ

สมภาพ ชัยน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

เมษายน 2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

HUMAN NEEDS FACTORS AFFECTING BEHAVIORAL DEVELOPMENT OF THE
ABSOLUTE DRUG PRISONERS IN NAKHON PHANOM CENTRAL PRISON

BY
SOMPOB KHAYAN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Public Administration Degree in Public Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

April 2024

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

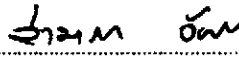

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

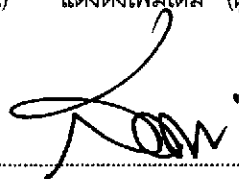
ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติณัผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ สมภาพ ชัยนั

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

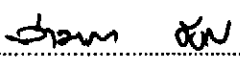
 ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปณิธิ์ การสมมติ) และผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

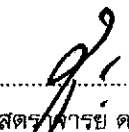
 กรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น) แต่งตั้งเพิ่มเติม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

 กรรมการสอบ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญาศรณั สวัสดิ์โธสง) แต่งตั้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร)
ประธานหลักสูตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 19 เดือน เมษายน พ.ศ. 2567
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างดีด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ เป็นอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร ประธานกรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล กรรมการที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำ เสนอแนะ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอา ใจใส่ตลอดมาตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และ ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบเค้าโครงและสอบป้องกัน ทุกท่าน ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมให้คำแนะนำ การพัฒนาวิธีดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิง ทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณ ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดนครพนม ที่ให้ความอนุเคราะห์และ ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ทุกท่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และคอยให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วย

คุณค่าและประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บิดา มารดาของ ผู้วิจัย และบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนจนผู้วิจัยสามารถดำรงตนและบรรลุผล สำเร็จในปัจจุบัน

สมภาพ ชัยน

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนา พฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลาง นครพนม
ผู้วิจัย	สมภาพ ชัยน
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล
ปริญญา	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2567

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม 2) ศึกษาระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม 3) ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม 4) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม จำนวน 361 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$)
2. ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)
3. ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ด้านความต้องการความสำเร็จ ($\beta = .446$) ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ($\beta = .400$) ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ($\beta = .224$) และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ($\beta = .220$) มีอิทธิพลต่อ

ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถรวมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้ร้อยละ 54.90 ($R^{2Adj}=.549$) ยกเว้นปัจจัยด้านความต้องการความรัก

4. แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้แก่ ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเองครอบครัวและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดยคำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

คำสำคัญ : พฤติณิสัย, ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด

TITLE	Human Needs Factors Affecting Behavioral Development of the Absolute Drug Prisoners in Nakhon Phanom Central Prison
AUTHOR	Sompob Khayan
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Samart Aiyakorn Asst. Prof. Dr. Chardchai Udomkijmongkol
DEGREE	M.P.A. (Public Administration)
INSTITUTE	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2024

ABSTRACT

The purposes of this research included the following: 1) To study the efficiency level of behavioral development of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison. 2) To investigate the level of human needs factors of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison , 3) To examine the influences of human needs factors on developing the behavior of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison, and 4) To obtain the guidelines for developing the behavior of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison. Gaining through a stratified sampling method, the sample group consisted of 361 absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison. A questionnaire was employed as a tool to collect the data while the statistics used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation. and multiple regression analysis.

The study revealed these results:

1. The absolute drugs prisoners' human needs factors in Nakhon Phanom Central Prison, as a whole, were at a high level ($\bar{X} = 4.47$).
2. The overall behavioral development efficiency of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison was at a high level. ($\bar{X} = 4.35$).
3. It was found that these human needs significantly influenced on developing the behavior of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central

Prison at .01 statistical level: the need for success ($\beta = .446$), the needs for basic physical needs ($\beta = .400$), the need for security and safety ($\beta = .224$), and the need for respect ($\beta = .220$). In addition, except for the need for love, these needs could be used jointly to correctly predict the behavioral development efficiency of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison 54.90 percent ($R^{2Adj} = .549$).

4. Some guidelines were given for developing the behavior of the absolute drug prisoners in Nakhon Phanom Central Prison. There should be an orientation or preparatory program before releasing each prisoner back into the community. Undergoing the program, self-worth/self-esteem, responsibilities for oneself, family and society will be emphatically inculcated in these prisoners in order to prepare themselves physically, mentally and socially before returning them to live in the society. Based on the absolute drug prisoners' conditions, problems, and needs, the training course should be planned and established for them to attend. Multidisciplinary officers and experts from external agencies should be coordinated or invited as the guest speakers to lecture, provide knowledge, and help these prisoners in accordance with their conditions, problems, and needs.

Keywords: Behavior, absolute drug prisoner

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	7
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
สมมติฐานของการวิจัย	8
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
กรอบแนวคิดของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุคูณสัญของ กรมราชทัณฑ์	13
ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุคูณสัญผู้ต้องขังเด็ดขาด คดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม	42
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด	52
ความรู้เกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์	81
บริบทเรือนจำกลางนครพนม	85
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	93
3 วิธีดำเนินการวิจัย	104
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	104
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	105
วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	106
การเก็บรวบรวมข้อมูล	110

การวิเคราะห์ข้อมูล	110

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	112
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	117
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	118
แนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม	136
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	145
สรุปผลการวิจัย	145
อภิปรายผลการวิจัย	149
ข้อเสนอแนะการวิจัย	158
บรรณานุกรม	161
ภาคผนวก	168
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	169
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	185
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	188
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม	197
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม	203
ภาคผนวก ฉ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ	208
ประวัติย่อของผู้วิจัย	212

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ต้องขัง	25
2 แสดงอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เรือนจำกลางนครพนม	92
3 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครพนม	92
4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	119
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยรวมและ รายด้าน	121
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการ พื้นฐานทางร่างกาย รายข้อ	122
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการ ความมั่นคงและปลอดภัย รายข้อ	123
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการ ความรัก รายข้อ	124
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการ การยอมรับนับถือ รายข้อ	125
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการ ความสำเร็จ รายข้อ	126
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนา พฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยรวม	

และรายด้าน	127

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนา พหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านการศึกษา รายข้อ	128
13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนา พหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ รายข้อ	129
14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนา พหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านการฝึกวิชาชีพ รายข้อ	130
15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยความต้องการของมนุษย์ กับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำ กลางนครพนม	132
16 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลาง นครพนม	134
17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย	135

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	10
2 ภาพถ่ายทางอากาศสถานที่ตั้งเรือนจำกลางนครพนม	93

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมเกือบทุกขั้นตอน โดยทำหน้าที่ควบคุมผู้ต้องหาหรือจำเลยไว้ในระหว่างการดำเนินคดี ไม่ว่าจะเป็นก่อนศาลพิจารณาคดี ระหว่างการพิจารณา ตลอดจนภายหลังการพิพากษาพิพากษา ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการในศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ หรือศาลฎีกา ซึ่งกรมราชทัณฑ์มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมดูแลต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแล ตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักราชวิทยาลัย และหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ ดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ พัฒนาระบบ รูปแบบ มาตรการ หลักเกณฑ์ มาตรฐาน วิธีการปฏิบัติและการปฏิบัติต่อผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ ในระหว่างที่ถูกควบคุมตัว เพื่อบริการตรวจพิสูจน์ในสถานที่เพื่อการตรวจพิสูจน์ตามกฎหมายเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง และบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ โดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กร พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไขหรือฟื้นฟูผู้ต้องขังและบุคคลที่อยู่ในความควบคุมหรือดูแลตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ ให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่ทวนกลับมากระทำผิดซ้ำ ได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริตและสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติ โดยสังคมให้การยอมรับ (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, 2560)

กระบวนการดำเนินงานที่สำคัญของงานราชทัณฑ์ คือ การปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล การบังคับคดีทางอาญา ซึ่งกรมราชทัณฑ์ไม่ได้เกี่ยวข้องกับคดีโดยตรง

แต่มีหน้าที่บังคับโทษ โดยการลงโทษผู้กระทำความผิด และปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ตั้งแต่การรับตัว การปฏิบัติในขณะที่คุมขัง จนกระทั่งการปล่อยตัวพ้นโทษ (กรมราชทัณฑ์) หรือแม้แต่คำพิพากษาประหารชีวิต ในอดีตการลงโทษทัณฑ์ผู้ต้องขังมีแนวคิดในทำนองลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน และลงโทษให้คนเกิดความเกรงกลัว ตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 ได้กำหนดให้ใช้กำลังในการลงโทษผู้ต้องขังที่กระทำความผิดวินัยเรือนจำ/ทัณฑสถาน โดยการ เสียน ตี ได้อีกทั้งยังมีการประกาศให้สาธารณชนทุกคนได้รับทราบ ว่าพฤติกรรมใดควรละเว้น พฤติกรรมใดควรประพฤติปฏิบัติ ซึ่งจุดประสงค์ของการลงโทษในอดีตนั้น เพื่อเป็นการข่มขู่ ยับยั้ง บุคคลจากการก่ออาชญากรรม และเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการล้างแค้นซึ่งกันและกัน การลงโทษผู้กระทำความผิดควรใช้วิธีการลงโทษจำคุกเป็นหลัก (กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์, 2561, หน้า 1)

ภารกิจสำคัญประการหนึ่งของกรมราชทัณฑ์คือการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังในเรือนจำเพื่อให้เขาเหล่านั้นได้กลับตัวกลับใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติ สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษรวมทั้งในระหว่างต้องโทษได้ใช้วิกฤติเป็นโอกาสในการพัฒนาตน เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อมการแก้ไข บำบัด พื้นฟูและพัฒนาผู้ต้องขังในระยะเวลาอันสั้นหรือในช่วงชีวิตวัยกลางคนของเขาเหล่านั้นซึ่งได้ผ่านการใช้ชีวิตมาอย่างโศกโชนหรือเคยดำรงชีวิตอยู่ในมุมมืดของสังคมหรือเป็นผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องท้าทายความสามารถของกรมราชทัณฑ์อย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายทั้ง อายุ เพศ พื้นฐานครอบครัว การศึกษา ความถนัด บุคลิกร่างกาย อุปนิสัยรวมถึงระยะเวลาต้องโทษที่แตกต่างกัน สิ่งสำคัญประการแรกหรือกุญแจสำคัญของการดำเนินการคือการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อจัดกลุ่มผู้ต้องขังให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะแต่ละคนและจะต้องจัดทำโปรแกรมการแก้ไขให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแก้ไขและพัฒนาให้ได้ผล สัมฤทธิ์ในการที่จะคืนคนดีกลับสู่สังคม (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, 2560)

แต่ในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 เพื่อให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน โดยเชื่อว่าสาเหตุแห่งการกระทำความผิดนั้นอาจเกิดจากสาเหตุทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้กระทำความผิด ตลอดจนสาเหตุด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมด้วย ดังนั้นการที่จะหาสาเหตุแห่งของการกระทำความผิดจะต้องศึกษาบุคลิกภาพของผู้กระทำความผิด และสภาพแวดล้อมทางสังคมบริเวณโดยรอบที่ผู้กระทำความผิด

อาศัยอยู่ ซึ่งปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ได้มุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาคงต้นเหตุของ อาชญากรรม ด้วยการป้องกันการเกิดอาชญากรรมจากทั้งฝ่ายผู้กระทำผิด และจากฝ่าย ผู้เสียหาย ด้วยการศึกษาค้นคว้าสาเหตุของอาชญากรรมจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยแก่การ ก่ออาชญากรรมนั้น ๆ และเพื่อการแก้ไขผู้กระทำผิดให้กลับตนเป็นพลเมืองดีของสังคม ตามแนวความคิดใหม่ คือ การใช้วิธีการลงโทษแบบอื่น ๆ ทดแทนการใช้วิธีการลงโทษ จำคุกในเรือนจำ เพื่อแก้ไขผู้กระทำผิดเป็นหลัก เช่น การปล่อยผู้กระทำผิดออกจาก กระบวนการยุติธรรม การคุมประพฤติ การรอกการลงโทษ การพักการลงโทษการลด จำนวนวันต้องโทษจำคุกในชั้นเรือนจำ การทำงานสาธารณะแทนการจำคุก เป็นต้น (กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์, 2561)

ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์ประสบกับปัญหา “คนล้นคุก” ซึ่งสาเหตุเกิดจากหลาย “มิติ” อาทิ การกระทำผิดซ้ำในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ส่งผลให้จำนวนผู้ต้องขังมีปริมาณ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องและไม่มีแนวโน้มที่จะลดลง ถึงแม้กรมราชทัณฑ์จะมีการ ดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดจำนวนผู้ต้องขังที่ต้องโทษในเรือนจำ/ทัณฑสถานต่าง ๆ โดยมี การกำหนดให้ผู้ต้องขังที่มีการประพฤติดี อยู่ในระเบียบวินัย ได้รับการเลื่อนชั้น เพื่อให้ ได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ทางกรมราชทัณฑ์กำหนดขึ้นเป็นเกณฑ์ในการได้รับการปล่อย ตัวก่อนครบกำหนดโทษ เช่น การพักการลงโทษ การลดจำนวนวันต้องโทษ และอภัยโทษ แต่อย่างไรก็ตามจำนวนผู้ต้องขังก็ยังคงมีการเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จากข้อมูลกรม ราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังอยู่ภายใต้การควบคุมของเรือนจำ/ทัณฑสถาน 143 แห่งทั่วประเทศ มีจำนวน 377,722 คน ซึ่งผู้ต้องขังส่วนใหญ่ต้องโทษในคดีเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวน 301,533 คน คิดเป็นร้อยละ 79.83 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด (กรมราชทัณฑ์, 2563) ซึ่งปัญหา ยาเสพติดกำลังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่ออย่างร้ายแรงต่อ ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และประชาคมโลก ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ การแพร่ ระบาดของปัญหา ยาเสพติดได้แทรกซึมเข้าไปทุกชนชั้น ทุกสาขาอาชีพ (กรมราชทัณฑ์, 2563)

จากการเพิ่มจำนวนของผู้ต้องขังคดียาเสพติด บางครั้งเป็นผลมาจากผู้ต้องขัง คดีเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ หรือ พักการลงโทษ เมื่อกลับออกไปสู่ สังคมภายนอกแล้วด้วยสาเหตุบางประการทำให้ผู้ที่เคยต้องโทษหวนกลับมากระทำ ความผิดกฎหมายไม่ว่าจะเป็นคดีเกี่ยวกับยาเสพติด หรือคดีอื่น ๆ ที่มีผลมาจากยาเสพติด

เมื่อถูกดำเนินคดีให้ต้องกลับเข้ามาในเรือนจำ/ทัณฑสถาน เพื่อรับโทษทัณฑ์กลายเป็นผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ทำให้เกิดปัญหาผู้ต้องขังล้นคุก และสังคมเกิดคำถามว่ากรมราชทัณฑ์ปล่อยให้บุคคลอันตรายต่อสังคมออกมาได้อย่างไร โดยไม่มีการแก้ไข ซึ่งกรมราชทัณฑ์มีภารกิจสำคัญที่ทำทลายความสามารถของกรมราชทัณฑ์อย่างยิ่ง คือ การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายทั้ง อายุ เพศ พื้นฐานครอบครัว การศึกษา ความถนัด บุคลิกร่างกาย อุปนิสัย รวมถึงระยะเวลาต้องโทษที่แตกต่างกัน เพื่อพัฒนาผู้ต้องขังให้ถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะแต่ละคนและจะต้องจัดทำโปรแกรมการแก้ไขให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแก้ไข และพัฒนาให้ได้ผลสัมฤทธิ์ในการที่จะคืนคนดีสู่สังคม (กรมราชทัณฑ์, 2560)

ส่วนเรือนจำและทัณฑสถานนั้น เป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระทรวงยุติธรรม นอกจากจะมีหน้าที่ในการควบคุมผู้กระทำผิดตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ยังมีหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู และพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดีกลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถอยู่กับสังคมได้อย่างปกติสุข กระบวนการยุติธรรมของไทยมีการเล็งโทษจำคุกน้อย ซึ่งการลงโทษผู้กระทำผิดใช้การลงโทษโดยการคุมขังที่เรือนจำเป็นส่วนใหญ่ จึงส่งผลให้ผู้ต้องขังในเรือนจำมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่งมักจะคุมขังนักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝาก อยู่ในสถานที่แห่งเดียวกัน ซึ่งผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมตัวภายในเรือนจำและทัณฑสถานเหล่านั้นล้วนมีประวัติความเป็นมา สภาพครอบครัวชีวิตความเป็นอยู่ และพฤติกรรม การกระทำผิดที่ต่างกันอย่างออกไป ตลอดทั้งถูกหล่อหลอมมาจากสถาบันทางสังคม และสภาพแวดล้อมที่ต่างกันเป็นเวลายาวนาน เมื่อนำผู้ต้องขังมาอยู่รวมกันโดยไม่มีการแยกประเภทของคดีและจำนวนครั้งในการกระทำผิด มักก่อให้เกิดปัญหาการถ่ายทอดพฤติกรรมอาชญากร (Criminal Behavior) ในระหว่างผู้ต้องขังด้วยกันขึ้น ถึงแม้ว่ากรมราชทัณฑ์ได้มีการจำแนก และแยกประเภทของผู้ต้องขังตามลักษณะคดี ตลอดทั้งจัดตั้งเป็นเรือนจำประเภทต่าง ๆ ขึ้นแล้ว ก็ยังไม่สามารถลดจำนวนผู้ต้องขังที่กระทำผิดกฎหมายได้ดีเท่าที่ควร กรมราชทัณฑ์ โดยเรือนจำกลางนครพนมได้ดำเนินการตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์เพื่อการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีการเตรียมความพร้อมตั้งแต่การรับตัวผู้ต้องขังเข้าใหม่ ตามขบวนการขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สูงสุด ต่อกระบวนการ “การคืนคนดีมีคุณค่ากลับสู่สังคม” (กรมราชทัณฑ์, 2560)

เรือนจำกลางนครพนมเป็นหน่วยงานหนึ่งที่อยู่ในการกำกับดูแลของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งตั้งอยู่เลขที่ 300 หมู่ที่ 3 ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม มีภารกิจหลักในการควบคุมผู้ต้องขังที่มีกำหนดโทษไม่เกิน 30 ปี ให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดนครพนม อำนาจในการพิพากษาคดีในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 12 อำเภอ 97 ตำบล 1,123 หมู่บ้าน โดยมีอำเภอดังนี้ 1) อำเภอเมืองนครพนม 2) อำเภอท่าอุเทน 3) อำเภอธาตุพนม 4) อำเภอนาแก 5) อำเภอนาหว้า 6) อำเภอบ้านแพง 7) อำเภอปลาปาก 8) อำเภอโพนสวรรค์ 9) อำเภอเรณูนคร 10) อำเภอศรีสงคราม 11) อำเภอนาทม 12) อำเภอวังยาง การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 16 แห่ง และมีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 86 แห่ง ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อีกทั้งปัจจุบันราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เกษตรกรมีรายได้น้อยสวนทางกับค่าครองชีพในปัจจุบันที่เพิ่มสูงขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อภาระทำผิดของคนในสังคม ทำผิดกฎหมาย สุดท้ายคือเรือนจำต้องดูแลคนเหล่านั้นแต่ก็ไม่สามารถที่จะปฏิเสธได้ และเมื่อผู้ต้องขังเหล่านั้นเข้ามาอยู่เรือนจำ ก็ต้องมีความอดสาหะปฏิบัติตัวให้อยู่ในระเบียบวินัยของเรือนจำ ภาระทำความดีความชอบแก่ทางราชการ แสดงให้เห็นถึงการกลับตัวกลับใจเป็นคนดี พร้อมทั้งจะออกไปสู่สังคมเมื่อพ้นโทษ (เรือนจำกลางนครพนม, 2563)

ปัจจุบันเรือนจำกลางนครพนมมีผู้ต้องขังคดียาเสพติด จำนวน 3,642 คน (เรือนจำกลางนครพนม 1 กรกฎาคม 2563) ซึ่งถือเป็นกลุ่มปัญหาสำคัญที่กระทบต่อกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่กระทำผิดครั้งแรกหรือผู้ต้องขังกลุ่มอื่นในการบำบัดฟื้นฟู และแก้ไขตลอดจนพัฒนาพฤตินิสัย เพราะผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว ยากต่อการแก้ไข แม้ว่าจะเคยได้รับโอกาสในการกลับตัวเป็นคนดีมาแล้วแต่ก็ยังหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์, 2563)

การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นกระบวนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันมิให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษแล้วไม่หวนกลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในขณะที่ผู้กระทำความผิดถูกควบคุมตัวอยู่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานก็คือการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังให้เขาเหล่านั้นได้กลับตัวกลับใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษ รวมทั้งระหว่างต้องโทษได้ใช้ “วิกฤติ”

เป็นโอกาสการพัฒนาตน เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, 2557, หน้า 2)

การแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังให้เป็นบุคคลที่สามารถเข้ากับสังคมทั่วไปได้เมื่อพ้นโทษ ภายใต้หลักกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับและมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ โดยยึดหลักมนุษยธรรมและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานและการปฏิบัติงานในการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง ในการปฏิบัติงานในเรื่องจำกลางนครพนม มีแนวทางการปฏิบัติที่มีทิศทางไปตามพันธกิจที่กำหนดไว้ โดยมีการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังรวมอยู่ด้วย โดยเฉพาะผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่เป็นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ต้องได้รับการบำบัดแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัย เพื่อให้แก้ไขปัญหาเสพติดโดยสมัครใจและเต็มใจ เพราะการแก้ไขปัญหายุทธวิธีจะประสบความสำเร็จได้ต้องเริ่มจากความตั้งใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องก่อนเป็นเบื้องต้น สภาพปรากฏการณ์ปัญหาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ผู้ต้องขังที่เป็นหน้าใหม่ในวงการและผู้ต้องขังที่วนเวียนเข้าออกเรือนจำมีแนวโน้มมากขึ้นทุกวัน หากได้รับการพัฒนาพฤตินิสัยปรับแนวคิดเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างจริงจัง จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการลดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ การแสวงหาแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติด จึงเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะลดโอกาสไม่ให้ผู้ต้องขังคดียาเสพติด ขยายเครือข่ายการกระทำผิดโดยการชักชวนหรือเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นกระทำตาม ให้เกิดทัศนคติที่ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ที่สังคมยอมรับ และเป็นการป้องกันการหวนกลับไปกระทำผิดซ้ำขึ้นอีกเมื่อพ้นโทษออกไป (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, 2560)

การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ย่อมเกิดจากปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ปัจจัยความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ปัจจัยความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ปัจจัยความต้องการความรัก ปัจจัยความต้องการการยอมรับนับถือ ปัจจัยความต้องการความสำเร็จ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานอยู่ในเรือนจำกลางนครพนม จึงเห็นความสำคัญและความจำเป็น จึงสนใจที่จะศึกษาถึง ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยศึกษาถึงรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพที่ได้รับจากการแก้ไข บำบัด พันฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลาง

นครพนม ที่ได้ผ่านกระบวนการพัฒนาพหุตินิสัย ด้านการศึกษา ด้านจิตใจ ด้านการฝึกวิชาชีพ ของเรือนจำกลางนครพนม รวมถึงศึกษาว่า มีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษาวิเคราะห์ พัฒนาปรับปรุง เพื่อ “ต่อยอด” ของงานราชทัณฑ์ในด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมรวมถึงพหุตินิสัยของผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดี มีคุณค่า สู่อสังคม และยังเป็นการตอบสนองนโยบายของกรมราชทัณฑ์ สมดังตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ยังประโยชน์สูงสุดต่องานราชทัณฑ์ และประเทศชาติ ต่อไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัยไว้ดังต่อไปนี้

1. ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อยู่ในระดับใด
2. ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม หรือไม่
4. แนวทางในการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้
 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนา
 พหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ความสำคัญของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ทำให้ทราบระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาด
 คดีอาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม
2. ทำให้ทราบระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาด
 คดีอาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
3. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อ
 ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม
4. ผลจากการวิจัยทำให้ได้แนวทางในการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาด
 คดีอาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ซึ่งเรือนจำกลางนครพนม กรมราชทัณฑ์ ตลอดจน
 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาการ
 วางแผนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ในด้านแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พัฒนาพหุติ
 นิสัย ด้านการศึกษา ด้านจิตใจ ด้านฝึกวิชาชีพ พร้อมทั้งยังเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และ
 ประสิทธิภาพ ใน “การคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคม” การป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการกระทำผิด
 ซ้ำของผู้ต้องขังคดีอาเสพติดในเรือนจำกลางนครพนม และเรือนจำอื่น ๆ ให้เกิด
 ประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายขององค์การ
 ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอา
 เสพติดเรือนจำกลางนครพนม 3,642 คน (เรือนจำกลางนครพนม 1 กรกฎาคม 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จำนวน 361 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1981, p.127 อ้างถึงใน ญัฐปราชย์ สิ้นชัยคุณานนท์, 2554, หน้า 45) และจะทำการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ประกอบด้วย

2.1.1 ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย

2.1.2 ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย

2.1.3 ปัจจัยด้านความต้องการความรัก

2.1.4 ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ

2.1.5 ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านการศึกษา

2.2.2 ด้านจิตใจ

2.2.3 ด้านการฝึกวิชาชีพ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ เรือนจำกลางนครพนม

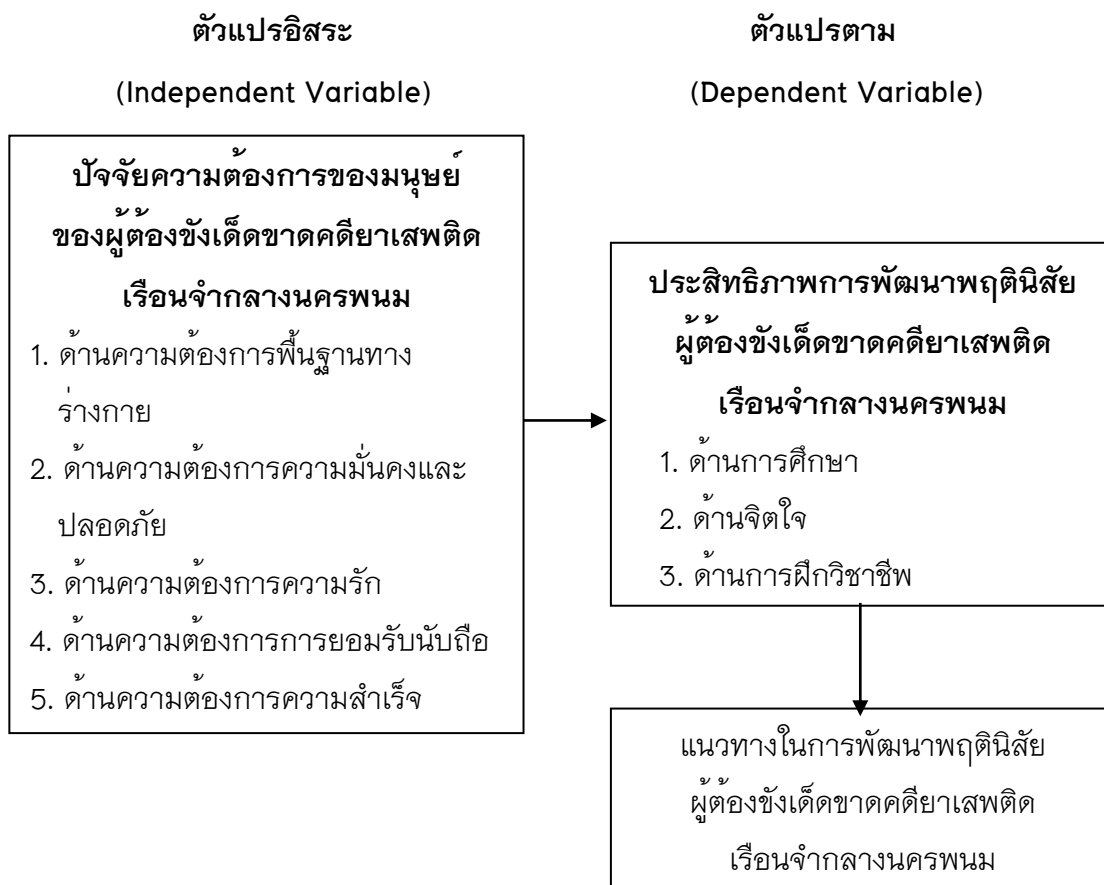
4. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ระหว่างวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2563 ถึงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2566

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำ 1) ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow Need Hierarchy) Maslow (1970, pp. 69 – 91 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559, หน้า 189–191) 2) หลักการการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำ

กลางนครพนม (กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์, 2561) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเพื่อตอบปัญหาการวิจัย ได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. ผู้ต้องขัง หมายถึง ผู้ถูกคุมขังเฉพาะคดีอาเสพติดซึ่งกระทำความผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติอาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) และถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลางนครพนม โดยคำสั่งของศาลหรือผู้มีอำนาจ และให้หมายความรวมถึงนักโทษเด็ดขาด คนต้องขัง และคนฝากขัง

2. ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาญาเสพติดให้โทษ หมายถึง ผู้ต้องขังที่ถูกศาลพิพากษาตัดสินจำคุกเมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ฐานความผิดพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) ซึ่งถูกคุมขังในเรือนจำกลางนครพนม

3. การกระทำคามผิด หมายถึง การกระทำคามผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน)

4. ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง หมายถึง ความสำเร็จของการแก้ไข บำบัด พื้นฟู และพัฒนาผู้ต้องขังเพื่อให้กลับตนเป็นคนดี บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ (ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง พ.ศ. 2561, หน้า 1) ประกอบด้วย

4.1 ด้านการศึกษา หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยใช้หลักสูตรของการศึกษาของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม กระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สายอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครพนม และระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

4.2 ด้านจิตใจ หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาสายธรรมศึกษาตั้งแต่ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นเอก ตลอดจนการที่ผู้ต้องขังได้รับการอบรม หลักศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ เป็นต้น

4.3 ด้านการฝึกวิชาชีพ หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริต สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้หลังพ้นโทษ

5. ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาญาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม หมายถึง เหตุหรือการกระทำใด ๆ ที่สนับสนุนให้การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาญาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย

5.1 ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาพฤตินิสัย ได้แก่ การใส่เครื่องแบบเดียวกัน ระหว่างการเข้ารับการอบรม มีห้องเรียนหรือสถานที่อบรมเป็นสัดส่วนและได้มาตรฐาน

มีวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมและเพียงพอ รวมทั้งมีสื่อสารสนเทศที่ทันสมัยสามารถสืบค้นและเรียนรู้ได้

5.2 ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้เรียนหรือฝึกอบรมจากวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมตลอดระยะเวลาจนสำเร็จหลักสูตรและได้รับวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตร

5.3 ปัจจัยความต้องการความรัก หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับความรัก และกำลังใจจากวิทยากร เพื่อนในห้องเรียน เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์และครอบครัว

5.4 ปัจจัยความต้องการการยอมรับนับถือ หมายถึง ความประสงค์ที่จะได้รับการยอมรับนับถือในความรู้ความสามารถจากวิทยากร เพื่อนในห้องเรียน เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ เรือนจาและหน่วยงานภายนอก

5.5 ปัจจัยความต้องการความสำเร็จ หมายถึง ความประสงค์ที่จะสามารถนำความรู้ความสามารถไปประกอบอาชีพที่สุจริต และเผยแพร่องค์ความรู้ให้กับบุคคลอื่นได้ภายหลังจากการพ้นโทษ ซึ่งเป็นการพัฒนาจิตใจ เพิ่มคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดคุณค่าในตนเอง

6. เรือนจำ หมายถึง ที่ซึ่งใช้ควบคุม ชัง หรือจำคุกผู้ต้องขังกับทั้งสิ่งที่ใช้ต่อเนื่องกันและให้หมายรวมถึงที่อื่นใดซึ่งรัฐมนตรีได้กำหนดและประกาศในราชกิจจานุเบกษาว่าอาณาเขตไว้โดยชัดเจนด้วย ตามมาตรา 4 (1) แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ในที่นี้หมายถึง เรือนจำกลางนครพนม

7. เจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำ ปฏิบัติหน้าที่ควบคุม ดูแลไม่ให้ผู้ต้องขังหลบหนี กระทำผิดวินัย และแก้ไขฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในเรือนจำกลางนครพนม

8. แนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม หมายถึง ข้อเสนอแนะจากการระดมความคิดเห็นด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 8 ท่าน และผู้ต้องขังที่สมัครใจให้ข้อเสนอแนะ 2 คน ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการแก้ไข บำบัด พิ้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการแก้ไข บำบัด พิ้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังคดีเด็ดขาดเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ให้ดีขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนา
พหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ผู้วิจัยได้ศึกษา
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยของกรม
ราชทัณฑ์

2. ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความต้องการของมนุษย์
ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลาง
นครพนม

3. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

4. ความรู้เกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์

5. บริบทเรือนจำกลางนครพนม

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัย ของกรมราชทัณฑ์

ในหัวข้อนี้ เป็นการกล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนา
พหุตินิสัยของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมี
รายละเอียดดังนี้

ความหมายของประสิทธิภาพ

ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2545, หน้า 210) คำว่า “ประสิทธิภาพ”
เป็นคำศัพท์ที่ใช้อย่างกว้างขวางไม่ว่าจะเป็นวงการบริหารธุรกิจและรัฐกิจ ความหมาย
ของคำนี้ ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กล่าวว่า “ประสิทธิภาพ”
หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน

มีนักวิชาการอีก หลายคนได้ให้คำจำกัดความของประสิทธิภาพไว้ดังต่อไปนี้

ฐิตินันท์ สุวรรณศิริ (2550, หน้า 3) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่นำเข้า (Input) และผลลัพธ์ที่ออกมา (Output) เพื่อให้เกิด ต้นทุนสำหรับทรัพยากรต่ำสุด ซึ่งเป็นการกระทำอย่างหนึ่งที่ถูกต้อง โดยคำนึงถึงวิธีการใช้ ทรัพยากรให้เกิดการประหยัดหรือสิ้นเปลืองน้อยที่สุด

วิรัช สงวนวงศวาน (2550, หน้า 279) กล่าวว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานจะเป็นเครื่องชี้วัดความเจริญก้าวหน้า หรือความล้มเหลวขององค์กร ผู้บริหารที่เชี่ยวชาญจะเลือกการบริหารที่เหมาะสมกับองค์กรของตนและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดจากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพผู้ศึกษา

วิภาดา คุปตานนท์ (2551, หน้า 12) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิตอย่างเหมาะสม ก่อให้เกิดการประหยัดและผลผลิต ที่มีคุณภาพ

พิทยา บวรวัฒนา (2552, หน้า 181) กล่าวว่า “ประสิทธิภาพ หมายถึง อัตราส่วนที่สะท้อนให้เห็นการเปรียบเทียบระหว่างการปฏิบัติงานหนึ่งหน่วยต่อค่าใช้จ่าย ที่ต้องเสียไปสำหรับการปฏิบัติงานหนึ่งหน่วยนั้น ๆ”

ศุภลวัฒน์ นิธิกุลธนาโรจน์ (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการบรรลุจุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงานโดยใช้ ทรัพยากรในทุกระดับต่ำสุด การใช้วิธีการ (Mean) ทำให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรที่ใช้ใน การปฏิบัติงานให้เกิดการสิ้นเปลืองน้อยที่สุดโดยมีเป้าหมาย (Goal) คือประสิทธิผล (Effectiveness) แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยทั่วไป หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงาน (Performance) เมื่อมีผลลัพธ์ที่ได้จากการ ปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย ก็ถือว่ามีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูง แต่ถ้ามีผลลัพธ์ ที่ได้จากการปฏิบัติงานไม่ดีมีข้อบกพร่อง ก็ถือว่าประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ

สมบูรณ์ ศิริสรรัทธิ (2553, หน้า 120) กล่าวว่า ประสิทธิภาพมักพิจารณา จากการเปรียบเทียบระหว่างผลผลิตที่ได้กับทรัพยากรที่ใช้ไป หรือเปรียบเทียบระหว่าง Output กับ Input ว่าในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรผลที่ได้มันดีแค่ไหน อย่างไร ซึ่งอาจเปรียบเทียบได้หลายมิติ เช่น มิติทางเศรษฐศาสตร์โดยไม่ใช่เพียงเรื่องเงิน แต่อย่างเดียว แต่หมายถึง ทรัพยากรอื่น ๆ ที่ใช้ในกระบวนการผลิตนั้น ๆ ด้วย เช่น เวลา

หรือวัตถุประสงค์ มิติทางการบริหารอาจพิจารณาจากความพึงพอใจของสมาชิกในองค์กรต่อวิธีการบริหาร เพื่อบรรลุเป้าหมาย มิติทางสังคมอาจพิจารณาจากผลการสะท้อนกลับ

ประเวศน์ มหารัตน์สกุล (2553, หน้า 109) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การทำงานที่ได้ผลผลิตหรือผลลัพธ์ตามที่ต้องการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีมูลค่าน้อยกว่ามูลค่าของผลลัพธ์

สาคร สุขศรีวงศ์ (2553, หน้า 11) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้ปัจจัยนำเข้าที่น้อยที่สุด เพื่อให้ได้ผลผลิตในจำนวนที่กำหนด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การทำสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกต้อง ดังนั้นประสิทธิภาพจึงเกิดจากความสามารถของผู้จัดการหรือผู้บริหารในการทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่สูงกว่า เมื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้า ดังนั้นประสิทธิภาพจึงมีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า และผลผลิต เพื่อให้ต้นทุนของทรัพยากรต่ำสุด

วรารัตน์ เขียวโพรี (2553, หน้า 14-15) ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การวัดความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนที่เป็นปัจจัยนำเข้า (ทุน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องจักร คน) ผ่านกระบวนการแผนสภาพเปรียบเทียบกับมูลค่าของสินค้าและบริการที่เป็นผลผลิต หากพบว่า มูลค่าของผลผลิตสูงกว่าต้นทุน สรุปได้ว่า การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

พัฒนา คดีพิศาล (2553, หน้า 15) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยให้ได้ผลผลิตออกมาดีและมากที่สุด ในขณะที่ใช้ทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมน้อยที่สุด โดยการทำงานนั้นต้องมีกลยุทธ์ระบบการทำงานในรูปแบบต่าง ๆ ที่สมาชิกในทีมมีความเห็นร่วมกันและมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

จิตติมา อัครธิตินพงศ์ (2556) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการทำงานในองค์กรเป็นหัวใจสำคัญในการนำองค์กรไปสู่การบรรลุผลความสำเร็จของการดำเนินงาน องค์กรจะมีผลผลิตเป็นที่น่าพอใจทั้งในด้านการผลิต การบริการ มีความเจริญก้าวหน้า และสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้า และบุคลากรขององค์กร ซึ่งองค์ประกอบการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) สิ่งแวดล้อมนอกองค์กร ได้แก่ ตลาดความต้องการของลูกค้า สภาพเศรษฐกิจของสังคม และประเทศ เช่น สภาพการเงินเพื่อ สภาพคล่องทางการเงินการธนาคาร กำลังการซื้อของลูกค้า ความเปลี่ยนแปลงของสังคม 2) สิ่งแวดล้อมในองค์กร ได้แก่ นโยบาย วิสัยทัศน์ และปรัชญาขององค์กรที่กำหนด ทิศทางการดำเนินงาน วัฒนธรรม และการจัดบรรยายการทำงานที่ส่งเสริมการทำงาน

ของบุคลากร 3) ปัจจัยขององค์การ ได้แก่ สภาพความพร้อมขององค์การในด้านที่ดิน อาคารสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้เงินทุน เทคโนโลยี และศักยภาพของบุคคล

4) กระบวนการขององค์การ เป็นองค์ประกอบสำคัญลำดับสองต่อจากองค์ประกอบด้านบุคคล กระบวนการที่สำคัญขององค์การ คือ การดำเนินงานทั้งหมดที่จะทำให้เกิดการผลิต และการบริการที่น่าพอใจ ขอบข่ายของกระบวนการขององค์การที่เอื้อต่อการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์การ ได้แก่ การจัดโครงสร้างขององค์การ การวางแผน การจัดองค์การในด้านบุคลากร การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน การควบคุมคุณภาพการทำงาน และการพัฒนาองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

Ryan & Smith (1954, p. 276) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพของบุคคล (Human efficiency) ไว้ว่า เป็นความสัมพันธ์ในแง่บวกกับสิ่งที่ทุ่มเทให้กับงาน ซึ่งประสิทธิภาพในการทำงานนั้นมองจากแง่มุมของการทำงานแต่ละบุคคล โดยพิจารณาเปรียบเทียบกับสิ่งที่ให้กับงาน เช่น กำลังงานกับผลลัพธ์ที่ได้จากงานนั้น

Good (1973, p. 193) ให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า คือ ความสามารถที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ตามความปรารถนาโดยใช้เวลาและความพยายามเล็กน้อย ก็สามารถให้ผลงานสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

Gibson, J. L., Ivancevich, J. M. & Donnelly, J. H. (1991, p. 37) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง อัตราส่วนของผลผลิตต่อปัจจัยการวัดประสิทธิภาพมีตัวบ่งชี้หลายตัวประกอบด้วยกัน เช่น อัตราการได้รับผลตอบแทนในเงินทุน หรือทรัพย์สินที่เป็นทุน ค่าใช้จ่ายต่อหน่วยผลผลิต อัตราการสูญเปล่าสิ้นเปลือง การใช้ทรัพยากรและอัตราส่วนของผลกำไรต่อการใช้จ่ายในการลงทุน

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปความหมายของประสิทธิภาพได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ โดยคำนึงถึงความประหยัดทรัพยากรในทุก ๆ ด้านแต่ก่อให้เกิดผลผลิตสูงสุด ประหยัดทั้งเวลา แรงงาน วัสดุ สิ่งของและอื่น ๆ นอกจากนี้ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการลดต้นทุนหรือทรัพยากรต่อหน่วยของผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในแผนหรือในทางกลับกัน หมายถึง ความสามารถในการเพิ่มผลผลิตหรือผลประโยชน์ต่อหน่วยของต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานสูงกว่าที่กำหนดไว้ในแผน โดยประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วนแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตหรือผลประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนหรือทรัพยากรที่ใช้ในการ

ดำเนินงานจริงเมื่อ เปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้

ความสำคัญของประสิทธิผลกับประสิทธิภาพ

ประสิทธิผลขององค์การ คือ การเน้นไปที่ผลรวมขององค์การ ซึ่งกิบสันและคณะ (Gibson and Other, 1982) อธิบายถึงเกณฑ์ของควมามีประสิทธิผลขององค์การว่า ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ 5 ตัว คือ

1. การผลิต (Production)
2. ประสิทธิภาพ (Efficiency)
3. ความพึงพอใจ (Satisfaction)
4. การปรับเปลี่ยน (Adaptiveness)
5. การพัฒนา (Development)

สำหรับคำว่า “ประสิทธิภาพ” (Efficiency) หมายถึง การเปรียบเทียบทรัพยากรที่ใช้ไปกับผลที่ได้จากการทำงาน ว่าใช้ไปอย่างไร มากน้อยแค่ไหน ในขณะที่กำลังทำงานใช้โดยประหยัดให้ได้ผลผลิตหรือผลลัพธ์ตามเป้าหมายขององค์การคาดหวังอย่างคุ้มค่าหรือไม่ โดยการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับ

ประสิทธิภาพมี 2 ระดับ คือ

1. ประสิทธิภาพของบุคคล
2. ประสิทธิภาพขององค์การ

ประสิทธิภาพของบุคคล หมายถึง การที่บุคคลปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถใช้เทคนิคหรือยุทธวิธีในการทำงานเพื่อให้ได้ผลงานที่มีปริมาณตามความต้องการและมีคุณภาพเป็นที่น่าพอใจโดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย พลังงาน และเวลาน้อย เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและปริมาณของผลงาน มีวิธีการทำงานให้ได้ผลดียิ่งขึ้นอยู่เสมอ

ประสิทธิภาพขององค์การ หมายถึง กรที่องค์การสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ขององค์การโดยใช้ทรัพยากร ปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงกำลังคน อย่างคุ้มค่าที่สุด มีการสูญเปล่าน้อยที่สุดมีลักษณะของการดำเนินงานไปสู่ผลตามวัตถุประสงค์ได้อย่างดีโดยประหยัดทั้งเวลา ทรัพยากรและกำลังคน

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพมีความสำคัญต่อองค์การหรือหน่วยงานมาก เพราะเป็นตั้งชี้วัดความสำเร็จขององค์การ ในการทำงานที่ตัดสินใจว่าองค์การจะอยู่รอดต่อไปหรือไม่ ประกอบกับประสิทธิภาพก็มีความสำคัญต่อองค์การมากเช่นกัน หากการดำเนินงานขององค์การไม่มีประสิทธิภาพก็จะมีผลกำไร ประสบแต่ความขาดทุน ก็ยากที่องค์การ

จะตั้งอยู่ได้ ดังนั้น ประสิทธิภาพ (Effectiveness) เป็นการทำให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย องค์การ (Goals) และ ประสิทธิภาพ (Efficiency) เป็นการทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความพึงพอใจและร่วมมือกันปฏิบัติงานให้ได้ผลผลิต (Output) ที่ต้องการ จึงมีความสัมพันธ์กัน ทำให้องค์การบรรลุเป้าหมายภายในเงื่อนไขที่มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การบรรลุถึงประสิทธิผลและประสิทธิภาพจึงเป็นที่พึงปรารถนาของทุกองค์การ

ความสัมพันธ์ของประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

ประสิทธิผล (effectiveness) และ ประสิทธิภาพ (Efficiency) ผู้ที่เริ่มให้ความหมายของคำทั้งสองแตกต่างกัน คือ บาร์นาต (Barnard, 1968) โดยให้ความหมายไว้เมื่อ 1938 บาร์นาตให้ความหมายของประสิทธิผลว่า การบรรลุเป้าหมายขององค์การและให้ความหมายของประสิทธิภาพว่า ความพึงพอใจและความร่วมมือในการปฏิบัติงานของสมาชิกขององค์การส่วนเอทซิโอนิ (Etzioni, 1964) ให้ความหมายของประสิทธิผลว่า การบรรลุเป้าหมายและประสิทธิภาพมีความหมายในลักษณะของเศรษฐศาสตร์ คือ ทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตต่อผลผลิตหนึ่งหน่วยอันเป็นแนวการให้ความหมายของคำทั้งสองคำในเวลาต่อมา โดยทั่วไปถือว่าประสิทธิผล หมายถึงระดับที่ต้องการให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์การ (Ggoals) ส่วนประสิทธิภาพ หมายถึง ลักษณะทางเศรษฐศาสตร์ในการดำเนินการขององค์การให้บรรลุเป้าหมาย เป้าหมายบางอย่างใช้เป็นอัตราส่วนของปัจจัยการผลิต (Inputs) กับผลผลิต (Outputs) เป็นการพิจารณาถึงวิธีการที่องค์การบรรลุเป้าหมายโดยใช้ปัจจัยการผลิตอย่างประหยัดเพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ โดยถือว่าองค์การต้องสามารถบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายในเงื่อนไขที่ทรัพยากรมีจำกัด เนื่องจากทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมที่จัดให้องค์การมีจำกัด การวัดประสิทธิภาพส่วนใหญ่จึงใช้ค่าเกี่ยวกับการเงิน เช่น รายได้ และค่าใช้จ่าย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม บางองค์การไม่สามารถพิจารณาผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปค่าใช้จ่ายได้ เช่น โรงพยาบาล จึงพิจารณาประสิทธิภาพจากการกระทำต่อคนไข้หรือการรักษาคนไข้ เป็นผลผลิตได้จึงกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพเป็นมาตรฐานของประสิทธิผลของหน่วยงาน กล่าวคือ องค์การต้องบรรลุเป้าหมายโดยใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด องค์การต้องบรรลุถึงทั้งประสิทธิผลและประสิทธิภาพอันเป็นที่พึงปรารถนาของทุกองค์การ ซึ่งจะเห็นได้ว่าองค์การอาจมีประสิทธิผลแต่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือไม่มีประสิทธิผลแต่อาจมีประสิทธิผลได้ (Jackson, Morgan and Paolillo, 1986 ; Ford, Armandi and Heaton, 1968, Hodge and Anthony, 1988) ดังนั้นประสิทธิผลและประสิทธิภาพจึงมีความสัมพันธ์

กันตามนัยทั้งสองแนวคิดดังกล่าว อภรณ์ อ่อนคง. สืบค้นเมื่อ 11 กรกฎาคม 2561
(http://aporn123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html)

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพฤตินิสัยของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์ได้พัฒนาระบบการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัยให้แก่ผู้กระทำผิดและถือว่าเป็นภารกิจหลักควบคู่กับการควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีพื้นฐานมาจากความคิดที่ว่าผู้กระทำผิดเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ดีได้ หากได้รับโอกาสดังนั้น จึงได้มีการพัฒนาวิธีการเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดแต่ละกลุ่ม แต่ละประเภทความผิดตามความจำเป็นและความเหมาะสม

กรมราชทัณฑ์เป็นหน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมนอกจากจะมีหน้าที่ในการควบคุมผู้กระทำผิดตามคำพิพากษาของศาลแล้วยังมีหน้าที่ที่สำคัญในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิดให้กลับสู่สังคมได้อย่างปกติสุขอย่างไรก็ตาม ผู้กระทำผิดเหล่านี้ได้ถูกหล่อหลอมมาจากสถาบันทางสังคมหรือสภาพแวดล้อมมาเป็นเวลานานการแก้ไขในเรือนจำเพียงระยะเวลาสั้น ๆ จึงเป็นเรื่องที่ยากลำบากกรมราชทัณฑ์ได้พยายามคิดค้นสร้างนวัตกรรมและพัฒนาวิธีการในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดเพื่อสนองตอบความคาดหวังของสังคมเพื่อคืนคนดี มีคุณค่าสู่สังคม

ในปัจจุบันการฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขังเป็นหนึ่งในภารกิจสำคัญของกรมราชทัณฑ์ เนื่องจากเรือนจำไม่ได้ทำหน้าที่เพียงการควบคุมผู้ต้องขังดังเช่นในอดีต หากแต่ต้องเอื้ออำนวยให้มีกระบวนการฟื้นฟูจิตใจและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังไปพร้อม ๆ กัน ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 40 และ 42 ระบุไว้ว่าให้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ตั้งแต่วันที่รับตัวผู้ต้องขังเข้ามาอยู่ในการดูแลของเรือนจำ

ความหมายของการพัฒนาพฤตินิสัย

ในการศึกษาการพัฒนาพฤตินิสัย นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542, หน้า, 768) ได้ให้ความหมายคำว่า การพัฒนาพฤตินิสัย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความประพฤติที่ทำจนเป็นนิสัยหรือเคยชิน ให้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น

กรมราชทัณฑ์ (2546, หน้า, 7) ได้ให้ความหมายคำว่า การพัฒนาพฤตินิสัย หมายถึง การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขังโดยการพัฒนาให้มีความรู้ และฝึกทักษะวิชาชีพ ที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

พริญา ทับคง (2553, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาพหุตินิสัย หมายถึง การแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมทั้งร่างกายและจิตใจไปในทางที่ดีขึ้นโดยให้การศึกษา การฝึกวิชาชีพ การให้การอบรมทางศาสนาและศีลธรรม และการปรับเปลี่ยนสภาพจิตใจ โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่สอนให้มนุษย์ละเว้นความชั่ว การกระทำแต่ความดีมีจิตใจที่ผ่องใส ทำให้ไม่ฟุ้งซ่าน สับสน มีสติ มีสมาธิ และเกิดปัญญา หรือความรู้สึกรู้จักคิดในการ ประกอบกิจการต่าง ๆ ในทางที่ถูกที่ควร และ มีความคิดในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

สีบวงค์ พิทักษ์ธรรม (2554, หน้า, 5) ได้ให้ความหมายคำว่า การพัฒนาพหุตินิสัย หมายถึง วิธีการแก้ไขโดยใช้วิธีอบรม ให้ความรู้ให้การศึกษา การสอนศาสนา ศีลธรรมจรรยา ให้ การฝึกวิชาชีพด้านต่าง ๆ รวมถึงการสังคมสงเคราะห์และนันทนาการ สรุปได้ว่า การพัฒนาพหุตินิสัย หมายถึง การแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมผู้ต้องขัง ทั้งร่างกายและ จิตใจให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้น เพื่อพัฒนาความคิดและฟื้นฟูสภาพจิตใจ โดยการ ให้การศึกษาและการนำหลักธรรมทางศาสนา มาขัดเกลาให้ผู้ต้องขัง สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จนเกิดปัญญาในการประกอบกิจการต่าง ๆ และมีความคิด ในการแก้ไขปัญหามิในทางที่ถูกที่ควร ซึ่งการให้การศึกษาประกอบด้วย ด้านการศึกษา สายสามัญ ด้านการฝึกวิชาชีพ และด้านการอบรม ทางศาสนาและศีลธรรม

แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาพหุตินิสัยของกรมราชทัณฑ์

เนื่องจากการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยโปรแกรมการแก้ไขพื้นฐานซึ่งใช้ปฏิบัติ กับผู้ต้องขังทั่ว ๆ ไป ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา การอบรมทางศีลธรรม เป็นเพียงการฝึกทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมให้กับผู้ต้องขัง แต่การแก้ไขฟื้นฟู ด้วยวิธีการดังกล่าวยังไม่ได้ลงลึกถึงสาเหตุและมูลเหตุจูงใจตลอดจนพฤติกรรมในการ กระทำความผิดของผู้ต้องขังแต่ละประเภทแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาโปรแกรมแก้ไขผู้ต้องขังอีกระดับหนึ่งเป็นโปรแกรมการแก้ไข ฟื้นฟูเฉพาะแยกตามประเภทคดี และตามพฤติกรรม

1) แนวทางการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ กรมราชทัณฑ์เป็น หน่วยงานสุดท้ายในกระบวนการยุติธรรมนอกจากจะมีหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ตามคำพิพากษาของศาลแล้วยังมีหน้าที่ในการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาพหุตินิสัยผู้กระทำ ผิด ให้กลับสู่สังคมได้อย่างปกติอย่างไรก็ตามผู้กระทำผิดเหล่านี้ ได้ถูกหล่อหลอมจาก สังคม หรือสภาพแวดล้อมมาเป็นเวลานาน การแก้ไขในเรือนจำเพียงระยะเวลาสั้น ๆ จึง

เป็นเรื่องที่ยากลำบาก ดังนั้นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำ จึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เริ่มตั้งแต่การรับตัวมาคุมขัง จนถึงการดูแลหลังการปลดปล่อยโดยแต่ละขั้นตอนจะมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1.1 การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งจัดให้ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ในเรือนจำ ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษ การอบรมทางศีลธรรมจรรยา ตลอดจนกิจกรรมทางศาสนา สวัสดิการและนันทนาการต่าง ๆ การแก้ไขฟื้นฟูดังกล่าวไม่ได้ลงลึกถึงมูลเหตุจูงใจตลอดจนพฤติกรรมในการกระทำผิด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขฟื้นฟูขั้นมาอีกระดับ

1.2 การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะ เป็นแนวทางที่มุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะพฤติกรรมอาชญากรซึ่งจะมีหลักสูตรเฉพาะในการให้ความรู้และฝึกทักษะรวมทั้งการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมผู้ต้องขังแต่ละกลุ่มตามความเหมาะสม ซึ่งการแก้ไขผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะนี้อาจจัดแบ่งกลุ่มตามประเภทคดีหรือพฤติกรรมการกระทำผิดทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดโปรแกรมว่าจะมุ่งแก้ไขผู้ต้องขังกลุ่มใด

2) วิธีปฏิบัติงานด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ การที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยเฉพาะผู้กระทำผิดที่อยู่ในสภาพควบคุมส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐานที่ดำเนินการกันอยู่ทั่วไป แต่เนื่องจากการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วยโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐานยังไม่ได้ลงลึกถึงสาเหตุ และมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิด โดยมีการให้ความรู้และใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือ (นันทิ จิตสว่าง, 2546, หน้า 2)

2.1 โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐาน เป็นโปรแกรมที่ผู้ต้องขังทุกคนจะได้รับและผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง ซึ่งมีผู้บัญชาการเรือนจำเป็นประธานและหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ แล้วส่งผู้ต้องขังเข้าแดนโรงงาน และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่เรือนจำกำหนด ได้แก่ การอบรมจิตภาวนา การศึกษาสามัญ การฝึกวิชาชีพ

2.1.1 การจัดการศึกษา การศึกษาเป็นกระบวนการหรือผลผลิตของการฝึกฝนและเป็นประสบการณ์ในชีวิตซึ่งจะก่อรูปทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคล การศึกษาในเรือนจำ การศึกษาในเรือนจำที่จะให้กับผู้กระทำผิดเป็นความตั้งใจ ความพยายามที่จะให้ผู้ต้องขังเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและให้ผู้ต้องขังเรียนรู้เพื่อการปรับตัว

เข้าสู่สังคมภายนอกเมื่อต้นพันโทษ การศึกษาเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการพัฒนา
ปรับเปลี่ยนแก้ไขคนให้มีคุณภาพ กรมราชทัณฑ์จึงได้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้กระทำผิดได้มี
โอกาสพัฒนาตนเอง ปรับแนวคิด รู้จักผิดชอบชั่วดี คิดกระทำการในสิ่งที่เหมาะสม ถูกต้อง
สร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้รับด้วยแนวทางต่าง ๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้
ศึกษาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาที่จัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำจะเหมือนกับบุคคลทั่วไป
(กรมราชทัณฑ์, 2548, หน้า 6) ประกอบด้วย การจัดการศึกษาสายสามัญ ได้แก่ การศึกษา
ขั้นพื้นฐาน การศึกษาระดับอุดมศึกษาการจัดการศึกษาสายอาชีพ ได้แก่ หลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) นอกจากนี้ยังจัด
การศึกษาในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การศึกษาวิชาชีพคอมพิวเตอร์การศึกษาทางไกลผ่าน
ดาวเทียม การฝึกอบรมลูกเสือ – ยุวกาชาด ห้องสมุดพร้อมปัญญา โครงการศูนย์การ
เรียนรู้

2.1.2 การฝึกวิชาชีพ แต่เดิมการศึกษาวินัยเป็นการลงโทษอย่างหนึ่งของ
ของผู้ต้องขังต้องทำงานอย่างเสียมไม่ได้ แต่เมื่อมีการจัดให้มีการให้บำเหน็จ รางวัลตอบแทน
การทำงานได้ทำให้ผู้ต้องขังเกิดกำลังใจในการฝึกวิชาชีพอย่างแท้จริงการฝึกวิชาชีพ
ผู้ต้องขังในเรือนจำแบ่งเป็น

(1) การฝึกวิชาชีพตามความเหมาะสม เป็นการฝึกวิชาชีพตามความรู้
ความสามารถของผู้ต้องขัง และตามวัตถุประสงค์ที่มีในท้องถิ่น เช่น ภาคเหนือเป็นการแกะไม้สัก
ภาคใต้เป็นผลิตภัณฑ์จากหวาย

(2) การฝึกวิชาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ภายหลังพ้นโทษ

- การฝึกวิชาชีพระยะสั้น เช่น การนวดแผนโบราณ การทำกรอบ
รูปวิทยาศาสตร์ การทำเครื่องปั้นดินเผา การวาดภาพ การซ่อมรองเท้า การจักสาน การ
เสริมสวยการทำขนม
- การฝึกวิชาชีพระยะยาว เช่น ช่างไม้แกะสลัก ช่างสี เครื่องเรือน
ไม้ ช่างปูน ช่างเชื่อมโลหะ ช่างยนต์ ช่างเย็บจักรอุตสาหกรรม

2.1.3 การพัฒนาจิตใจ ศาสนาเป็นเครื่องมือยึดเหนี่ยวบุคคลให้กระทำ
ความดี ละเว้นจากความชั่ว ศาสนามีอิทธิพลและมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการดำเนินชีวิต
ของคนทั่วไปการใช้แนวสอนทางศาสนาทำหน้าที่เพื่อหล่อหลอมจิตใจผู้ต้องขัง มุ่งสอน
ให้บุคคลมีจิตใจที่สำนึกผิดละเว้นจากการกระทำ ความชั่วร้าย ช่วยกล่อมเกลาคจิตใจที่แข็ง
กระด้างให้มีเมตตา ผู้ต้องขังส่วนใหญ่มักขาดความสำนึกในศีลธรรมอันดีและถูกชักจูง

ให้กระทำผิดกฎหมายได้ง่าย ดังนั้นจึงต้องพยายามที่จะฝึกอบรมจิตใจของเขาให้เข้มแข็ง มีความมั่นคงและมีความเจริญงอกงามด้วยศีลธรรม การพัฒนาจิตใจจึงเป็นรากฐาน สำคัญที่เป็นพื้นฐานของการพัฒนาด้านอื่น ๆ (กรมราชทัณฑ์, 2548, หน้า 9)

2.1.4 การจัดสวัสดิการและนันทนาการ เป็นการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและตามหลักสิทธิ มนุษยชนโดยการจัดสวัสดิการด้านปัจจัย 4 และการสงเคราะห์ในด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการ เล่นดนตรี กีฬาการออกกำลังกาย รวมทั้งกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ

2.2 โปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะ เนื่องจากการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วย โปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐานยังได้ลงลึกถึงสาเหตุและมูลเหตุจูงใจ ดังนั้นกรมราชทัณฑ์จึงได้ มีการพัฒนาโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูมาเป็นการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะ ที่มุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติ ของผู้ต้องขังแต่ละกลุ่ม เช่น โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติด (ผู้ค้ารายย่อย) โปรแกรมการปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรง โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์ โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ใช้ความรุนแรงในครอบครัว โปรแกรมการ ปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดอันเนื่องมาจากการดื่มสุรา โปรแกรมแก้ไขผู้กระทำผิดเกี่ยวกับ ชีวิตและร่างกาย

กรมราชทัณฑ์ได้พัฒนาระบบการแก้ไขพัฒนาพฤติกรรมนิสัยให้แก่ผู้กระทำผิด โดยถือว่าเป็นภารกิจหลักควบคู่กับการควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีพื้นฐาน มาจากความคิดที่ว่าผู้กระทำผิดเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทิศทางที่ ดีได้ หาก ได้รับโอกาส ดังนั้น จึงได้มีการพัฒนาวิธีการเพื่อเป็นเครื่องมือในการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำผิดแต่ละกลุ่ม แต่ละประเภทความผิดตามความจำเป็นและความเหมาะสม เนื่องจากการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดโดยโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูซึ่งใช้ปฏิบัติกับผู้ต้องขัง ทั่วไป ได้แก่ ด้านการศึกษาสามัญ ด้านสายอาชีพ และด้านศาสนาและศีลธรรม (สีบวงศ์ พิทักษ์ธรรม, 2554, หน้า 10)

1. ด้านการศึกษาสามัญ

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้มีการจัดการศึกษาสามัญในทุกเรือนจำ/ ทัณฑสถานเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ตั้งแต่อ่านออกเขียนได้ ระดับประถมศึกษา ระดับ มัธยมศึกษา ตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา รวมทั้งการศึกษา ต่อเนื่องต่าง ๆ โดยให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน จัดให้มีการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกกระบวนและการศึกษาตาม

อัยยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ ด้วยวิธีการ เรียนแบบชั้นเรียนเป็นหลัก ส่วนเรียนจำ/
 ทัศนสถานใด สามารถจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีแบบ ตนเองหรือแบบทางไกลได้ ก็ให้
 พิจารณาดำเนินการได้ตามความเหมาะสม การเรียนการสอน ระดับอุดมศึกษาและ
 การศึกษาต่อเนื่อง กำหนดให้ใช้หลักสูตรของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (พีรญา
 ทับคง, 2553, น. 45) และโครงการความร่วมมือพิเศษระหว่างกรมราชทัณฑ์และ
 วิทยาลัยเทคนิคนครพนม ได้ดำเนินการจัดการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตร
 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งมอบหมายให้เรือนจำกลางนครพนม
 เป็นสถานที่จัดการเรียนการสอน

2. ด้านการฝึกวิชาชีพ

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้เรือนจำ/ทัศนสถาน จัดให้มีการเรียนการ
 สอน สายวิชาชีพระยะสั้น ตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษา
 ตามอัยยาศัย กรมอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการและหลักสูตรของกรมพัฒนาฝีมือ
 แรงงาน กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรวิชาชีพที่ได้รับ
 การสนับสนุนจากภาคเอกชนโดย สถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งนอกจากการศึกษาวิชาชีพ
 ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ทางเรือนจำและทัศนสถาน ยังได้ให้มีการฝึกวิชาชีพตามความสนใจ
 ของผู้ต้องขัง รวมทั้งการนำผู้ต้องขังออกไปฝึกวิชาชีพภายนอกเรือนจำ/ทัศนสถาน
 ในลักษณะของการทำงานสาธารณะอีกด้วย (พีรญา ทับคง, 2553, หน้า 45)

3. ด้านการอบรมศาสนาและศีลธรรม

กรมราชทัณฑ์ได้กำหนดให้เรือนจำ / ทัศนสถาน จัดให้มีการเรียน
 การสอน ในระดับธรรมศึกษาตรี ธรรมศึกษาโท และธรรมศึกษาเอก ตามหลักสูตรของ
 คณะสงฆ์ และส่งเข้าสอบธรรมสนามหลวงประจำปี โดยกำหนดเปิดเรียนตั้งแต่วันที่
 วิสาขบูชา (ประมาณเดือน พฤษภาคม) จนถึงกำหนดสอบไล่ (ประมาณเดือนพฤศจิกายน)
 และกำหนดให้ผู้ต้องขังที่นับถือ ศาสนาพุทธเข้าเรียนอย่างน้อยร้อยละ 80 ของผู้ต้องขัง
 ในเรือนจำและทัศนสถานทั้งหมดแต่ละแห่ง นอกจากนี้ยังให้มีการอบรมผู้ต้องขังในด้าน
 การฝึกจิตภาวนา เพื่อขัดเกลาจิตใจ การอบรมผู้ต้องขัง ในวันสำคัญแห่งชาติ ศาสนา
 และการอบรมผู้ต้องขังก่อนปล่อยพันธโทษ เป็นต้น (พีรญา ทับคง, 2553, หน้า 45)

สรุปได้ว่า กระบวนการฝึกอบรมผู้ต้องขังที่สำคัญ ได้แก่ การมุ่งเน้น
 ด้านการศึกษาสามัญ การฝึกวิชาชีพ และการศึกษาอบรมตามหลักศาสนา ศีลธรรมจรรยา
 วัฒนธรรม สิทธิมนุษยชนและหน้าที่พลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย ด้วยวิธีการ

ต่าง ๆ เพื่อให้ความเกิดสว่างทางจิตใจแก่ผู้ต้องขัง ได้ระลึกถึงความผิดพลาดแต่หนหลัง มีความหวัง ในชีวิตต่อไปในอนาคต และตั้งใจกลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดีสืบไป

กระบวนการพัฒนาพฤตินิสัย

กรมราชทัณฑ์ได้ศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือในการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและพัฒนาผู้ต้องขังที่หลากหลายทั้งโปรแกรมพื้นฐานภาคบังคับที่ผู้ต้องขังทุกคนจะต้องเข้ารับการอบรมตั้งแต่แรกเข้าระหว่างถูกคุมขังและก่อนพ้นโทษและโปรแกรมทางเลือกซึ่งจะจัดไว้สำหรับผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมซับซ้อนในลักษณะต่าง ๆ เป็นการแก้ไขเฉพาะรายและโปรแกรมการพัฒนาตนเองเพื่อเพิ่มคุณค่าในตัวผู้ต้องขังตามความต้องการความถนัดและระยะเวลาต้องโทษของแต่ละคน

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในเรือนจำจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเริ่มตั้งแต่การรับตัวมาคุมขังจนถึงการดูแลหลังพ้นโทษ โดยแต่ละขั้นตอนจะมีความต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน

การที่จะปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเริ่มจากการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อที่จะได้แยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังดังกล่าวได้เหมาะสมการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการบริหารงานเรือนจำเพราะการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจะเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมผู้ต้องขังและขณะเดียวกันก็เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเนื่องจากการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังจะทำให้สามารถรู้จักผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลจนสามารถแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังได้ตามความเหมาะสมเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 การปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ต้องขัง

กลุ่มเพื่อการควบคุม (จัดระดับการควบคุม)	กลุ่มเพื่อการแก้ไข (วิเคราะห์จากพฤติกรรมของผู้ต้องขัง)
1. ระดับมั่นคงสูงสุด	1. มีแนวโน้มไม่กระทำผิดซ้ำ
2. ระดับมั่นคงสูง	2. แก้ไขได้
3. ระดับปานกลาง	3. ยากต่อการแก้ไข
4. ระดับต่ำ	4. กลุ่มพิเศษ (ต่างชาติ ป่วย พิการ สูงอายุ ผู้ต้องขังไร้ญาติ)

ที่มา : กรมราชทัณฑ์ (2560, หน้า 2)

1. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในกลุ่มเพื่อการแก้ไข

1.1 กลุ่มผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มไม่กระทำผิดซ้ำ

กลุ่มผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มไม่กระทำผิดซ้ำหรือกลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดโดยพลังพลาดยังไม่กล้าเข้าสู่วงจรของการกระทำผิดโดยทำผิดเป็นครั้งแรกทำผิดโดยไม่แสดงความชั่วร้ายมีครอบครัวหรืออาชีพรองรับเมื่อพ้นโทษกลุ่มนี้ไม่จำเป็นต้องแก้ไขแต่ต้องปฏิบัติมิให้กลุ่มนี้ตกต่ำไปกว่าเดิมหรือเรียนรู้จากผู้ที่มีความชำนาญส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวให้รองรับกลับสู่สังคมและจัดสวัสดิการดูแลผู้ต้องขังเหล่านี้

1.2 กลุ่มผู้ต้องขังที่พอแก้ไขได้

กลุ่มผู้ต้องขังที่ยังไม่ได้กล้าเข้าสู่วงจรอาชญากรรมซ้ำซากไม่ได้เป็นอาชญากรอาชีพทำผิดเพราะความจำเป็นหรือถูกกดดันแต่มีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำหากไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือแก้ไขเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่จะต้องดำเนินการแก้ไขเป็นพิเศษโดยการจัดเข้าโปรแกรมการแก้ไขต่าง ๆ

1.3 กลุ่มผู้ต้องขังที่ยากต่อการแก้ไข

กลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำซากกระทำผิดในคดีที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกลุ่มอาชญากรอาชีพหรือพวกที่มีความผิดปกติทางจิตกลุ่มนี้ต้องใช้การปฏิบัติที่เข้มงวดโดยการใช้มาตรการควบคุมอย่างเคร่งครัดหรือถ้าจะบำบัดแก้ไขจำเป็นต้องใช้โปรแกรมที่เข้มข้นเป็นพิเศษ

1.4 ผู้ต้องขังกลุ่มพิเศษ

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกลุ่มนี้จะมุ่งจัดสวัสดิการและการดูแลสุขภาพให้แก่อุต้องขังมากกว่าการแก้ไขฟื้นฟู

2. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

2.1 การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังขั้นพื้นฐาน

การจำแนกเพื่อแยกขังเพื่อการควบคุมและจำแนกเพื่อคัดผู้ต้องขังรับการอบรมแก้ไขขั้นพื้นฐาน ได้แก่การฝึกวิชาชีพการให้การศึกษาการอบรมทางศีลธรรมและการรับสวัสดิการต่าง ๆ โดยทางปฏิบัติที่ทำอยู่จะเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติผู้ต้องขังและการประชุมเพื่อแยกกองงานเป็นต้น

2.2 การจำแนกลักษณะเพื่อการแก้ไข

การจำแนกลักษณะเพื่อคัดผู้ต้องขังไปเข้ารับการบำบัดฟื้นฟูหรือปรับพฤติกรรมในชั้นสูง ได้แก่โปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังในลักษณะต่าง ๆ เช่นโปรแกรมการแก้ไขผู้ต้องขังคดีกระทำผิดทางเพศผู้ต้องขังคดียาเสพติดผู้ต้องขังคดีที่ใช้ความรุนแรงหรือโปรแกรมการจัดการกับความโกรธโปรแกรมการระงับความรุนแรงในครอบครัวหรือโปรแกรมการพัฒนาจิตใจเช่นการอบรมวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้นในส่วนของวิธีการจำแนกนั้นก็จะเน้นในเรื่องการวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิดวิเคราะห์พฤติกรรมที่ผิดปกติและการจัดทำกรณีศึกษาเพื่อสอบประวัติอย่างละเอียดจากนั้นจึงจัดกลุ่มพฤติกรรมเพื่อแยกเข้าโปรแกรมการปรับและฟื้นฟูพฤติกรรมโดยเฉพาะดังนั้นการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไขจึงไม่จำเป็นต้องทำกับผู้ต้องขังทุกคนในเรื่องจำแต่เป็นการดำเนินการเฉพาะกลุ่มเป้าหมายเท่านั้น

3. การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

3.1 การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังขั้นพื้นฐาน

กิจกรรมหลักที่มุ่งจัดให้ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ทั้งเรือนจำ ได้แก่การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษาการอบรมทางศีลธรรมตลอดจนกิจกรรมทางศาสนาสวัสดิการและนันทนาการต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อมุ่งฝึกทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมให้กับผู้ต้องขัง แต่การแก้ไขฟื้นฟูด้วยวิธีการดังกล่าวยังไม่ได้ลงลึกถึงสาเหตุและมูลเหตุจูงใจตลอดจนพฤติกรรมในการกระทำผิดของผู้ต้องขังแต่ละประเภทแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังขึ้นมาอีกระดับหนึ่ง

3.2 การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะ

แนวทางที่มุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ต้องขังโดยเฉพาะพฤติกรรมอาชญากรซึ่งจะมีหลักสูตรเฉพาะในการให้ความรู้และฝึกทักษะรวมทั้งการใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมผู้ต้องขังแต่ละกลุ่มแต่ละบุคคลตามความเหมาะสมซึ่งการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นการเฉพาะนี้อาจจัดแบ่งกลุ่มตามประเภทคดีหรือแบ่งตามพฤติกรรมการกระทำผิดของผู้ต้องขังก็ได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดโปรแกรมว่าจะมุ่งแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังกลุ่มใดซึ่งอาจจัดแบ่งกลุ่มตามประเภทคดีหรือตามพฤติกรรมของการกระทำผิดเช่นโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังคดียาเสพติด (ผู้ค้ารายย่อย)

โปรแกรมการปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดในครอบครัวโปรแกรมการปรับพฤติกรรมผู้กระทำผิดอันเนื่องมาจากการดื่มสุราโปรแกรมยุติธรรมนำสันติสุขโปรแกรมการแก้ไขผู้กระทำผิดซ้ำโปรแกรมอื่น ๆ ที่จัดเป็นโปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังแต่ละประเภทโดยเน้นที่การแก้ไขฟื้นฟูปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม

4. กระบวนการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง ดังนี้

4.1 การอบรมแรกรับและปฐมนิเทศ

การให้ความรู้ผู้ต้องขังใหม่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนและใช้ชีวิตประจำวันในเรือนจำให้รับทราบกฎระเบียบและฝึกรวินัยพื้นฐาน เพื่อปฏิบัติตามตารางกิจวัตรประจำวันและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์จะให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาพฤตินิสัยในรูปแบบต่าง ๆ ที่เรือนจำจัดให้และสวัสดิการหรือสิ่งของรัฐจัดให้ระหว่างต้องโทษ รวมถึงประโยชน์ที่ผู้ต้องขังจะได้รับจากการพัฒนาตนเอง

4.2 การจำแนกลักษณะ

การนำผู้ต้องขังเข้าสอบถามประวัติส่วนตัว สภาพสังคมรอบข้าง สุขภาพ ความสนใจในการประกอบอาชีพ ความสามารถพิเศษ พฤติการณ์การกระทำผิด เพื่อวางแผนและกำหนดวิธีแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัยให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล

4.3 การพัฒนาผู้ต้องขัง

การพัฒนาผู้ต้องขังแบบองค์รวม ซึ่งประกอบด้วย 1. การฝึกอบรมวิชาชีพ 2. การฝึกทักษะการทำงาน 3. การพัฒนาร่างกายและบุคลิกภาพ 4. การให้การศึกษา และ 5. การพัฒนาจิตใจและการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเฉพาะราย

4.4 การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย

การนำผู้ต้องขังใกล้พ้นโทษเข้ารับการอบรมหลักสูตรระยะสั้น เพื่อเตรียมตัวกลับสู่สังคม ทั้งด้านจิตใจ อาชีพ ความรู้ในการดำรงชีวิต และหน้าที่พลเมือง

4.5 การสงเคราะห์หลังปล่อย

การสงเคราะห์ด้านต่าง ๆ เช่น การให้ทุนประกอบอาชีพการให้ที่พักอาศัยชั่วคราวการสงเคราะห์ค่าพาหนะกลับภูมิลำเนาการแนะนำแหล่งงานและการส่งต่อหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่ให้บริการทางสังคม

กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด

ในการพิจารณาถึงวิธีการที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยเฉพาะผู้กระทำผิดที่อยู่ในสถานควบคุมส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูฐานที่ดำเนินการ ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา และการอบรมทางศีลธรรม อย่างไรก็ตามการแก้ไขฟื้นฟูดังกล่าว เป็นเพียง การดำเนินการขั้นพื้นฐานซึ่งมักจะจัดให้กับผู้ต้องขังทั่วไป ทั้งเรือนจำหรือสถานควบคุม ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะให้ผู้ต้องขังมีวิชาชีพติดตัว มีการศึกษา และผ่านการอบรมศีลธรรม การแก้ไขฟื้นฟูด้วยวิธี ดังกล่าวยังไม่ได้ลงลึกถึงสาเหตุและมูลเหตุจูงใจ ตลอดจนพฤติกรรมในการกระทำผิดของผู้ต้องขัง ในแต่ละประเภทแต่ละบุคคล ดังนั้น กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูที่ลงลึกถึงผู้ต้องขังแต่ละประเภทซึ่งมี มูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดที่แตกต่างกัน พฤติกรรมต่างกันและควรจะได้รับ การอบรม บำบัด โดยเฉพาะด้านอารมณ์ จิตใจ และทัศนคติที่แตกต่างกัน เพื่อมุ่งผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบยั่งยืน กิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูดังกล่าว เรียกว่ากิจกรรมเฉพาะตามประเภทคดีและตามพฤติกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมเฉพาะจะประกอบด้วยกิจกรรมย่อย หรือหลักสูตรย่อย ๆ หลายหลักสูตร เพื่อฝึกทักษะและมุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูดังกล่าว ข้างต้น สามารถจัดประเภทได้ 3 ระดับ ดังนี้

1. กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐาน ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา ทั้งสายสามัญ สายอาชีพ และการอบรมทางศีลธรรมตลอดจนกิจกรรมทางศาสนา สวัสดิการและ นันทนาการต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่มุ่งจัดให้ผู้ต้องขังส่วนใหญ่ทั้งเรือนจำ ได้รับการฝึกทักษะ พื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมคือการศึกษาอาชีพและหลักศาสนา แต่สิ่งที่ยังขาดคือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมอาชญากร ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรม การแก้ไขฟื้นฟูอีกระดับหนึ่ง
2. กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะ เป็นกิจกรรมการแก้ไขที่มุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้กระทำผิด โดยมีหลักสูตรในการให้ความรู้และฝึกทักษะและใช้กระบวนการกลุ่มเป็นเครื่องมือในการสร้างวินัยและปรับเปลี่ยนทัศนคติพฤติกรรมผู้เข้ารับการอบรมตามกิจกรรมจะต้องรับการอบรมติดต่อกันเป็นหลักสูตรระยะยาว (ประมาณ 6 เดือน -1ปี) ซึ่งไม่ รวมระยะการเตรียมการปลดปล่อย จึงจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม กิจกรรมเฉพาะดังกล่าวนี้ อาจแยกตามประเภทคดี หรือแยกตามพฤติกรรมของผู้กระทำผิด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมว่าจะมุ่งแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังกลุ่มใด ดังนั้น กลุ่มเป้าหมายจึงไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับปัญหาอาชญากรรมของแต่ละ

ประเทศแต่ละท้องถิ่นซึ่งไม่เหมือนกัน เช่น ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำหรับสังคมไทย แต่อาจไม่ใช่ของประเทศอื่น ดังนั้น จึงอาจไม่มีการจัดกิจกรรมสำหรับผู้ต้องขังคดียาเสพติดขึ้น ในขณะที่บางประเทศจำเป็นต้องจัดกิจกรรมสำหรับผู้ต้องขังกลุ่มนี้ แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ต้องขังคดียาเสพติดทุกคนจะถูกตัดเข้ากิจกรรม ต้องมีการจำแนกลักษณะเพื่อคัดกลุ่มผู้ต้องขังที่สามารถแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะที่มีการดำเนินการอยู่ในระบบราชทัณฑ์ของประเทศต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรง เป็นต้น

นอกเหนือจากกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูแล้ว การจัดกิจกรรมเฉพาะยังอาจทำได้ ในลักษณะของการจัดกิจกรรมเพื่อสวัสดิการ เช่น กิจกรรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชราภาพ กิจกรรม การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังป่วย กิจกรรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังโรคจิต หรือ กิจกรรมการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังชาวต่างประเทศ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ไม่ได้มุ่งแก้ไขฟื้นฟู แต่มุ่งจัดสวัสดิการและการดูแลสุขภาพด้วย

3. กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูย่อยเป็นกิจกรรมระยะสั้น ซึ่งจัดเป็นหลักสูตรในการให้ความรู้หรือฝึกทักษะให้ผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมในหลักสูตรดังกล่าวได้รับความรู้หรือฝึกทักษะเฉพาะด้าน เฉพาะทาง เช่น การป้องกันการทำผิดซ้ำ การจัดการกับความโกรธ การจัดการกับความขัดแย้ง หรือทักษะการทำงานทักษะการสัมภาษณ์ เพื่อหางาน เป็นต้น หลักสูตรเหล่านี้อาจจัดเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมในการแก้ไขฟื้นฟู กิจกรรมเฉพาะตามแต่ความเหมาะสมของผู้ต้องขังแต่ละประเภทที่มีความจำเป็นต้องได้รับการอบรมที่แตกต่างกัน หลักสูตรสำหรับการอบรมตามกิจกรรม ย่อยนี้โดยปกติจะเป็นหลักสูตรระยะสั้นประมาณ 1-2 วัน เน้นการให้ความรู้และฝึกทักษะเป็นหลัก เมื่อจบแล้วก็อาจเข้าอบรมในกิจกรรมย่อยอื่น ๆ ต่อไปตามแต่ที่กำหนดไว้ในกิจกรรมเฉพาะ

สรุปได้ว่า กิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐานเป็นกิจกรรมหลักที่จัดให้ผู้ต้องขังทั่วไป ให้ได้รับการศึกษา การฝึกวิชาชีพ และการอบรมศาสนาและศีลธรรม กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะเป็นหลักสูตรระยะยาว ดำเนินการอบรมให้ผู้ต้องขังเฉพาะกลุ่ม โดยคัดเลือกให้ผู้ต้องขังที่มีลักษณะการกระทำผิดหรือพฤติกรรมใกล้เคียงกัน เข้ารับการอบรมในกลุ่มเดียวกัน และกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูย่อยเป็นหลักสูตรระยะสั้น ถือเป็นส่วนประกอบของกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

กระบวนการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหรือการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดที่จัดเป็นกิจกรรมเฉพาะ มีใช้กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐานนั้น ไม่ว่าในกรณีใดจะมีกระบวนการในการดำเนินงานที่สำคัญ 4 ขั้นตอน กล่าวคือ

1. เลือกกลุ่มเป้าหมาย คือ การกำหนดกลุ่มผู้ต้องขังที่จะเป็นกลุ่มเป้าหมาย จะนำมารับการแก้ไขฟื้นฟูก่อนว่าจะเลือกผู้ต้องขังประเภทใด มีเงื่อนไขอย่างไร เช่น ผู้ต้องขังคดีทำผิดทางเพศ ผู้ต้องขังคดีฆ่าคนตาย หรือไม่พิจารณาในแง่ของคดี แต่พิจารณาเลือกในแง่ของพฤติกรรม เช่น ผู้ต้องขังที่ชอบใช้ความรุนแรงในการกระทำผิด เป็นต้น การจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใดนั้น ขึ้นอยู่กับความสำคัญของปัญหาการล่องละเมิดทางเพศต่อเด็กมีมากและมักกระทำผิดซ้ำ ดังนั้น จึงได้มีการคิดโครงการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศต่อเด็กขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการทำให้กลุ่มเป้าหมายแคบลงและมีความเป็นไปได้ในการจัดการแก้ไขฟื้นฟู สามารถจัดเป็นรุ่น ๆ รุ่นละ 20-40 ราย ได้ทำให้การแก้ไขมีคุณภาพมากกว่าการดำเนินการเป็นหมู่ทีละ 100-200 คน

2. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข คือ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังหรืออีกนัยหนึ่งอาจเรียกว่าเป็นการประเมินรายบุคคล เพื่อที่จะทำให้รู้จักผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลจนสามารถแยกปฏิบัติ แยกกลวิธีในการแก้ไขฟื้นฟูให้เหมาะสมเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มได้ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่ว่านี้จะต้องเป็นการจำแนกลักษณะขั้นสูงที่เรียกว่า การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไขที่สามารถเจาะลึกถึงพฤติกรรมและสาเหตุของการกระทำผิดของผู้ต้องขังจนสามารถนำมาเป็นแนวทางและกำหนดกลวิธี หรือหลักสูตรในการฟื้นฟูให้สอดคล้องกับผู้ต้องขังแต่ละประเภท แต่ละคนได้ การจำแนกลักษณะดังกล่าวจะเน้นการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ศึกษาประวัติจากเอกสาร และจากการเปิดเผยของผู้ต้องขัง การสังเกตพฤติกรรม และการใช้แบบประเมินทางจิตวิทยาเพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์และการวางแผนการแก้ไขฟื้นฟูเป็นรายบุคคล ดังนั้นผู้ต้องขังที่จะนำมาวิเคราะห์ในเรือนจำจึงมีจำนวนไม่มาก รุ่นหนึ่งประมาณ 20-40 ราย ดังนั้น การจำแนกลักษณะและการประเมินอย่างละเอียดจึงสามารถทำได้

3. การดำเนินการตามกิจกรรม คือ การดำเนินการตามหลักสูตรที่กล่าวไว้ใน การแก้ไขฟื้นฟู ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนหลักเพราะเป็นเนื้อหาสำคัญของการแก้ไขฟื้นฟู เช่น ถ้าจะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดทางเพศก็ต้องจัดกิจกรรมซึ่งมีหลักสูตรบทเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่ออบรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้ต้องขังคดีกระทำผิดทางเพศ

ซึ่งอาจจะเริ่มจากการให้ความรู้ ให้ความเข้าใจ การฝึกทักษะ ปรับเปลี่ยนทัศนคติและนำไปสู่การปรับพฤติกรรมในกรณีของผู้ติดยาเสพติด หากนำวิธีการชุมชนบำบัดมาใช้ในขั้นตอนนี้ ก็จะเป็นการนำกระบวนการกลุ่มมาใช้ ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของสมาชิก ซึ่งสมาชิกจะต้องอยู่ด้วยกันเป็นเวลานาน ประพฤติปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนบำบัดถูกหล่อหลอมโดยอิทธิพลของกลุ่มจนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

4. การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย คือ ขั้นตอนการทำให้ผู้ต้องขังที่เข้าร่วมกิจกรรมอบรมการแก้ไขฟื้นฟูจนยึดติดกับวัฒนธรรมและแบบแผนของกลุ่มและของเรือนจำเริ่มถอนตัวออกมาเพื่อเตรียมที่จะยืนหยัดด้วยตนเอง และปรับตัวเข้ากับสังคมที่จะต้องกลับไปเมื่อพ้นโทษ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสำคัญเช่นกัน เพราะหากไม่มีการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังที่แม้จะได้รับการอบรมมาจนเข้มแข็ง สามารถปรับเปลี่ยนความคิดและพฤติกรรมได้แล้ว หากไม่มีความพร้อมก็จะปรับตัวไม่ทัน จะยึดติดกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในเรือนจำหรือในกลุ่ม เช่น กลุ่ม ชุมชนบำบัดจนปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกไม่ได้

5. การดูแลหลังปล่อย คือ การดำเนินการในขั้นตอนสุดท้าย คือ การดูแลหลังปล่อยเป็นขั้นตอนที่ชุมชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการให้การดูแลผู้ต้องขังที่พ้นโทษ ซึ่งจะต้องเกิดจากการประสานงานของฝ่ายเรือนจำกับชุมชนในการดึงชุมชนเข้ามาช่วย หากไม่มีขั้นตอนนี้แล้วผู้ต้องขังที่ได้รับการอบรมมาดี หากจะต้องกลับไปในสภาพแวดล้อมเดิม สังคมเดิม แหล่งอบายมุขเดิม เครือข่ายเดิมก็จะไม่สามารถทนทานต่อสิ่งยั่วยุและกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก

สรุปได้ว่า เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสามารถแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดทบทวนการดำเนินการนี้เป็นระบบและเป็นระเบียบเดียวกัน จึงกำหนดให้มีกระบวนการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1. เลือกกลุ่มเป้าหมาย 2. การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข 3. การดำเนินการตามกิจกรรม 4. การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และ 5. การดูแลหลังปล่อย

บุคลากรด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

บุคลากรที่จะดำเนินการตามกิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด จะต้องเป็นทีมงานซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของฝ่ายเรือนจำหรือสถานควบคุม ซึ่งจะเป็นผู้อำนวยการ ความสะดวกด้านสถานที่ นักอาชีวศึกษาและนักทัณฑวิทยาเป็นผู้วางระบบและกิจกรรมในการแก้ไข ตลอดจนงานการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไขโดยเฉพาะ การวิเคราะห์

สาเหตุการกระทำผิด และพฤติกรรมอาชญากร นอกจากนี้จะต้องมีนักวิทยาศาสตร์หรือนักจิตบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ หรือนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ในการดำเนินการตามกิจกรรมที่วางไว้โดยเฉพาะการอบรมทักษะ ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมย่อย เช่น การระงับความโกรธ การจัดการกับความขัดแย้ง การสร้างสัมพันธภาพในครอบครัว รวมถึงการดำเนินการตามกระบวนการกลุ่มและใช้เครื่องมือในการบำบัด อื่น ๆ เช่น ศิลปะบำบัด ครอบครัวบำบัด การให้คำปรึกษาเฉพาะรายและกลุ่ม เป็นต้น อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติผู้ที่ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง ตั้งแต่เริ่มโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการก็คือ เจ้าหน้าที่เรือนจำที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการสามารถเข้าไปคลุกคลีกับผู้ต้องขังได้ สะดวกในขณะที่นักวิชาชีพต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสุภาพสตรีจะไม่สะดวกในการเข้าไปปฏิบัติงานในเรือนจำ ดังนั้นการดำเนินการตามกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูจึงต้องดำเนินการโดยอาศัย ทีมงานที่ทำงานร่วมกันรวมถึงจนถึงการประสานงานกับฝ่ายอื่นด้วย การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นภารกิจหลักของฝ่ายราชทัณฑ์ประการหนึ่งในการที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง กลับเข้าสู่สังคมโดยไม่กระทำผิดขึ้นอีกซึ่งก็ทำให้การควบคุมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไข ฟื้นฟูผู้ต้องขังนั้นจะต้องกระทำตามกระบวนการตั้งแต่การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การจำแนก ลักษณะการดำเนินการตามกิจกรรม การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยและการดูแลหลังปล่อย ในส่วนของการดำเนินการตามกิจกรรมซึ่งเป็นจุดสำคัญของการแก้ไขนั้นจะมีกิจกรรมพื้นฐาน ได้แก่ การฝึกอาชีพ การให้การศึกษาและการอบรมศีลธรรม กิจกรรมเฉพาะแยกตามประเภทคดี และพฤติกรรม กิจกรรมย่อยซึ่งเป็นบทเรียนย่อย ๆ ประกอบกิจกรรมเฉพาะซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ นี้ จะดำเนินการโดยทีมงาน ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ซึ่งได้รับการอบรมให้มาปฏิบัติหน้าที่และมีทีมงานในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังดังกล่าว การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังพื้นฐานเป็นการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังในเบื้องต้น ซึ่งจะต้องดำเนินการกับผู้ต้องขังทุกคน เริ่มตั้งแต่การรับตัวไว้ในเรือนจำและดำเนินการต่อเบื้องต้นจนพ้นโทษโดยเมื่อมีผู้ต้องขังเข้าใหม่ก็จะ ดำเนินการแยกขังในแดนแรกรับ จากนั้น 1-3 สัปดาห์จึงทำการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลแล้วนำเข้าไปประชุมคณะกรรมการจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังของเรือนจำ เพื่อพิจารณาจัด มาตรการควบคุมเป็นการแยกผู้ต้องขังเป็นกลุ่มตามความจำเป็นในการควบคุม เช่น แยกโดยอาศัยกำหนดโทษ หรือความล่อแหลมต่อการหลบหนี ก่อเหตุร้าย หรือก่อความวุ่นวายสำหรับการจำแนก เพื่อการแยกปฏิบัติจะมุ่งศึกษาข้อมูลผู้ต้องขังเพื่อนำไปใช้ในการแยกปฏิบัติต่อผู้ต้องขังกลุ่มต่าง ๆ

โดยแยกเป็นกลุ่มสำคัญ 3 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มผู้ต้องขังที่แก้ไขยาก เป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำซาก กลุ่มผู้ต้องขังที่ทำผิดในคดีที่ให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูง กลุ่มอาชญากรอาชีพ กลุ่มที่กระทำเป็นแก๊งค์ หรือพวกที่มีความผิดปกติทางจิต
2. กลุ่มผู้ต้องขังที่ไม่จำเป็นต้องแก้ไขเป็นกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำโดยพลั้งพลาด ยังไม่ถลำเข้ามาสู่วงจรของการกระทำผิด โดยทำผิดเป็นครั้งแรก ทำผิดโดยไม่แสดงความชั่วร้าย มีครอบครัวหรืออาชีพรองรับเมื่อพ้นโทษ
3. กลุ่มผู้ต้องขังที่พอแก้ไขได้เป็นผู้ต้องขังที่อยู่กึ่งกลางของกลุ่มที่ 1 กับกลุ่มที่ 2 ยังไม่ได้ถลำเข้าสู่วงจรอาชญากรรมซ้ำซาก ไม่ได้เป็นอาชญากรอาชีพ ทำผิดเพราะความจำเป็น หรือถูกกดดันมีแนวโน้มที่จะกระทำผิดซ้ำ หากไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือแก้ไขเพื่อปรับเปลี่ยน พฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดทั้ง 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ต้องการใช้การปฏิบัติที่เข้มงวด กลุ่มที่ 2 ต้องปฏิบัติมิให้กลุ่มนี้ตกต่ำไปกว่าเดิม ส่วนกลุ่มที่ 3 หรือกลุ่มที่พอแก้ไขได้เป็นกลุ่มที่จะต้องดำเนินการแก้ไขเป็นพิเศษ โดยการจัดเข้ากิจกรรมแก้ไขต่าง ๆ แต่การที่จะจัดให้ผู้ต้องขังกลุ่มนี้เข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูในกิจกรรมใด จะต้องผ่านการจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เพื่อการแก้ไข คือการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ต้องขังเชิงลึกถึงพฤติกรรม บุคลิก และสาเหตุการกระทำผิด เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดกิจกรรมในการแก้ไขฟื้นฟูของผู้ต้องขังแต่ละคนต่อไป

การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข

การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข เป็นการดำเนินการจำแนกลักษณะขั้นสูงขึ้นไปกว่าการจำแนกลักษณะขั้นพื้นฐาน ในขณะที่การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังขั้นพื้นฐาน เป็นการจำแนกเพื่อแยกขัง เพื่อการควบคุมและจำแนกเพื่อคัดผู้ต้องขังรับการอบรมแก้ไขขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การศึกษา การอบรมทางศีลธรรม และการรับสวัสดิการต่าง ๆ โดยทางปฏิบัติที่ทำอยู่จะเน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติผู้ต้องขัง และการประชุม เพื่อแยกกองงาน เป็นต้น แต่การจำแนกลักษณะเพื่อการแก้ไขจะเป็นการจำแนกเพื่อคัดผู้ต้องขังไปรับการบำบัดฟื้นฟู หรือปรับพฤติกรรมในขั้นสูง ได้แก่ กิจกรรมการแก้ไขผู้ต้องขังในลักษณะต่าง ๆ เช่น กิจกรรมการแก้ไข ผู้ต้องขังคดีกระทำผิดทางเพศ ผู้ต้องขังคดียาเสพติด ผู้ต้องขังคดีที่ขอใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือกิจกรรมการจัดการระงับความโกรธ กิจกรรมการระงับความรุนแรงในครอบครัวหรือกิจกรรม พัฒนา

จิตใจ เช่น การอบรมวิปัสสนากรรมฐาน เป็นต้นในส่วนของวิธีการจำแนกนั้นก็แน่นอน ในเรื่องการวิเคราะห์สาเหตุการกระทำผิด วิเคราะห์พฤติกรรมที่ผิดปกติ และการจัดการ ทัศนศึกษา เพื่อจัดทำประวัติอย่างละเอียดจากนั้นจึงจัดกลุ่มพฤติกรรมเพื่อแยกมาเข้า กิจกรรมการปรับและฟื้นฟูพฤติกรรมโดยเฉพาะการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไข จึงไม่จำเป็นต้องทำกับผู้ต้องขังทุกคนในเรือนจำ แต่เป็นการดำเนินการเฉพาะ กลุ่มเป้าหมาย เช่น ผู้ต้องขังคดีความผิดทางเพศ ซึ่งต้องทำการจำแนกสีลงไปว่าจะนำ ผู้กระทำผิดทางเพศประเภทใดมาเข้ากิจกรรมการแก้ไข หรือผู้ต้องขังคดีจำหน่ายยาเสพติดรายย่อยก็ต้องมาจำแนกว่าเป็นกลุ่มมืออาชีพ หรือกลุ่มที่พัฒนามาจากผู้เสพ หรือกลุ่มที่ทำผิดเพราะความจำเป็นถูกชักจูง ซึ่งเหมาะที่จะจัดกิจกรรมการแก้ไข นอกจากนี้ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการแก้ไขส่วนใหญ่จะจัดทำเป็นรุ่น ๆ มีระยะเวลา 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เป็นต้น ดังนั้น การจำแนกเพื่อการแก้ไขจึงต้องกระทำทุก ๆ 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี ตามแต่ ความต้องการในการคัดเลือกผู้ต้องขังเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละรุ่น การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการ แก้ไขไม่ใช่การแก้ไขโดยตรง แต่เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการแก้ไขผู้ต้องขัง โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ คือ

1. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการในขั้นนี้จะเป็นการกำหนดว่าจะจัด กิจกรรมการแก้ไขผู้ต้องขังกลุ่มใด จำนวนเท่าไร คดีอะไร พฤติกรรมแบบไหน จากนั้น จึงคัดเลือก ผู้ต้องขังที่เข้าเกณฑ์มารับการคัดเลือกแบบเข้มต่อไป
2. การจัดทำกรณีศึกษาเป็นรายบุคคล เป็นการศึกษาในรายละเอียดถึง พฤติกรรมของผู้ต้องขังที่เข้าเกณฑ์ เพื่อวิเคราะห์จัดกลุ่มเข้ารับการบำบัดฟื้นฟู และ พิจารณาความ บกพร่องในพฤติกรรมที่จะต้องได้รับการบำบัดฟื้นฟู
3. วิเคราะห์จัดประเภท แยกประเภท เป็นขั้นตอนของการวิเคราะห์เพื่อแยก ประเภทว่าควรเข้ารับการแก้ไขตามกิจกรรมใดส่งให้ทีมงานการแก้ไขไปดำเนินการตาม กิจกรรมการแก้ไขต่อไป เรื่องนี้เป็นการประสานกับทีมงานที่จัดทำกิจกรรมการแก้ไข เพื่อที่จะเข้าไปจัดกิจกรรมให้กับผู้ต้องขังตามที่ได้จัดเตรียมไว้หัวใจสำคัญของการจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไขนั้นอยู่ที่การวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมาย ว่า กระทำผิดเพราะเหตุใดมีพฤติกรรมแห่งคดีอย่างไร มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อที่นำไปสู่การจัดแบบพฤติกรรมว่าควรจัดอยู่ประเภทใด การจำแนกดังกล่าวจึงไม่ใช่เป็น การจำแนกตามประเภทคดีหรือตามอายุ กำหนดโทษ เพศ ซึ่งเป็นการจำแนกขั้นพื้นฐาน แต่เป็นการจำแนกสีลงไปถึงพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละคนแล้วจัดกลุ่มเพื่อเลือกกลุ่ม

ที่เราสนใจนำไปเข้าสู่กิจกรรมการแก้ไขต่อไป

สรุปได้ว่า การจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อการแก้ไขเป็นการดำเนินการชั้นสูง โดย มีขั้นตอนดำเนินการ 3 ประการ คือ 1. กำหนดกลุ่มเป้าหมาย 2. การจัดทำกรณีศึกษา เป็นรายบุคคล และ 3. วิเคราะห์จัดประเภท เพื่อคัดแยกแบบลงลึกไปถึงพฤติกรรม ผู้ต้องขัง ให้สามารถเข้ารับการ แก้ไขฟื้นฟูตามกิจกรรมที่เหมาะสมต่อไป

การควบคุมและการพัฒนาพฤตินิสัยในต่างประเทศ

(งานราชทัณฑ์เปรียบเทียบ, 2551, หน้า 30 -34)

1. การควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูในประเทศอังกฤษ

ประเทศอังกฤษมีแนวความคิดว่าการจำคุกนั้นเพื่อลงโทษผู้กระทำ ความผิดในคดีที่ร้ายแรงและเป็นการปกป้องสาธารณะจากอันตรายรุนแรงที่กระทำโดย ผู้กระทำ ความผิด ในด้านการควบคุมมีการนำเทคโนโลยีตลอดจนอุปกรณ์ป้องกันการ หลบหนีต่าง ๆ มาใช้ สำหรับผู้ต้องขังที่ต้องควบคุมอย่างเข้มงวดจะถูกควบคุมกระจายกัน ไปตามเรือนจำต่าง ๆ ตามระบบที่เรียกว่า การกระจายการคุมขัง ประเทศอังกฤษมีความ พร้อมในด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและได้ให้เจ้าหน้าที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา องค์การโดยมีการนำเสนอสิ่งใหม่ ๆ ในการทำงาน และให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง เจ้าหน้าที่กับผู้ต้องขังส่งเสริมให้ผู้ต้องขังรักษาวินัยของตนเองทำให้การควบคุมผู้ต้องขัง มีประสิทธิภาพ

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในงานราชทัณฑ์ของประเทศอังกฤษ การจำแนก ลักษณะผู้ต้องขังของประเทศอังกฤษ มีการแยกผู้ต้องขังแต่ละประเภทอย่างเป็นระบบและ ชัดเจน ผู้ต้องขังเด็ดขาดที่ต้องรับโทษจำคุกเกินกว่า 3 เดือน จะถูกส่งไปยังศูนย์จำแนก ลักษณะซึ่งจะประจำตามเรือนจำท้องถิ่น และเข้ารับการจำแนกเป็น 4 ประเภท ประเภท A หมายถึง ผู้ต้องขังที่เป็นอันตรายต่อสังคม หรือความมั่นคง ประเภท B หมายถึง ผู้ต้องขัง ที่ไม่จำเป็นต้องควบคุมอย่างเข้มงวดมากแต่มีแนวโน้มที่จะหลบหนี ประเภท C หมายถึง ผู้ต้องขังที่ไม่พยายามหลบหนี แต่ยังคงควบคุมตลอดเวลา ผลของการจำแนกจะทำให้ ผู้ต้องขังสามารถย้ายจากแดนที่มีการควบคุมเข้มงวดไปยังที่มีการควบคุมเข้มงวดน้อยลง หรือย้ายเรือนจำ และสามารถออกไปอยู่ในชุมชนได้

สำหรับมาตรการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ผู้ไม่ รุ่หนังสือจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังสอบเทียบวุฒระดับ ประกาศนียบัตรจากสถาบันภายนอกได้ รวมทั้งจัดให้มีการฝึกวิชาชีพ และการทำงาน

ของผู้ต้องขัง มีทั้งระบบอุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม มีการนำรายได้จากการจำหน่ายสินค้าที่เกิดจากการฝึกวิชาชีพของผู้ต้องขังนำไปชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้เสียหายด้วย นอกจากนี้มีการจัดการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังเฉพาะด้าน คดีความผิด เช่น ผู้กระทำผิดทางเพศ ผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยใช้ทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตลอดจนมีการเตรียมความพร้อมให้ผู้ต้องขังก่อนปล่อย และให้การสงเคราะห์หลังปล่อย สังกัดกระทรวงมหาดไทย

2. การควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูในประเทศญี่ปุ่น

เรือนจำในประเทศญี่ปุ่นนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ เรือนจำ (Prison) มีหน้าที่ควบคุมนักโทษที่ถูกพิพากษาจำคุก ทัณฑสถานวัยหนุ่ม (Juvenile Prison) มีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังที่เป็นเยาวชนหรือวัยหนุ่มอายุต่ำกว่า 26 ปี และสถานคุมขัง (Detention House) มีหน้าที่ควบคุมผู้กระทำผิดระหว่างพิจารณาคดี ในแต่ละเรือนจำประกอบไปด้วย ฝ่ายต่าง ๆ คือฝ่ายบริหารงานทั่วไป ฝ่ายจำแนกลักษณะและเตรียมการพักการลงโทษ ฝ่ายดูแลทางการแพทย์ ฝ่ายบริหารจัดการโปรแกรม และฝ่ายบำบัดทางราชทัณฑ์ สำหรับมาตรการที่ใช้ในการป้องกันเหตุร้าย และรักษาระเบียบวินัยผู้ต้องขังในเรือนจำนั้น มีทั้งการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น ระบบโทรทัศน์วงจรปิด วิทยุสื่อสาร เครื่องตรวจจับในเวลากลางคืน ควบคุมไปกับการอบรมและฝึกระเบียบวินัยให้กับผู้ต้องขัง ซึ่งมีลักษณะเข้มงวดคล้ายการฝึกของทหาร

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในงานราชทัณฑ์ของประเทศญี่ปุ่น ลักษณะผู้ต้องขังในเรือนจำของประเทศญี่ปุ่นเป็นผู้ที่ได้รับการพิจารณาแล้วว่าควรที่จะถูกแยกออกจากสังคมในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ประเทศญี่ปุ่นจะมีระบบการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังที่เป็นระบบและชัดเจน นั่นคือ มีศูนย์จำแนกลักษณะผู้ต้องขังประจำภาคต่าง ๆ รวม 8 แห่งมีการจัดแบ่งกลุ่มแยกประเภทผู้ต้องขังออกเป็นชั้นต่าง ๆ และการปฏิบัติงานแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในแต่ละชั้นตามความเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการทดสอบทางจิตวิทยา เช่น การทดสอบความพร้อมการทดสอบบุคลิกภาพ การทดสอบทัศนคติรวมทั้งสติปัญญา และมีการจำแนกซ้ำเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง

สำหรับมาตรการในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ได้มีการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ต้องขังจนถึงระดับปริญญาตรี เป็นหลักสูตรการศึกษาทางไกลมีผู้สอนที่เป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำและอาสาสมัครจากภายนอก มีการใช้หลักทางศาสนาแก้ไขฟื้นฟูทางด้านจิตใจในประเทศญี่ปุ่น จะมีอนุศาสตราจารย์ที่เป็นอาสาสมัครจากภายนอกเรือนจำเท่านั้น

ผู้ต้องขังในเรือนจำจะต้องทำงานเพื่อฝึกให้ผู้ต้องขังมีระเบียบวินัย และจะได้รับใบประกาศนียบัตรหรือใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเมื่อสำเร็จตามหลักสูตรในประเทศญี่ปุ่น มีการจัดอุตสาหกรรมในเรือนจำ และการทำงานภายนอกเรือนจำ สำหรับการอุตสาหกรรมในเรือนจำ มีทั้งรัฐ เป็นผู้จัดหาวัตถุดิบในการผลิตทั้งหมดหรือบางส่วนรวมทั้งจัดหาตลาดสำหรับขายด้วย ส่วนอีกรูปแบบหนึ่ง คือ รัฐให้เอกชนผู้ทำสัญญาเป็นผู้จัดหาวัตถุดิบ และสิ่งจำเป็นอื่น ๆ ในการผลิตทั้งหมด โดยจะต้องจ่ายเงินให้รัฐสำหรับค่าจ้างแรงงานผู้ต้องขัง สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เกิดขึ้นจากอุตสาหกรรมในเรือนจำจะมีองค์กรที่มีชื่อเรียกว่า “Japanese Correctional Association” หรือ JCA เพื่อทำหน้าที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากฝีมือผู้ต้องขังโดยมีตราสินค้าว่า “CAPIC” การทำงานของผู้ต้องขังในเรือนจำรัฐจะให้รางวัลตอบแทนเป็นสินน้ำใจแก่ผู้ต้องขัง โดยจะจ่ายให้เป็นเบี้ยเลี้ยง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความตั้งใจที่จะทำงานมากขึ้นเงินในส่วนนี้รัฐจะเป็นผู้เก็บไว้ และจะจ่ายให้ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษแล้ว แต่ผู้ต้องขังสามารถเบิกเงินเพื่อใช้จ่ายหรือซื้อสิ่งของจำเป็นขณะที่อยู่ในเรือนจำได้ ส่วนการทำงานภายนอกเรือนจำ (Prison Camps Outside) โรงงานอุตสาหกรรมบางแห่งจะเปิดภายนอกเรือนจำ ทั้งที่รัฐเป็นเจ้าของ และเป็นผู้ดำเนินการ โดยผู้ต้องขังจะทำงาน และพักอาศัยอยู่ในนั้น ส่วนอีกรูปแบบหนึ่งคือให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับในรูปแบบนี้ผู้ต้องขังจะต้องเดินทางจากเรือนจำไปยังโรงงานอุตสาหกรรมซึ่งอยู่ภายนอกเรือนจำ แบบเข้าไปเย็นกลับในทุก ๆ วันหรืออาจจะให้ผู้ต้องขังพักอาศัยในหอพักซึ่งติดอยู่กับโรงงานอุตสาหกรรมนั้นก็ได้

ประเทศญี่ปุ่นนั้นนับว่ามีการจัดสวัสดิการที่ดีให้แก่ผู้ต้องขัง ทั้งด้านอาหารและความเป็นอยู่ รวมทั้งด้านการแพทย์ และการรักษาพยาบาล ซึ่งมีอัตราส่วนระหว่างแพทย์กับผู้ต้องขังคือ 1:129 โดยมีการให้ทุนการศึกษาทางการแพทย์เพื่อกิจการราชทัณฑ์ ในแต่ละเรือนจำของประเทศญี่ปุ่นจะมีแพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ประจำอยู่นอกจากนี้ยังมีบริการจากอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือกิจการของเรือนจำ และยังมีสมาคมต่าง ๆ ทั้งหมด 68 แห่งทั่วประเทศหรืออย่างน้อย 1 แห่งในทุก ๆ เขตการปกครอง เข้ามาช่วยเหลือแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังด้วยในส่วนของกรรงทุกผู้ต้องขังมีสิทธิยื่นเรื่องราวร้องทุกข์เพื่อร้องเรียน โดยการร้องทุกข์ด้วยวาจาต่อผู้บัญชาการเรือนจำหรือเป็นลายลักษณ์อักษรต่อผู้ตรวจการเรือนจำสำหรับการเตรียมการและการปฏิบัติหลังปล่อย เรือนจำจะจัดสถานที่พักไว้ให้ผู้ต้องขังในสภาพที่อ่อนคลาญ และใกล้เคียงกับ

สภาพสังคมภายนอกมากที่สุดมีการจัดโปรแกรมเตรียมการก่อนปล่อยโดยการอบรม
แนะนำจากเจ้าหน้าที่ของเรือนจำ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักจัดหางาน
และพนักงานคุมประพฤติ

3. การควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูในประเทศสิงคโปร์

งานราชทัณฑ์ของประเทศสิงคโปร์สังกัดกระทรวงมหาดไทย จะเน้นหนัก
ไปที่การควบคุม และการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง รวมทั้งการพัฒนาเจ้าหน้าที่
เรือนจำประเทศสิงคโปร์จะควบคุมผู้ต้องขังที่กระทำความผิดคดีเด็ดขาดแล้วและอยู่ใน
ระหว่างพิจารณาคดีโดยให้การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในด้านการอบรม แก้ไข ฟื้นฟู การจัด
สวัสดิการ การสงเคราะห์ เพื่อแก้ไขฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดยถือว่าผู้เสพยาเสพติดไม่ใช่
อาชญากรแต่เป็นผู้ป่วยและมีสถานที่เพื่อเตรียมการปล่อยเรือนจำของประเทศสิงคโปร์
ทั้งหมดสามารถแบ่งประเภทตามมั่นคงได้ 3 ระดับ คือ ระดับความมั่นคงสูง ระดับความ
มั่นคงปานกลาง และระดับความมั่นคงต่ำงานราชทัณฑ์ประเทศสิงคโปร์ได้ร่วมมือกับ
องค์กรอื่น ๆ ของรัฐ ชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งครอบครัวของผู้กระทำผิด งานราชทัณฑ์ประเทศ
สิงคโปร์ยังได้สร้างความผูกพันทางสังคม และการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ต้องขังได้รับการ
ดูแลภายหลังการปล่อยตัวด้วย

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในงานราชทัณฑ์ของประเทศสิงคโปร์ การจำแนก
ลักษณะผู้ต้องขังของสิงคโปร์จะมีการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังซ้ำเพื่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง
อย่างถูกต้อง จากการใช้วิธีการวิเคราะห์ศึกษา ประวัติผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลโดยศูนย์แรก
รับผู้ต้องขังใช้ระยะเวลาระหว่าง 4-8 สัปดาห์ หลังจากนั้นกรรมการจำแนกลักษณะ
ผู้ต้องขังซ้ำประเทศสิงคโปร์จะจำแนกลักษณะผู้ต้องขังออกเป็น ประเภทที่จะไม่กระทำผิด
ซ้ำ ประเภทที่จะไม่กระทำผิดซ้ำ (หากได้รับการพัฒนาแก้ไข) ประเภทที่มีแนวโน้มว่าจะ
กระทำผิดซ้ำและประเภทที่มีโทษน้อยไม่ต้องเข้ารับการฟื้นฟูแก้ไข สำหรับผู้ต้องขังที่เป็น
เยาวชนได้มีความร่วมมือกันระหว่างชุมชน เรือนจำ โรงเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกัน
ไม่ให้เยาวชนกระทำความผิดอีก นอกจากนี้ยังให้ผู้ต้องขังที่เป็นเยาวชนได้กลับไปช่วยเหลือ
ชุมชน หรือช่วยแก้ไขซ่อมแซมสิ่งที่ได้ทำเสียหายไปในกรกระทำความผิด

การแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังของประเทศสิงคโปร์ จะมีทั้งในระหว่างที่ผู้ต้องขัง
ยังคงอยู่ในเรือนจำ และภายหลังจากการได้รับการปล่อยตัวแล้ว โดยอาศัยผู้ต้องขังที่ได้เข้า
รับการอบรมซึ่งเข้าใจในปัญหาต่าง ๆ มาเป็นพี่เลี้ยงแก่ผู้ต้องขังรายอื่น ๆ โครงสร้างในการ
แก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังของงานราชทัณฑ์ ประเทศสิงคโปร์ ประกอบไปด้วยขั้นตอนทั้งหมด 3

ขั้นตอน ได้แก่ การดูแลผู้ต้องขังขณะที่อยู่ในเรือนจำ (in-care) ผู้ต้องขังจะมีการตกลงร่วมกันกับเรือนจำ ในการเข้าสู่โปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูตามความต้องการ งานราชทัณฑ์ประเทศสิงคโปร์ได้มีการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลว่าแต่ละบุคคลนั้นควรมีการพัฒนาอย่างไรเปรียบเทียบเป็นแผนที่เส้นทางส่วนบุคคลจนกระทั่งได้รับการปล่อยตัว และมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อให้เกิดความทันสมัย มีระบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นร่วมกันระหว่างผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ นอกจากนี้ยังมีโปรแกรมต่าง ๆ เช่น โปรแกรมการศึกษาโปรแกรมการฝึกกายบริหารและระเบียบแถว โปรแกรมการศึกษาสายสามัญและการศึกษาสายอาชีพโปรแกรมการอบรมทางศาสนา โปรแกรมการให้คำปรึกษาในการฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังจะได้รับมอบหมายให้ทำงานในโรงงานต่าง ๆ ตามความสามารถและจะได้รับค่าแรงจากการทำงาน โดยเรือนจำจะเก็บรักษาไว้และจะคืนเมื่อได้รับการปลดปล่อย และอีกส่วนสามารถนำไปใช้จ่ายขณะที่ผู้คุมขัง ปัจจุบันงานราชทัณฑ์ของประเทศสิงคโปร์ได้ให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของเรือนจำเนื่องจากมีการดำเนินงานที่รวดเร็ว โดยจัดตั้งเป็นหน่วยงานอิสระเรียกว่า Singapore Corporation of Rehabilitative Enterprises (SCORE) โดยมีหน้าที่อยู่ 2 ลักษณะ คือ งานด้านการหาผลประโยชน์และงานด้านการอบรมแก้ไขฟื้นฟู โปรแกรมการ ฝึกวิชาชีพ ซึ่งจะมุ่งเน้นให้ผู้กระทำผิดได้รับการฝึกฝนงานที่จะช่วยเพิ่มความสามารถในการได้รับการจ้างงาน การฝึกอบรมวิชาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดในสาขาต่าง ๆ เช่น เทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านอิเล็กทรอนิกส์ การประกอบอาหาร สำหรับผู้ต้องขังที่เสพยาเสพติดจะถูกควบคุมไว้ที่ศูนย์บำบัดยาเสพติด ระยะเวลา ตั้งแต่ 6 เดือนถึง 36 เดือน การที่จะถูกควบคุมอยู่นานหรือไม่ขึ้นอยู่กับจำนวนครั้งของการต้องโทษ และความก้าวหน้าในการบำบัดแก้ไขของผู้ต้องขังเองด้วย

การศึกษาเกี่ยวกับการควบคุมและการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังในงานราชทัณฑ์ของประเทศต่าง ๆ ทั้งในทวีปเอเชีย รวมทั้งการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัย เพื่อการเปรียบเทียบถึงความแตกต่างและความคล้ายคลึงในมาตรการควบคุมและการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังของนานาประเทศกับมาตรการควบคุมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังในประเทศไทยผลสรุปได้ ดังนี้

1) การควบคุมผู้ต้องขัง พบว่า ในแต่ละประเทศได้มีการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ ตลอดจนอุปกรณ์เสริมความมั่นคงเพื่อป้องกันการหลบหนีมาใช้ในการควบคุมผู้ต้องขังในประเทศอังกฤษยังมุ่งเน้นในการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้ต้องขัง

และผู้ต้องขังที่ต้องถูกควบคุมอย่างเข้มงวดจะกระจัดกระจายการควบคุมไปตามเรือนจำต่าง ๆ ตามระบบที่เรียกว่า การกระจายการคุมขัง ในประเทศญี่ปุ่นจะมุ่งเน้นการอบรมและฝึกระเบียบวินัยให้กับผู้ต้องขังคล้ายการฝึกของทหารประเทศสิงคโปร์ การเข้า-ออกจากโรงงานฝึกวิชาชีพจะมีกล่องสำหรับใส่สิ่งของและจะต้องสวมชุดใหม่

2) ด้านการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง

2.1 การศึกษา ในประเทศญี่ปุ่น หลักสูตรการศึกษาทางไกลจะมีผู้สอนที่เป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำและอาสาสมัครจากภายนอก ในประเทศอังกฤษ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังสอบเทียบรับประกาศนียบัตรจากสถาบันภายนอกได้ สำหรับประเทศสิงคโปร์ผู้ต้องขังจะมีการตกลงร่วมกันกับทางเรือนจำ โดยมีการพิจารณาเป็นรายบุคคลว่าแต่ละบุคคลนั้นควรมีการพัฒนาอย่างไรเปรียบเทียบเป็นแผนที่เส้นทางส่วนบุคคลจนกระทั่งได้รับการปล่อยตัวนอกจากนี้ศูนย์ราชทัณฑ์ต่าง ๆ ยังออกแบบและผลิตชุดการอ่านนิยาย บทกวีต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ต้องขังได้อ่านและเรียนรู้

2.2 ด้านการจัดสวัสดิการ พบว่าในประเทศญี่ปุ่นจะมีการให้ทุนการศึกษาทางการแพทย์เพื่อกิจการราชทัณฑ์และในแต่ละเรือนจำจะมีแพทย์ประจำอยู่นอกจากนี้ยังมีบริการจากสมาคมและอาสาสมัครเข้ามาช่วยเหลือกิจการของเรือนจำ

2.3 การทำงานและการฝึกวิชาชีพ พบว่าทุกประเทศมีการฝึกวิชาชีพและจัดให้ผู้ต้องขังทำงานในเรือนจำ อย่างไรก็ตามในประเทศญี่ปุ่นผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากฝีมือผู้ต้องขังจะมีองค์กรที่ให้การดูแล คือ JCR รวมทั้งตราสินค้าราชทัณฑ์ เรียกว่า “CAPIC” ในประเทศสิงคโปร์ได้ให้เอกชนเข้ามาทำหน้าที่ดูแลเรื่องการผลิตวิชาชีพภายในเรือนจำ การจัดหาวัสดุวัตถุดิบ และการตลาดเนื่องจากมีการดำเนินงานที่รวดเร็ว

การพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง 3 ด้าน

จากงานวิจัยของ นฤมนต์ เฝ้าเพ็ง (2558) ที่ได้ทำการวิจัย ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำพิเศษพัทยา ได้จำแนกการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขัง 3 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย

ด้านที่ 1 ด้านการศึกษา หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยใช้หลักสูตรของการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม กระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ ระดับประถมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา สายอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครพนม และระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ด้านที่ 2 ด้านจิตใจ หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาสายธรรมศึกษาตั้งแต่ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นเอก ตลอดจนการที่ผู้ต้องขังได้รับการอบรม หลักศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ เป็นต้น

ด้านที่ 3 ด้านการฝึกวิชาชีพ หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริต สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้หลังพ้นโทษ

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง หมายถึง ความสำเร็จของการแก้ไข บำบัด พื้นฟู และพัฒนาผู้ต้องขังเพื่อให้กลับตนเป็นคนดี บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยผู้วิจัยได้นำหลักการการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขัง พ.ศ. 2561 (กองพัฒนาพฤติกรรมนิสัย กรมราชทัณฑ์, 2561) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ประกอบด้วย

1) ด้านการศึกษา 2) ด้านจิตใจ และ 3) ด้านการฝึกวิชาชีพ

ทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ในหัวข้อนี้ เป็นการกล่าวถึงทฤษฎีทางอาชญาวิทยาที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทฤษฎีคิดก่อนทำ (Choice Theory)

ทฤษฎีคิดก่อนทำมีสมมติฐานมาจากแนวคิดของสำนักคลาสสิกในเรื่องของเจตจำนงอิสระ (Free Will) ที่ว่าธรรมชาติของมนุษย์จะเลือกที่จะมีพฤติกรรมแบบใดโดย

การคำนวณจากสิ่งที่สนองต่อความพอใจของบุคคล โดยเชื่อว่าบุคคลเป็นผู้มีอิสระในการกระทำผิดและแนวทางในการเลือกพฤติกรรมผิดกฎหมายขึ้นอยู่กับการณ์ที่บุคคลได้รับความพึงพอใจหรือผลประโยชน์สูงสุด ซึ่งความพึงพอใจหรือผลประโยชน์นั้นไม่จำกัดเฉพาะในรูปแบบทรัพย์สินเท่านั้น หากแต่ยังรวมถึงผลประโยชน์หรือความพอใจด้านจิตใจด้วย และการที่บุคคลได้คำนวณถึงผลที่จะตามมาหลังประกอบอาชญากรรมแล้วไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ที่ได้รับ ความเป็นไปได้ในการจับกุม อัตราโทษที่ได้รับหากถูกจับกุม ดังนั้นการศึกษาอาชญากรรมต้องมองอาชญากรรมมีคุณสมบัติ 2 ประการ ได้แก่ 1) คุณสมบัติของการประกอบอาชญากรรม (Offense Specific) เป็นข้อเท็จจริงที่ว่าอาชญากรรมจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันไปตามรูปแบบของอาชญากรรม และด้านความชำนาญในการประกอบอาชญากรรม และ 2) คุณสมบัติของตัวอาชญากร (Offender Specific) เป็นความแตกต่างของตัวอาชญากรในการตัดสินใจที่จะประกอบอาชญากรรม ก่อนที่จะกระทำผิดอาชญากรต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั่วไป ได้แก่ โอกาสในการกระทำผิด ผลเสีย ผลประโยชน์ ตลอดจนความเสียหาย รวมทั้งแรงกระตุ้นและมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดของอาชญากร ซึ่งหลังจากที่ได้คำนวณถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรมแล้ว จึงตัดสินใจว่าจะประกอบอาชญากรรมหรือไม่ (สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์, 2556, หน้า 15)

ทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบ (Social Disorganization Theory)

ทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบมีความเชื่อว่าระบบนิเวศน์หรือสภาพแวดล้อมทางสังคม ทั้งกายภาพและวิถีชีวิตเป็นปัจจัยสำคัญของอาชญากรรม โดยความกดดันทางสังคมนี้เกิดขึ้นได้กับบุคคลหลากหลายในสังคมที่มีความโกลาหลหรือกิเลสที่เป็นผลมาจากระบบเศรษฐกิจที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดความต้องการโดยไม่คำนึงเหตุผลทำให้เกิดการแก่งแย่งและทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ผลประโยชน์ที่ต้องการ โดยบุคคลจะโต้ตอบต่อความกดดันดังกล่าวใน 5 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการปฏิบัติตาม (Conformity) บุคคลที่ยึดถือจุดมุ่งหมายทางสังคมและวิธีการที่ได้รับการยอมรับ แม้ว่าบุคคลกลุ่มนี้จะได้รับความกดดันที่เน้นให้ตนเองสร้างความสำเร็จ แต่ก็ยังเลือกวิธีการที่ได้รับการยอมรับทางสังคมไม่ว่าจะบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่ก็ตาม คือยังตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและประกอบอาชีพอย่างสุจริตซึ่งจะพบได้มากในสภาวะที่สังคมปกติ

2. รูปแบบการเปลี่ยนแปลง (Innovation) บุคคลกลุ่มนี้จะยอมรับแต่จุดมุ่งหมายทางสังคมในด้านการสร้างความร่ำรวยดังนั้นก็หาวิธีการในการสร้างความร่ำรวยโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นวิธีการที่ผิดกฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมในสังคมหรือไม่ ดังนั้นบุคคลกลุ่มนี้จึงเป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมเป็นอาชญากรในสังคม

3. รูปแบบการยึดถือวัฒนธรรมใหม่ (Ritualism) บุคคลกลุ่มนี้มีการปรับตัวที่ไม่ยอมรับจุดมุ่งหมายทางสังคม แต่ยังคงปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมยอมรับ ซึ่งหมายถึงกลุ่มคนที่ไม่ได้มุ่งหวังความร่ำรวยแต่ดำเนินชีวิตตามบรรทัดฐานของสังคมและไม่ละเมิดกฎหมาย

4. รูปแบบยอมแพ้หรือลาถอย (Retreatism) บุคคลที่ยึดแนวทางหลีกเลี่ยงไม่ยอมรับทั้งจุดมุ่งหมายของสังคมและการปฏิบัติตามวิธีการซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้นกลุ่มนี้จะปลีกตัวออกจากแรงกดดันหรือความต้องการของสังคม เช่น ดิตยาเสพติด ดิตสุราเรื้อรัง เป็นต้น

5. รูปแบบการปฏิวัติ (Rebellion) การปรับตัวต่อความกดดันทางสังคม โดยจะไม่ยอมรับทั้งจุดมุ่งหมายและวิธีการในการบรรลุจุดมุ่งหมายของสังคมที่อาศัยอยู่ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้รู้สึกผิดหวังกับจุดมุ่งหมายของสังคมจึงได้เปลี่ยนจุดมุ่งหมายใหม่ โดยอาจเป็นจุดมุ่งหมายทางการเมือง ซึ่งวิธีการอาจต้องใช้กำลังปฏิวัติหรืออาจเป็นวิธีการอย่างสันติ แต่ประเด็นสำคัญคือบุคคลกลุ่มนี้จะหยุดการเป็นสมาชิกของสังคมและอยู่ภายใต้วัฒนธรรมใหม่ที่เห็นว่าเหมาะสมมากกว่า (สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์, 2556, หน้า 16)

ทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory)

ทฤษฎีความกดดันทางสังคม นับได้ว่าเป็นทฤษฎีที่พัฒนาโดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีสังคมไร้ระเบียบ โดยมุ่งเน้นศึกษาสาเหตุอาชญากรรมว่ามาจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สร้างความกดดันให้แก่บุคคลในสังคม ทำให้บุคคลต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ซึ่งพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรืออาชญากรรมเมอร์ตัน (Merton, อ้างถึงใน พรชัย ชันดี, 2549, หน้า 9-11) ได้นำหลักการสังคมไร้บรรทัดฐานของเดอว์คาร์ม มาสร้างเป็นทฤษฎีใหม่เพื่ออธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยอธิบายว่าสภาพสังคมมีอิทธิพลในการปลูกฝังให้บุคคลมีค่านิยมหรือความอยากบางประการ แต่ขณะเดียวกันโครงสร้างทางสังคมอาจจำกัดความสามารถของบุคคลเฉพาะกลุ่มในการบรรลุความต้องการนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างทางสังคมมีส่วนกระตุ้นหรือผลักดัน

ให้บุคคลบางกลุ่มมีพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม โดยได้เสนอแนวทางที่บุคคลจะตอบโต้ต่อความกดดันดังกล่าวใน 5 แนวทาง ได้แก่ 1. การปฏิบัติตาม 2. การเปลี่ยนแปลง 3. การยึดถือวัฒนธรรมใหม่ 4. การยอมแพ้หรือล่าถอย และ 5. การปฏิวัติ

ทฤษฎีวิวัฒนาการของวัฒนธรรมรอง (Subculture Theory)

ทฤษฎีวิวัฒนาการของวัฒนธรรมรองได้รับการพัฒนามาจากหลักการพื้นฐานของทฤษฎีกดดัน (Strain Theory) โดยมุ่งอธิบายอาชญากรรมของแก๊งวัยรุ่น โดยเชื่อว่าแก๊งวัยรุ่นเกิดจากกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความผิดหวังจากการไม่สามารถแข่งขันเชิงสังคมได้ตามปกติ จึงมาจับกลุ่มรวมตัวกันและพัฒนาวัฒนธรรมของกลุ่มขึ้นมาใหม่ ทำให้มีพฤติกรรมของกลุ่มสอดคล้องกับวัฒนธรรมที่พัฒนาขึ้นมาโคเฮน (Cohen, 1955 อ้างถึงใน พรชัย ชันดี, 2549, หน้า 15-17) ได้นำเสนอในหนังสือเรื่อง “เยาวชนผู้กระทำผิด: วัฒนธรรมของแก๊งวัยรุ่น” (Delinquent Boy : The Culture of the Gang) ในปี ค.ศ. 1955 ระบุว่าเยาวชนวัยรุ่นมักจะทำผิดกฎหมายในลักษณะเป็นกลุ่มโดยไม่ใช่ส่วนตัวและพฤติกรรมดังกล่าวจะมีลักษณะเป็นการกระทำที่ไม่มีจุดมุ่งหมายแต่โหดร้ายและเป็นการแสดงออกถึงการต่อต้านสังคม ลักษณะของพฤติกรรมเช่นนี้ค่อนข้างจะแตกต่างจากอาชญากรรมทั่วไปเนื่องจากอาชญากรรมอื่น ผู้กระทำมักจะมีวัตถุประสงค์ เช่น ต้องการทรัพย์สิน ต้องการแก้แค้น เป็นต้นโดยเชื่อว่า การกระทำผิดเหล่านี้เป็นการโต้ตอบต่อวัฒนธรรมของสังคมที่ยกย่องและยอมรับบรรทัดฐานของชนชั้นกลาง อีกทั้งยังเป็นวิธีการที่จะทำให้เยาวชนได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนฝูงหรือเป็นการเสริมสร้างสถานะของบุคคลในกลุ่มเยาวชนด้วยกัน และเน้นถึงความสำคัญของค่านิยมทางสังคมและชีวิตความเป็นอยู่ของบุคคล ซึ่งชนชั้นในสังคมจะมีค่านิยมและความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันเด็กหรือเยาวชนที่มาจากครอบครัวชนชั้นล่าง ซึ่งเรียกว่า “ชนชั้นทำงาน” (Working Class) จะถูกอบรมเลี้ยงดูให้มีความเป็นอยู่ลักษณะตามสัญชาตญาณและมีพฤติกรรมก้าวร้าวและถูกปลูกฝังให้มีความเป็นอยู่ถึงการได้รับการตอบสนองต่อความพึงพอใจในระยะสั้น โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา ภายหลังอีกทั้งยังเรียนรู้ถึงการปฏิบัติตามคำสั่งตามค่านิยมที่มีอยู่โดยไม่คำนึงถึงเหตุผล ความรัก หรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคลอื่นแต่อย่างใด ในทางตรงกันข้ามเด็กหรือเยาวชนของครอบครัวชนชั้นกลาง จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังค่านิยมและความเป็นอยู่ที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับเยาวชนของครอบครัวชนชั้นทำงาน ในขณะที่ค่านิยมที่ต่างกัน เนื่องจากชนชั้นยังอยู่ในสังคมปรากฏว่าค่านิยมของชนชั้นกลางได้รับการยอมรับ

มากกว่าในสถานศึกษา และค่านิยมของชนชั้นกลางจะถูกใช้เป็นเครื่องวัดหรือประเมินผลนักเรียนในสถานศึกษาทำให้เยาวชนมาจากครอบครัวชนชั้นทำงานประสบความล้มเหลวในการศึกษา และจะพัฒนาความรู้สึกต่อต้านสถานศึกษาและค่านิยมของชนชั้นกลางโดยเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า “กระบวนการปฏิเสธต่อสิ่งที่ต้องการ แต่ไม่สามารถไขว่คว้าได้” (Reaction Formation) และเยาวชนที่ต่อต้านค่านิยมนี้จะรวมกันมากขึ้นเพื่อสร้างค่านิยมใหม่ ซึ่งกระบวนการเช่นนี้เป็นการพัฒนาตามธรรมชาติที่เยาวชนที่มีปัญหาเดียวกันจะรวมกลุ่มกันเพื่อแก้ไขปัญหของตนเอง

จากทฤษฎีของโคเฮนจะเห็นได้ว่าโครงสร้างทางสังคมเป็นรากฐานของพฤติกรรมอาชญากรรม โดยเป็นตัวกีดกันไม่ให้เยาวชนจากชนชั้นต่ำของสังคมได้รับการยอมรับหรือสถานภาพในสังคม จึงตอบโต้ปรากฏการณ์ทางสังคมนี้โดยไปรวมตัวกันและสร้างวัฒนธรรมขึ้นมาใหม่ซึ่งมีลักษณะตรงกันข้ามกับวัฒนธรรมหลักของสังคม

ทฤษฎีควบคุมทางสังคม (Social Control Theories)

ทฤษฎีควบคุมทางสังคมมีแนวคิดพื้นฐานว่า คนเราอาจมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนเว้นแต่ว่าจะมีสิ่งใดมายับยั้งและให้เกิดการควบคุมหรือระงับยับยั้งการกระทำผิดก็คือความผูกพันที่มีต่อครอบครัว สถานศึกษา หรือสถาบันทางสังคม ถ้าความผูกพันอ่อนแอลง หรือสลายลง ย่อมจะทำให้บุคคลถูกปลดปล่อยจากสิ่งยับยั้งหรือการควบคุมจนทำให้เขามีอิสระในการกระทำผิด ความผูกพันที่มีต่อสังคมนั้น ดังนี้

1. ความผูกพัน (Attachment) ความรู้สึกผูกพันหรือความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นความรู้สึกที่มีลักษณะของการคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้อื่น หรือของสังคมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และสิ่งที่สำคัญของความรู้สึกผูกพันต่อผู้อื่นนั่นก็คือการรับเอาบรรทัดฐานของสังคมไว้ในตัวบุคคล (Internalized) ถ้าบุคคลไม่ไวต่อการรับรู้หรือความคิดเห็นของผู้อื่นไว้เป็นของตนเองถือว่าไม่ได้ระงับยับยั้งการกระทำในทางไม่ดีโดยบรรทัดฐานของสังคม จึงมีอิสระในการกระทำผิด ถ้าหากบุคคลไม่มีความผูกพันไม่ว่าจะเป็นสถาบันครอบครัว สถานศึกษา และเพื่อน ก็จะไม่มีความสนใจในความต้องการและความคาดหวังของบุคคลอื่น รวมทั้งไม่ใส่ใจความคิดเห็นของผู้อื่นก็เปรียบเสมือนบรรทัดฐานของสังคมทำให้ง่ายต่อการที่จะไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐาน

2. ข้อผูกมัด (Commitment) การกระทำที่เกิดจากการใคร่ครวญถึงผลได้และผลเสียหรือความเสี่ยง ก่อนที่จะตั้งมั่นกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเรื่องของการคิดต้นทุนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบแผนของสังคมดังนั้น ก่อนที่มนุษย์จะทำอะไรจะต้องคิดถึง

ต้นทุนและกำไรหรือผลตอบแทนที่ได้รับ ถ้าพิจารณาเห็นว่าจะต้องลงทุนมากกว่ากำไรหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับ บุคคลก็จะไม่ผูกมัดกับสิ่งนั้น และถ้าความต้องการนั้นต้องทำตามหรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมแล้วให้ผลกำไรที่น้อยกว่าสิ่งที่ลงทุนไปบุคคลจะไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมหรือล่วงละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคม

3. การเข้าร่วม (Involvement) บุคคลมีโอกาสร่วมในการทำความดีหรือการกระทำต่าง ๆ อันเป็นไปตามระเบียบบรรทัดฐานของสังคมแล้วก็จะไม่มีเวลาหรือโอกาสที่จะไปกระทำผิด หรือแม้แต่จะคิดเกี่ยวกับการกระทำผิดเหล่านั้น

4. ความเชื่อ (Belief) ระดับของความเชื่อถือที่บุคคลมีต่อค่านิยมและบรรทัดฐานของสังคม ถ้ามีความเชื่อบรรทัดฐานของสังคมน้อยลงเท่าไร ก็ยิ่งจะมีแนวโน้มที่จะละเมิดกฎเกณฑ์ของสังคมหรือมีการกระทำผิดมากขึ้นเท่านั้น การมีความเชื่อหรือยอมรับบรรทัดฐานกฎเกณฑ์ของสังคมก็คือการมีความเชื่อต่อความหมายในทางไม่เห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย (พรชัย ชันดี, 2549, หน้า 12-13)

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง ของเอ็ดวินชัทเธอร์แลนด์

(Sutherland's Differential Association Theory)

พฤติกรรมทางอาชญากรเรียนรู้โดยการติดต่อกันอย่างใกล้ชิดภายในกลุ่ม ซึ่งความประพฤติที่แสดงมาในลักษณะอาชญากร ขึ้นอยู่กับความแตกต่างในช่วงระยะเวลาความสม่ำเสมอในการติดต่อ และความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยมีหลักการที่สำคัญ ได้แก่

1. พฤติกรรมอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้
2. พฤติกรรมของการเป็นอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น โดยอาศัยกระบวนการติดต่อสื่อสาร
3. หลักการสำคัญในส่วนของ การเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมนั้นเกิดขึ้นในกลุ่มบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกัน
4. เมื่อพฤติกรรมอาชญากรได้รับการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้จะรวมถึงเทคนิคในการกระทำผิดและทิศทางเฉพาะของแรงดลใจแรงผลักดัน การใช้เหตุผล ทัศนคติเกี่ยวกับการกระทำผิด
5. ทิศทางเฉพาะของแรงดลใจและแรงผลักดันจะถูกเรียนรู้จากการทำให้เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย
6. หลักการสำคัญของการคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกันคือบุคคลจะกลายเป็นผู้กระทำผิดเพราะว่าความเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมายมีมากกว่า

ความเห็นด้วยกับการไม่ละเมิด

7. การคบหาสมาคมกับบุคคลที่แตกต่างกัน อาจจะแตกต่างกันในด้าน
ความถี่ ระยะเวลา การให้ความสำคัญ และความรุนแรง

8. กระบวนการของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม โดยการคบหา
สมาคมจะมีความเกี่ยวข้องกับกลไกการทำงานที่เหมือนกับการเรียนรู้ทั่วไปและ

9. ในขณะที่พฤติกรรมอาชญากรรมเป็นการแสดงออกถึงความต้องการและ
ค่านิยมทั่วไป แต่ไม่จำเป็นต้องอธิบายโดยความต้องการหรือค่านิยมนั้นซ้ำเธอร์แลนดัยัง
นำเสนอว่าบุคคลจะเรียนรู้ทั้งพฤติกรรมและความเชื่อในอาชญากรรมจากสภาพแวดล้อม
ทางสังคมที่อยู่ใกล้ชิดกับบุคคลเป็นเหตุให้มิจานศึกษาวิจัยจำนวนมากตามแนวทฤษฎีของ
ซ้ำเธอร์แลนด์ มุ่งเน้นไปที่การกระทำผิดของแก๊งเยาวชนที่มาจาครอบครัวของชนชั้นต่ำ
โดยมีสมมติฐานเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมอาชญากรรมว่าเกิดจากการคบหาสมาคม
กับเพื่อนที่อยู่ในแก๊งซึ่งเป็นอาชญากร และในขณะเดียวกันสภาพแวดล้อมทางสังคม
ของเยาวชนนั้นมีส่วนสนับสนุนในกระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรมด้วย
(สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์, 2556, หน้า 14-15)

ทฤษฎีการเรียนรู้ของเอเคอร์ (Akers's Social Learning Theory)

เอเคอร์ (Akers, 1985 อ้างถึงใน พรชัย ชันดี, 2549, หน้า 13-16) ได้พัฒนา
ทฤษฎีการเรียนรู้มาจากหลักการสำคัญในทฤษฎีของซ้ำเธอร์แลนด์ หลักการสำคัญ
ของทฤษฎีการเรียนรู้คือพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ โดยผ่านทาง
ความใกล้ชิดหรือการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยได้แสดงให้เห็นว่าทฤษฎีการ
เรียนรู้สามารถอธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมต่าง ๆ ได้เกือบทุกประเภท โดยครอบคลุม
ถึงการติดยาเสพติดการติดสุรา พฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศอาชญากรรมคอเช็ดขาว
อาชญากรมืออาชีพ อาชญากรรมรุนแรงและความบกพร่องทางจิต ทั้งนี้โดยการคงไว้ซึ่ง
หลักการเดิมของทฤษฎีของซ้ำเธอร์แลนด์ ทั้งในกระบวนการเรียนรู้และโครงสร้างสังคม
ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งได้อ้างว่าหลักการของทฤษฎีนี้ครอบคลุมถึง
ตัวแปรที่ทำหน้าที่กระตุ้นหรือควบคุมพฤติกรรมอาชญากรรมและทำหน้าที่จูงใจหรือทำให้
ลดน้อยลงซึ่งพฤติกรรมอาชญากรรมแรกเริ่มเกิดจากการเรียนรู้ผ่านการเลียนแบบ
โดยตรงหรือโดยอ้อมหลังจากนั้นการมีอยู่ของพฤติกรรมอาชญากรรมนั้นจะขึ้นอยู่กับกา
รส่งเสริมสนับสนุนที่แตกต่างกัน(การได้รับรางวัลหรือการลงโทษ) การส่งเสริมสนับสนุน
อาจเป็นไปโดยตรงหรือผ่านทางบุคคลอื่นได้การสังเกตเห็นผลของพฤติกรรมอาชญากรรม

ของบุคคลอื่นก็จะเป็นการส่งเสริมสนับสนุนพฤติกรรมอาชญากรรมของผู้สังเกตเองได้และ ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกันของซัทเธอร์แลนด์และทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม ของเอเคอร์เป็นจุดเริ่มต้นของการให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์กับเพื่อนที่เป็น อาชญากรรมว่าเป็นสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมอาชญากรรม

ทฤษฎีติดตรา (Labeling Theory)

ทฤษฎีติดตรามีความเชื่อว่าการศึกษาที่มองเฉพาะพฤติกรรมอาชญากรรมหรือ ตัวอาชญากรเท่านั้น ไม่สามารถทำให้เข้าใจปรากฏการณ์อาชญากรรมหรือพฤติกรรม เบี่ยงเบนได้อย่างถูกต้อง จึงต้องมองที่ส่วนประกอบทางสังคมทั้งหมด และบุคคลทั่วไป อาจมีพฤติกรรมอาชญากรรมครั้งแรกหรือตั้งเดิมได้บ้างเป็นครั้งคราว แต่ไม่สม่ำเสมอ และไม่รุนแรง หากแต่เมื่อบุคคลที่มีพฤติกรรมดังกล่าวถูกดำเนินการตามกฎหมายควบคุม ทางสังคมแล้ว โดยเฉพาะถูกดำเนินคดีโดยหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมของรัฐบุคคล ดังกล่าวก็จะเข้าสู่กระบวนการกำหนดตนเองเป็นอาชญากรรมตลอดจนได้รับความอับอาย หรือความเสื่อมเสียจึงไม่สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างบุคคลธรรมดาในสังคมได้ เป็นเหตุ ให้บุคคลสร้างความรู้สึกลึกซึ้งคิดว่าตนเป็นอาชญากรที่ไม่สามารถแก้ไขได้และกลับไปกระทำผิด ซ้ำจึงได้เพิ่มโอกาสทำให้บุคคลมีพฤติกรรมอาชญากรรมถาวร (พรชัย ชันดี, 2549, หน้า 15) ดังนั้นการที่สังคมไม่ยอมรับจึงเป็นอีกสาเหตุที่สนับสนุนให้ผู้ต้องขังหวนกลับมากระทำ ผิดซ้ำ โดยเฉพาะผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่มีปัจจัยชักจูงหลายด้านที่ส่งเสริมให้เกิดการ กระทำผิดซ้ำทฤษฎีนี้มีความสัมพันธ์ต่อการกระทำซ้ำของผู้ต้องขังเพราะเมื่อผู้กระทำผิด ถูกจับกุมในความผิดครั้งแรกแล้ว หลังจากนั้นผู้กระทำผิดต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการ ยุติธรรม ซึ่งเป็นผู้ตัดสินว่ามีความผิดจริงหรือไม่ หากผิดจริงก็ได้รับการลงโทษตาม กฎหมายหมายถึงผู้กระทำผิดได้ถูกติดตราแล้วและเมื่อพ้นโทษแล้วสังคมมักจะไม่วางใจ แม้ว่า จะได้รับการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยจากการราชทัณฑ์มาแล้วบุคคลเหล่านี้ก็จะหวนกลับมา กระทำผิดซ้ำตามเดิม โดยเฉพาะคดียาเสพติดจะมีผู้กระทำผิดซ้ำ ๆ มากกว่าคดีอื่น ๆ (นิศรากร อุบลสุวรรณ, 2557, หน้า 10-11)

ทฤษฎีผสมผสาน (Integrate Theories)

ทฤษฎีผสมผสานหรือเรียกว่าทฤษฎีหลายปัจจัย (Multi-factor theories) มองว่า การวิเคราะห์สาเหตุอาชญากรรมไม่ควรมองเฉพาะประเด็นใดประเด็นหนึ่งแต่ให้วิเคราะห์ จากหลายมิติจะได้ภาพที่ชัดเจนว่าทำไมคนจึงเป็นอาชญากรเพราะพฤติกรรมของคน มีความซับซ้อนมากกว่าการมองปัญหาเพียงด้านเดียว โดยเดลเบิร์ตเอลเลียตต์ (Delbert

Elliott) ได้อธิบายทฤษฎีผสมผสาน ซึ่งดึงลักษณะเฉพาะที่สำคัญของทฤษฎีความกดดันทางสังคม (Strain Theory) มารวมกันเพื่ออธิบายพฤติกรรมอาชญากรรมโดยศึกษากลุ่มวัยรุ่นที่อาศัยในถิ่นที่ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยและได้รับการเลี้ยงดูอย่างถูกต้องเมื่อเป็นเด็กปรากฏว่ากลุ่มนี้มีความเสี่ยงต่อการถูกกดดันความรู้สึกถูกกดดันดังกล่าวผลักดันให้ความผูกพันทางสังคมกับกลุ่ม เช่น ครอบครัว และบรรทัดฐานทางสังคมอ่อนแอ และความผูกพันทางสังคมอ่อนแอ เป็นต้น ทำให้ต่อต้านค่านิยมทางสังคมประกอบกับการคบหาสมาคมกับกลุ่มเด็กที่กระทำผิดด้วยกัน ทำให้มีความรู้สึกไปในทางบวกต่อการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนและรูปแบบของการเป็นปรปักษ์ต่อสังคมในขณะเดียวกันความผูกพันต่อกลุ่มยิ่งเหนียวแน่นมากขึ้น ทำให้นำไปสู่การเป็นเด็กกระทำผิดและใช้ยาเสพติด (สุดสงวน สุธีสร, 2547, หน้า 67)

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow Need Hierarchy)

Maslow (1970, pp. 69 – 91 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559, หน้า 189-191)

ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งจูงใจอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองนั้นจะเป็นสิ่งจูงใจแทนและยังแบ่งขั้นของความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Hierarchy of Needs) ออกเป็น 5 ลำดับ ได้แก่

1. ความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย (Physical Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เพื่อการอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย อุณหภูมิที่เหมาะสม ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทั้งหมดของคนที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการดังกล่าวจะเป็นเครื่องกระตุ้นพฤติกรรมของมนุษย์

2. ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (Safety Needs) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย ความเจ็บปวดและความสูญเสียทางเศรษฐกิจ รวมถึงการรับประกันความมั่นคงในหน้าที่การงานและการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความต้องการด้านนี้มี 2 แบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย อุบัติเหตุ กับความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน เช่น

ไม่ถูกออกจากงานโดยง่าย เมื่อออกจากงานก็ได้รับบำเหน็จบำนาญ มีหลักประกัน
ในการทำงานอย่างเพียงพอ

3. ความต้องการความรัก (Belongingness Needs) เป็นความต้องการ
เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น โดยมีความรู้สึกว่าตนเองนั้น
เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสังคมอยู่เสมอ ได้แก่ ความต้องการเป็นสมาชิกหรือเป็นส่วนหนึ่ง
ของกลุ่ม ต้องการความรัก ต้องการการยอมรับ ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
มีความรู้สึกส่วนตัวเป็นหนึ่งของหน่วยงาน ความต้องการดังกล่าวเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญ
ต่อพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งนี้เพราะคนมีนิสัยชอบอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม

4. ความต้องการการยอมรับนับถือ (Esteem Needs) หมายถึง การให้ผู้อื่น
ยอมรับนับถือ ต้องการเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความมั่นใจในตนเอง ต้องการเป็นผู้มี
ความสามารถ ความต้องการเกียรติยศของแต่ละคนมีมากน้อยต่างกัน บางคนพึงพอใจ
ที่จะได้รับความสำคัญระดับที่ทำงาน บางคนต้องการระดับชาติ และบางคนต้องการระดับ
นานาชาติ งานเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนมีโอกาสแสดงความสามารถ แต่งานประจำโดย
เฉพาะงานที่ได้รับการควบคุมตรวจตราอย่างใกล้ชิด มักไม่มีโอกาสให้คนได้แสดง
ความสามารถอย่างเต็มที่และไม่เปิดโอกาสแข่งขัน ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

5. ความต้องการความสำเร็จ (Self Actualization Needs) ความต้องการที่
พิจารณาถึงสมรรถนะที่เป็นไปได้ของคนที่จะบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ เมื่อบุคคลมี
การพิจารณาถึงบทบาทของเขาในชีวิตว่าเป็นอย่างไร บุคคลนั้นจะผลักดันชีวิตตนเองให้
เป็นไปในทางที่ดีที่สุดที่คาดหวังไว้ อย่างไรก็ตามย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของเขาเองด้วย
ความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคล ได้แก่ ความต้องการขึ้นอยู่กับความสามารถของเขาเอง
ด้วย ตามความนึกคิด ความคาดหวังของตนได้ทำอะไรตามที่ตนต้องการ และมีความสุขอยู่
กับสิ่งที่ตนเองทำ

ความต้องการของมนุษย์มีอยู่มากมายทั้งปริมาณและขอบเขต เพราะมนุษย์
อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน การกำหนดความต้องการปัจจัยพื้นฐานจึงแตกต่างกันไป แต่
อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่า หากความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์
จะเกิดความพึงพอใจในระดับหนึ่ง เหล่านี้ส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วย
ดังนั้นการทำความเข้าใจเรื่องความต้องการของมนุษย์จึงนับว่ามีความสำคัญต่อผู้บริหาร
เป็นอย่างสูงมาก ในด้านการกำหนดสิ่งจูงใจหรือปัจจัยที่เหมาะสมกับความต้องการ

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลาง นครพนม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำ ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow Need Hierarchy) Maslow (1970, pp. 69 – 91 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559, หน้า 189-191) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการของ มนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ประกอบด้วย 1) ปัจจัย ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย 2) ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย 3) ปัจจัยด้านความต้องการความรัก 4) ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ 5) ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ปัญหาเสพติดของประเทศในปัจจุบันจัดได้ว่าอยู่ในขั้นวิกฤต โดยสถานการณ์ การแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้ส่งผลกระทบต่ออย่าง รุนแรงต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะปัญหาทางด้าน เศรษฐกิจและสังคมที่นับจะทวีความรุนแรง จากสถิติ พบว่า ผู้ติดยาเสพติดจำนวนมากจะ เป็นผู้ก่อคดีอุกฉกรรจ์ เกิดวิกฤตการณ์ทางสังคมจนไม่สามารถแก้ไขได้ เป็นปัญหา ระดับชาติที่ลุกลามอย่างไม่จบสิ้น

ความหมายของยาเสพติดให้โทษ

องค์การอนามัยโลกให้ความหมายของคำว่า “ยาเสพติด” หมายถึง ยา สาร หรือวัตถุใด ๆ ที่เมื่อนำเข้าสู่ร่างกายด้วยวิธีกิน สูบ ฉีด ดม หรือวิธีอื่น ๆ วิธีใดวิธีหนึ่ง ติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่ง แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจดังนี้ (ศุภกานดา สุขศรีวงษ์, 2550, หน้า 15)

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งทางร่างกาย และจิตใจที่จะเสพยาชนิดนั้นอีกเรื่อย ๆ หรือต้องเสพยาอยู่เสมอ
2. มีความต้องการที่จะเพิ่มปริมาณของยาเสพติดให้มากขึ้น
3. เมื่อถึงเวลาที่เกิดความต้องการเสพยาแล้วไม่ได้เสพยาจะเกิดอาการขาดยา และอยากยาโดยแสดงออกมาในลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น หาว อาเจียน น้ำมูกน้ำตาไหล หุนหุนหาย คลุ้มคลั่ง ขาดสติ โมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น

4. ยาเสพติดจะทำลายสุขภาพของผู้เสพทั้งทางร่างกายและจิตใจ ทำให้ร่างกายทรุดโทรม มีโรคแทรกซ้อนและทำให้เกิดอาการทางจิตและประสาท พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้ให้ความหมายคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” ว่าหมายถึง สารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลงกับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ประเภทของยาเสพติดให้โทษ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท เพื่อประโยชน์ในการกำหนดวิธีการควบคุมที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสม เนื่องจากแต่ละประเภทมีอันตรายและความจำเป็นในทางการแพทย์ไม่เหมือนกัน ประเภทยาเสพติดให้โทษ และรายชื่อยาเสพติดที่สำคัญ มีดังนี้ (ศุภากานดา สุขศรีวงษ์, 2550, หน้า 16)

1. ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรงที่สำคัญ เช่น เฮโรอีน แอมเฟตตามีน เมทแอมเฟตตามีน เอ็กซ์ตาซี แอลเอสดี
2. ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไปที่สำคัญ เช่น ใบโคคา โคคาอีน ยาสกัดเข้มข้นของต้นฝิ่นแห้ง เมทาโดน มอร์ฟีน ฝิ่นยา (ฝิ่นที่ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งใช้ในทางยา) ฝิ่น (ฝิ่นดิบ ฝิ่นสุก มูลฝิ่น)
3. ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยาและมียาเสพติดให้โทษประเภท 2 ผสมอยู่ คือ ยารักษาโรคที่มียาเสพติดให้โทษประเภท 2 เป็นส่วนประกอบอยู่ในสูตร
4. ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือ 2 ที่สำคัญ เช่น อาเซติคแอนไฮไดรด์ อาเซติลคลอไรด์ เอทิลีน ไดอะเซเตต คลอซุไดอีเพดรีน เออร์โกตามีนไฮ โซซาฟรอล ไลเซอร์จิคอซิด โฟเพอโรนอล และซาฟรอล

5. ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่ไม่เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึง 4 มี 4 รายการ ได้แก่ กัญชา พืชกระท่อม พืชฝิ่น และพืชเห็ดขี้ควาย

สาเหตุของการติดยาเสพติด

จากการศึกษาถึงมูลเหตุของการติดยาเสพติดให้โทษของวงการแพทย์และสถาบันการศึกษาตลอดจนหน่วยงาน และบุคคลที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้ พอสรุปได้ว่าสาเหตุของการติดยาเสพติดให้โทษมีหลายประการดังนี้ (สมบูรณ์ เตชะวงศ์, 2545, หน้า 31-35)

1. ติดเพราะฤทธิ์ของยาเสพติด โดยเชื่อว่าเป็นยาเสพติดแล้วยอมแสดงความหมายในตัวโดยชัดแจ้งว่า ถ้าเสพแล้วจะต้องติด กล่าวคือ เมื่อร่างกายมนุษย์ได้รับยาเสพติดเข้าไปอำนาจของยาเสพติด จะทำให้การทำงานในระบบต่าง ๆ ของร่างกายเปลี่ยนแปลงไปอีกรูปหนึ่ง ซึ่งถ้าการใช้ยาไม่บ่อยหรือนานครั้งร่างกายก็ไม่สู้กระทบกระเทือนมากในการทำงานที่เปลี่ยนระบบต่าง ๆ ในร่างกาย แต่ถ้าใช้หรือเสพโดยสม่ำเสมอจนเข้าขั้นติดแล้ว ร่างกายก็เกิดสภาพความเคยชินต่อการทำงานของร่างกายในรูปนั้น ซึ่งถ้าไม่ได้รับการเสพการทำงานของร่างกายก็จะพยายามคืนตัวเข้าสู่สภาพปกติและการเปลี่ยนแปลงการทำงานของร่างกายที่เกิดขึ้นโดยกะทันหันทันทีนี้ ทำให้ผู้เสพติดแล้วเกิดอาการผิดปกติขึ้นกับร่างกายที่เราเรียกอาการงดเสพ ซึ่งมีความรุนแรงจนผู้นั้นไม่อาจทนได้ จึงทำให้เสาะแสวงหามาเสพเพื่อระงับอาการให้ร่างกายทำงานอยู่ในระบบเดิมต่อไปจึงทำให้ผู้นั้นต้องเสพอยู่เรื่อย ๆ

2. ติดเพราะสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลที่ผลักดันให้ไปติดยาเสพติดได้อย่างหนึ่ง เป็นต้นว่าสถานที่อยู่อาศัยเต็มไปด้วยแหล่งค้ายาเสพติด สภาพแวดล้อมภายในบ้านขาดความอบอุ่น รวมไปถึงฐานะทางเศรษฐกิจและปัญหาชีวิต สิ่งแวดล้อมที่เลวร้ายไม่เพียงแต่ช่วยเร่งให้ใช้ยาเสพติดแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นอุปสรรคขัดขวางไม่ให้ผู้เสพลีกใช้ยาเสพติดแม้จะได้รับการรักษาหายแล้ว เพราะสิ่งแวดล้อมเก่าจะกดดันให้ผู้เสพต้องกลับไปใช้ยาเสพติดนั้น ๆ อีก มูลเหตุที่ทำให้เขาติดยาเสพติดแยกได้ดังนี้

2.1 เหตุจากการอยากทดลอง เนื่องจากสัญชาตญาณอย่างหนึ่งของมนุษย์ คือการอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง อยากรู้รสชาติของยาเสพติดว่าเป็นอย่างไร โดยคิดว่าคงไม่ติดง่าย ๆ แต่เมื่อทดลองเสพเข้าไปแล้วยาเสพติดในปัจจุบัน เช่น เฮโรอีนติดง่ายมากเพียงไม่กี่ครั้งก็ติด แล้วผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่เป็นผู้ที่อยู่ในวัยรุ่น ซึ่งในวัยนี้จะเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางอวัยวะ อันก่อให้เกิดความสงสัยและความรู้สึก

ใหม่ ๆ แก่เด็ก ความอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ในเรื่องยาเสพติดนี้จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อได้เห็นตัวอย่างหรือได้ยินได้ฟังมา และอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลหรือแหล่งที่สามารถจะหายาเสพติดได้โดยง่าย บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมเป็นต้นว่า สถานที่ที่อยู่อาศัยมีแต่การค้ายาเสพติดดาษดื่น มีเพื่อนฝูงหรือญาติพี่น้องที่ติดยาเสพติด เขาก็จะมีความสงสัย อยากรู้อยากเห็นว่า ทำไมเขาจึงเสพกันมันมีความสุขจริงดังที่เขาว่าหรือเปล่า จึงเกิดการทดลอง เสพดูบ้าง และกลายเป็นผู้ติดยาในที่สุด

2.2 เหตุจากการถูกชักชวน สาเหตุที่สำคัญประการต่อมาอันก็คือ การแนะนำชักชวน ซึ่งการแนะนำชักชวนนี้อาจจะเกิดจากเพื่อนฝูงที่กำลังใช้ยาเสพติดอยู่ ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำเพื่อสนองความต้องการที่เป็นไปได้ตามวัย โดยถูกชักชวนจากเพื่อนที่ติดแล้วอยากให้เพื่อนติดบ้าง เมื่อเพื่อนติดด้วยกันแล้วจะได้ขอเงินหรือรวมเงินกันไปซื้อยาเสพติด เป็นการแบ่งเบาภาระทางการเงินลงไปบ้าง โดยเฉพาะในวัยรุ่น พลังของกลุ่มเป็นพลังที่สำคัญในอันที่จะดึงสมาชิกในกลุ่มให้เอนเอียงได้ ผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยเพื่อนฝูงติดยาเสพติดนั้น พฤติกรรมใดที่เพื่อนฝูงหรือกลุ่มยอมรับนิยมปฏิบัติ ก็มักจะยอมรับและปฏิบัติตามไปด้วย เพราะวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการต้องการรวมกลุ่ม ต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม และกระทำในสิ่งที่เป็นความต้องการของกลุ่ม นอกจากนี้ ผู้ที่อยู่ในแหล่งที่มีการซื้อขายยาเสพติดกันอย่างมากมาย อาจจะได้รับ การชักชวนจากผู้ขาย ซึ่งต้องการหาลูกค้าโฆษณาชักจูงคุณภาพของยาเสพติดว่าดี ทำให้สมองปลอดโปร่งเหมาะแก่การเรียน การทำงาน หรือถูกชักชวนจากเพื่อนฝูงขณะมีเมาสุราเที่ยวเตร่กัน จึงเกิดการติดยาขึ้น

2.3 เหตุจากการถูกหลอกลวง เนื่องจากในปัจจุบันยาเสพติดมีชนิดใหม่ ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น เป็นลูกกวาดหรือทอฟฟี่ เป็นแคปซูลอย่างเหล่าแห่งหรือเซตโคนาล เป็นต้น โดยผู้รับไม่ทราบว่สิ่งที่ตนรับเป็นยาเสพติดให้โทษร้ายแรง อาจจะเข้าใจว่าเป็นของกินหรือยาธรรมดา ที่ไม่มีพิษร้ายแรงผลสุดท้ายกลายเป็นผู้ติดยาเสพติดไป

2.4 เหตุจากความคะนอง บุคคลประเภทนี้ รู้แน่แก่ใจว่ายาเสพติดให้โทษไม่ดี แต่ด้วยความคึกคะนอง ในบางรายทำไปเพื่อความสนุกกับเพื่อน เช่น สุกัญญา โดยมากเป็นวัยรุ่นไม่เกรงกลัว แสดงความเก่งกล้าของตนเพื่ออวดเพื่อนฝูง อวดผู้หญิง สำหรับเฮโรอีนนั้นพบว่าสาเหตุที่สำคัญอันหนึ่งในเด็กหนุ่ม ๆ ก็คือ การถูกแนะนำว่าใช้เฮโรอีนแล้วอาจจะทำให้รวมประเวณีได้นาน เมื่อได้ผลในระยะแรก ๆ ก็ทำซ้ำจนกลายเป็น

คนติดยาเสพติด

2.5 เหตุเกิดจากปัญหาครอบครัว จากเอกสารการวิจัยของคณะกรรมการวิจัยปัญหาเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้กล่าวถึงลักษณะที่ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวไว้ ดังนี้

2.5.1 ความแตกร้างไม่เป็นปกติสุขในครอบครัว เป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความวุ่นวายใจ แกร่งแย่งชิงดีกัน

2.5.2 ผู้ปกครองมีฐานะดี มีส่วนทำให้เด็กมีชีวิตเจริญขึ้นได้ เพราะบางรายได้ให้ใช้เงินมากฟุ้งเฟ้อ อยากรทำอะไรเกินวัย เมื่อถูกห้ามปรามก็มักไม่พอใจ จึงหาทางออกคบเพื่อนเที่ยวเตร่ไปกับเพื่อนต่างเพศ

2.5.3 ปัญหาเศรษฐกิจ ในปัจจุบันผู้ปกครองส่วนมากต้องทำงานหนัก ไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนเด็ก

2.5.4 บิดามารดาและผู้ปกครองขาดความรู้ธรรมชาติจิตใจ และความประพฤติของเด็กตามวัย ทำให้ไม่สามารถแนะนำให้เด็กเผชิญปัญหาชีวิตได้อย่างถูกต้อง

2.5.5 ผู้ปกครองไม่สามารถตักเตือนให้เด็กเชื่อถือได้ และในบางรายผู้ปกครองก็อยู่ไกล

2.5.6 ผู้ปกครองบางรายไม่เอาใจใส่ดูแลเด็กที่นำมาเลี้ยงแทนลูกเท่าที่ควร ความรู้สึกเป็นคนอื่นทำให้เด็กไปหาที่พึ่งนอกร้าน

2.5.7 ผู้ปกครองส่งเสริมในทางที่ผิด เช่น เมื่อเด็กมีคดีเกิดขึ้นหรือประพฤติดีแล้ว ผู้ปกครองให้ท้าย บางรายหาทางช่วยเหลือจากพันโทษ ทำให้เด็กได้ใจและไม่ได้สำนึกถึงการกระทำผิด

2.5.8 บิดามารดาบางคนไม่มีเวลาพอสำหรับเด็ก ทำให้เด็กขาดความสนิทสนม และเด็กต้องไปหาที่พึ่งทางใจกับผู้อื่น ทำให้บุคลิกไม่เข้มแข็ง ตกเป็นเหยื่อของการถูกชักจูงได้ง่าย

2.5.9 สภาพบ้านแตกสาแหรกขาด บิดาหรือมารดาต่างมีภรรยาหรือสามีใหม่ผู้ที่รับบาป คือ เด็กผู้ซึ่งไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับบิดาเลี้ยงหรือมารดาเลี้ยงได้

2.5.10 เด็กประเภทที่เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม เกิดจากสภาพบ้านแตกสาแหรกขาด ผู้ปกครองไม่ปรองดองกัน

2.5.11 บิดามารดาขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการอบรมสั่งสอนเด็ก

2.5.12 บางครอบครัวลุ่มหลงในเรื่องอบายมุขต่าง ๆ เช่น การพนัน ดื่มสุราเป็นนิจ เป็นต้น ทำให้เด็กเคยชินกับสิ่งอบายมุข

2.5.13 สภาพครอบครัวขาดสวัสดิภาพ เช่น บิดามารดาถูกรังแกจากผู้อื่น

2.5.14 ไม่เอาใจใส่ส่งเสริมให้เด็กทำงานตามวัย ดังนั้น ความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะสนับสนุนหรือขัดขวางความประพฤติที่พึงงามของบุคคลในครอบครัว เพราะถ้าชีวิตในครอบครัวราบรื่น ไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน มีความเข้าใจกัน รู้จักให้อภัยและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นอย่างดี ของผู้ที่เป็นพ่อเป็นแม่แล้ว นอกจากจะเป็นการสร้างความสุขให้แก่ผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวในทางตรงแล้ว สิ่งที่เป็นผลทางอ้อม คือการที่บิดามารดาให้ความเอาใจใส่ดูแลให้ความรักแก่บุตร จะทำให้เยาวชนเหล่านี้เกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นในการกระทำของตน เพราะมีแบบอย่างที่ดีงามจากบิดามารดา และอีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือการที่เยาวชนมีปัญหาในทางจิตใจที่จะต้องคิดในเรื่องที่บิดา มารดา แยกกันอยู่ หรือบิดามารดาไปมีสามีหรือภรรยาใหม่ แม้ว่าเยาวชนเหล่านี้ จะประพฤติผิดไปบ้าง เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เพราะอยากทดลอง หรือเพราะได้รับการแนะนำชักชวนจากผู้อื่นก็ตาม ถ้าชีวิตของเยาวชนเหล่านี้ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนรากฐานของความรัก ความเข้าใจและการให้อภัย การพยายามหาทางที่จะแก้ไขช่วยเหลือจากบิดา มารดา และคนในครอบครัวแล้ว ก็เชื่อแน่ว่า “พลังของความรัก” เหล่านี้ จะเป็นแรงผลักดันให้เยาวชนที่หลงผิดกลับตนเป็นคนดี เป็นที่พึงปรารถนาของครอบครัวและสังคมในที่สุด

3. ตัดเพราะความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจ มนุษย์เราทุกคนย่อมมีความบกพร่องในทางร่างกายและจิตใจไม่มากก็น้อย ยิ่งโดยเฉพาะในสังคมที่มีความสับสนวุ่นวาย และเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบันนี้ ความผิดปกติทางร่างกายและจิตใจจะเกิดขึ้นได้ง่าย นักจิตวิทยาเชื่อว่าความบกพร่องในจิตใจของมนุษย์ เกิดจากการเลี้ยงดูของบิดามารดาในเยาว์วัย ความผิดปกติในร่างกายและจิตใจเหล่านี้ เป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกัน ความพิการในทางร่างกายมีผลทำให้เกิดความผิดปกติทางจิตใจได้เช่นเดียวกับปัญหาที่ทางการแพทย์พบว่าปัญหาทางจิตที่มีอยู่เป็นต้นเหตุของปัญหาทางกายได้ เช่น ที่แพทย์ตรวจไม่พบอาการของโรคแต่อย่างใด ในขณะที่บุคคลนั้นมีความรู้สึกปวดแสบปวดร้อนที่โรคนี้โรคนี้อยู่ตลอดเวลา แต่เมื่อค้นหาสาเหตุให้ลึกซึ้งต่อไป โดยนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์จะพบว่า ผู้ป่วยเหล่านี้มีปัญหาทางจิตใจอยู่เบื้องหลัง ฉะนั้นจึงกล่าว

ได้ว่า ความสัมพันธ์ของความผิดปกติทางจิตใจเป็นผลที่ต่อเนื่องไปถึงบุคลิกภาพที่ผิดปกติของมนุษย์ได้ และมีผลในทางที่จะเป็นแนวโน้มในการใช้ยาเสพติด เพื่อบรรเทาความวิตกกังวลของเขาให้หมดไป เช่น คนพิการหรือคนที่มีโรคภัยไข้เจ็บประจำตัว ยาเสพติดอาจช่วยขจัดปมด้อยในความพิการของเขาได้ หรือช่วยระงับความเจ็บปวดจากความป่วยไข้ที่เป็นโรคประจำตัว เพราะเนื่องจากคุณสมบัติอย่างหนึ่งของยาเสพติดให้โทษ คือ การมีลักษณะในทางกดประสาท (Depressant) และกระตุ้นประสาท (Stimulant) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว และจะพบว่าบุคคลที่มีความผิดปกติทางจิตใจนั้น จะเป็นผู้ที่มีความผิดปกติในทางบุคลิกภาพด้วย และการที่มีความผิดปกติในทางบุคลิกภาพนี้ ทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มในทางที่จะใช้ยาเสพติดได้ง่ายกว่าคนอื่น ๆ เพราะบุคคลประเภทนี้ เป็นผู้ที่ขาดความมั่นใจในตนเอง ต้องพึ่งคนอื่นอยู่เสมอ บุคคลเหล่านี้ในทางภาษาของวิชาจิตเวช เรียก Passive Dependent Personality เป็นบุคคลที่ต้องพึ่งพิงผู้อื่นอยู่เสมอ ในชีวิตที่เยาว์วัยก็มีผู้ค้ำจุนทางจิตใจ คือ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ตลอดจนครูอาจารย์ แต่เมื่อโตขึ้นพึ่งใครไม่ได้ ก็หันมาพึ่งยาเสพติดเพื่อค้ำจุนจิตใจของตน

วิธีเสพยาเสพติด

ผู้เสพยาเสพติดมีวิธีใช้สารเสพติดแตกต่างกัน สารเสพติดชนิดเดียวกันสามารถใช้ได้หลายวิธี ได้แก่

1. กิน กลืนหรือเสพ มีกระบวนการดูดซึมเข้าสู่ร่างกาย ดังนี้
 - 1.1 กระเพาะ แดกตัว ดูดซึมเข้ากระแสเลือด หัวใจ สมอง
 - 1.2 สารบางอย่างถูกตับทำลายไปทำให้ออกฤทธิ์ช้า และได้ฤทธิ์ยาไม่เต็มที่ สารบางอย่างกินไม่ได้ เช่น กาว หรือสารระเหย
2. นัตถ์ (Snuff) เป็นการนัตถ์สารเสพติดที่เป็นผงผ่านเข้าทางจมูก เช่น โคเคนนัตถ์ ดูดซึมเข้าทางผนังจมูก
3. ฉีด (เข้าเส้นเลือดดำ) ฉีด เข้าทางเส้นเลือดดำ หัวใจ สมอง
4. สูบ (Smoke) เป็นการให้ความร้อนทำให้สารเสพติดระเหยหรือระเหิดกลายเป็นไอ เมื่อสูบต้องใช้อุปกรณ์ เช่น กล้องสูบยา (Pipe) กระบอกหรือปล้องเพื่อสูบล ฯลฯ สูบ ปอด (มีเส้นเลือดเข้าหัวใจ) หัวใจ สมอง
5. สูดดม (Inhale) เป็นลักษณะเช่นเดียวกับการสูบ คือ ต้องทำให้สารเสพติดกลายเป็นไอเพื่อสูดดม ซึ่งสารระเหยบางชนิด เช่น กาว สามารถสูดดมได้เลยไม่ต้องผ่านกรรมวิธีหรืออุปกรณ์ใด ๆ

ชนิดของยาเสพติดให้โทษ

เนื่องจากยาเสพติดให้โทษในปัจจุบันมีจำนวนมาก ทั้งยาเสพติดธรรมดาและยาเสพติดที่ได้จากการสังเคราะห์ทางวิทยาศาสตร์ แต่ที่ระบาดแพร่หลายในประเทศไทยที่สำคัญ ได้แก่

1. เฮโรอีน (Heroin) มี 2 ชนิด คือ (สมบุรณ์ เตชะวงศ์, 2545, หน้า 13-16)

1.1 เฮโรอีนบริสุทธิ์ (เฮโรอีนเบอร์ 4) มีลักษณะเป็นผงละเอียดสีขาว ไม่มีกลิ่น มีรสขมจัด ผลิตขึ้นมาจากหลักวิชาเคมี โดยทั่วไปนิยมเรียกว่า พงขาว มีรสขม ไม่มีกลิ่น ละลายน้ำได้ง่าย นิยมเสพโดยการฉีด เช่น ฉีดเข้าเส้นหรือกล้ามเนื้อ เสพโดยวิธีการสูดดม หรือเสพโดยวิธีการสูบ (ข้อสังเกต ถ้าบุหรี่ปผสมเฮโรอีน ถ้าบุหรี่ปจะมีสีดำในขณะที่บุหรี่ปธรรมดาถ้าบุหรี่ปจะมีสีเทา)

1.2 เฮโรอีนผสม (เฮโรอีนเบอร์ 3) หรือไอระเหย เป็นเฮโรอีนไม่บริสุทธิ์ เพราะมีส่วนผสมของสารอื่น ๆ ปนอยู่ด้วย เช่น สารหนู กัญชา ยานอนหลับ ฯลฯ มีลักษณะเป็นเกล็ด และมีสีแตกต่างกันตามส่วนผสมของสารเสพติด เพื่อเป็นการจูงใจผู้เสพนิยมเสพโดยการสูดไอระเหยด้วยหลอดดูดเฮโรอีน มีฤทธิ์เช่นเดียวกับฝิ่นและมอร์ฟีน คือ กดระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ที่เสพติดแล้วจะมีอารมณ์ฟุ้งซ่าน หงุดหงิดไม่ยอมทำงาน เก็บตัว ไม่อยากพูดคุยกับผู้คนทั่วไป ร่างกายจะถูกทำลายทรุดโทรม มีอาการชูกบวม อ่อนเพลีย ปวดกล้ามเนื้อ ปวดท้อง ท้องเดิน และอาเจียน ถ้ามีอาการที่รุนแรงอาจกลายเป็นเลือดหรือเรียกว่าเกิดอาการ “ลงแดง” และอาจจะเสียชีวิตไปในที่สุด

2. ยาอี หรือในวงการค้ายาเสพติดเรียกว่า เอ็กทาสี (Ecstasy) หรือเอ็สเซนซ์ (Essence) หรืออาดัม (Adam) เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้วจะทำให้เคลิบเคลิ้ม ซึ่งมีส่วนผสมของเมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน หรือ MDMA เป็นสารที่สังเคราะห์ และมีโครงสร้างทางเคมีคล้ายกับยาบ้า

3. ยาเลิฟ (Love Drug) เป็นยาเสพติดที่จัดอยู่ในกลุ่มยาอี มีส่วนผสมของ เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน หรือ MDA ทั้งยาอี และยาเลิฟ จะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทเหมือนยาบ้าแต่รุนแรงกว่าถึง 10 เท่า และมีฤทธิ์ของการหลอนประสาทร่วมกับผู้ที่เสพยาอีเป็นประจำจะทำให้สมองถูกทำลายอย่างถาวร โดยเฉพาะบริเวณระบบประสาทที่ควบคุมการดำเนินชีวิต เช่น การรับประทานอาหาร การนอน ความคิด ความจำ การควบคุมอารมณ์ ทำให้ความจำเสื่อม อันตรายที่น่ากลัวจากการเสพยาอี คือ เมื่อยาออกฤทธิ์จะทำให้ผู้เสพตื่นตัว ทำอะไรอย่างต่อเนื่องไม่ยอมหยุด ทำให้อุณหภูมิในร่างกาย

สูงขึ้น และถ้าดื่มเครื่องดื่มที่แอลกอฮอล์ด้วย ยิ่งจะทำให้ร่างกายเกิดภาวะขาดน้ำ อาจทำให้อวัยวะภายในโดยเฉพาะตับ ไต หัวใจ ล้มเหลวได้ นอกจากนี้ เมื่อยาหมดฤทธิ์แล้ว จะรู้สึกเหนื่อยและซึมเศร้าอย่างมาก ทำให้ถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ควร และหากต้องอยู่เพียงลำพัง ภาวะเช่นนี้จะนำมาซึ่งความคิดที่สับสน มองไม่เห็นคุณค่าของตน และคุณค่าของชีวิต อาจนำไปสู่การฆ่าตัวตายได้โดยง่าย

4. กัญชา (Cannabis) เป็นพืชล้มลุกชนิดหนึ่งขึ้นง่ายในเขตร้อน นำส่วนยอดของช่อดอกตัวเมียตากแห้งบดให้เป็นผงหรือหั่นเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วนำมาบดเป็นบุหรี่ยาสูบด้วยกล้อง หรือนำมาเคี้ยวหรือผสมกับอาหารรับประทาน ยางกัญชามีสารสำคัญพวกแคนนาบินอล (Cannabinol) และเตตระไฮโดรแคนนาบินอล (Tetrahydro Cannabinol) หรือ THC ตัวที่สำคัญที่สุดที่แสดงฤทธิ์ของกัญชา ได้แก่ THC ซึ่งเป็นสารที่สำคัญที่ทำให้ร่างกายอารมณ์และจิตใจเปลี่ยนแปลงไป ผู้ที่เสพกัญชาจะมีอาการตื่นเต้น ช่างพูด หัวเราะ ส่งเสียงดัง กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ย แขน ขา ทำงานไม่ประสานกันคล้ายคนเมาสุรา หลังจากนั้นจะมีอาการง่วงนอนจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ถ้าได้รับปริมาณกัญชาสูงก็จะทำให้ความจำเสื่อม มีอาการประสาทหลอน หวาดระแวง ความคิดสับสน จิตใจเสื่อมลง การใช้กัญชาติดต่อกันเป็นระยะเวลานานจะทำให้ร่างกายเกิดความต้านทานจึงต้องใช้ปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นหนทางไปสู่การเสพยาชนิดอื่น ๆ ได้ง่าย

5. สารระเหย (Inhalant) มีลักษณะการเสพโดยการสูดดม จะมีฤทธิ์กดระบบประสาทส่วนกลาง อาการอาจแตกต่างกันได้ตามแต่ละชนิดของสารระเหยที่เสพเข้าไป แต่ส่วนใหญ่เมื่อสูดดมแรกจะออกฤทธิ์ จะมีอาการคล้ายคนเมาสุรา เดินเซเซ พูดจาอ้อแอ้ ควบคุมตนเองไม่ได้ เมื่อมีเมามากอาจทำให้หมดสติได้ ผู้ที่เสพติดแล้วจะมีอาการซึมสมองมึนงง ปวดศีรษะเป็นประจำ ความจำเสื่อม เพราะสารเสพติดสามารถทำลายอวัยวะหรือระบบต่าง ๆ ภายในร่างกายได้ สารระเหย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือกลุ่มที่เป็นสารเคมี เช่น อาซีโตน อาซีเตท โทลูอิน ฯลฯ

กลุ่มที่ 2 คือกลุ่มที่เป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ทินเนอร์ แล็กเกอร์ กาว ฯลฯ

6. กระท่อม (Mitragyna Speciosa) เป็นต้นไม้ยืนต้นขนาดกลาง มีแก่น และเป็นเนื้อไม้แข็ง ใบหนา ก้านเส้นใบมีทั้งชนิดสีเขียวและสีแดงเรื่อ ๆ ขึ้นง่ายในภูมิภาคเขตร้อนที่มีฝนตกชุก สารที่ทำให้เสพติดที่สำคัญ ได้แก่ มิตรจิมิน (Mitrahymine) ซึ่งจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทสมอง ทำให้หายปวดเมื่อย อารมณ์แจ่มใส ทำงานได้ทนทาน ทนแดดได้ดี ไม่กลัวน้ำ คือ อาบน้ำได้ตามปกติ แต่กลัวฝนมากที่สุด เพียงแค่ฝนตั้งเค้าก็จะเริ่มมีอาการ

หนาวสั้น ถ้าเสพมาก ๆ จะเกิดอาการกระวนกระวาย คลื่นไส้ อาเจียน และถ้าเสพเป็นเวลานาน ๆ จะทำให้ร่างกายทรุดโทรม และมีอาการคลุ้มคลั่งเป็นโรคจิตได้ง่าย วิธีเสพใบกระท่อมมี 2 วิธี คือ เคี้ยวใบที่ลอกก้าน และเส้นในออกแล้วหรือป่นใบที่ตากแดดจนกรอบให้เป็นผงแล้วใช้ชงกับน้ำร้อนหรือรับประทานเป็นผง

7. ยาหลอนประสาท (Hallucinogen) เป็นยาที่ใช้แล้วมีผลต่อจิตใจโดยตรง ทำให้ประสาทของการรับรู้ผิดไปจากธรรมดา มีอาการประสาทหลอน เป็นยาที่ใช้แพร่หลายในปัจจุบัน ได้แก่ แอล.เอส.ดี. (L.S.D.) ดี.เอ็ม.ที. (D.M.T.) เอส.ที.พี. (S.T.P.) กัญชาเมสคาไลน์ (Mescaline) ไฮโลซีบิน (Psilocybin) เมลโลว์เยลโลว์ (Mellow Yellow) ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (สมบูรณ์ เตชะวงศ์, 2545, หน้า 16-17)

7.1 แอล.เอส.ดี. เป็นสารสังเคราะห์จากเชื้อรา มีลักษณะเป็นผงสีขาว ไม่มีกลิ่น นิยมผลิตออกมาเป็นเม็ดหรือแคปซูล มีสีขาว สีฟ้า สีเขียวอ่อน มีฤทธิ์ทำให้มือเท้าสั่น เหงื่อออกมาก บางรายมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ส่วนผลที่มีต่อจิตใจและระบบประสาท คือ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ประสาทรับความรู้สึกแปรปรวนไม่สามารถคุมสติได้ถ้าใช้เป็นระยะเวลาจะติดยา และรักษาให้หายขาดได้ยาก ซึ่งจะกลายเป็นผู้ไร้สมรรถภาพ โรคจิตทรมานและอาจฆ่าตัวตายได้

7.2 ดี.เอ็ม.ที. เป็นสารที่สกัดได้จากพืชตระกูลถั่วชื่อ พิปตาเคเนีย (Piptadenia) ซึ่งมีอยู่ในหมู่เกาะทะเลแคริบเบียนและในประเทศอเมริกาใต้ เสพโดยผสมสาร ดี.เอ็ม.ที. ขนาดเพียง 70 มิลลิกรัม กับกัญชา มวนบุหรือสูบจะทำให้เกิดภาพหลอน นอกจากนี้อาจใช้วิธีแกะเอาเมล็ดพืชพิปตาเคเนียมาบดละเอียดแล้วใช้น้ำต้มน้ำตาลดื่ม

7.3 เอส.ที.พี. เป็นสารแอมเฟตามีนอีกจำนวนหนึ่ง มีฤทธิ์ทำให้เกิดอาการประสาทหลอน และกระตุ้นประสาททั้งสองแบบพร้อมกัน สาร เอส.ที.พี. จะทำให้หัวใจเต้นเร็วขึ้น ความดันโลหิตสูง ม่านตาขยาย แต่ถ้าเสพมากขึ้นจะมีอาการปากแห้ง เหงื่อออกมาก คลื่นไส้ เกิดภาพหลอน จิตใจวุ่น ขาดสติ และสับสน เป็นต้น

7.4 เมสคาไลน์ เป็นสารที่สกัดได้จากต้นกระบองเพชรชนิดหนึ่งชื่อ พีโยค (Peyote) สารเมสคาไลน์มีทั้งชนิดน้ำ ผง และแคปซูล มีฤทธิ์ทำให้รู้สึกสบายใจ ใจดีต่อความรู้สึก เกิดภาพหลอน เหมือนตกอยู่ในความฝันเช่นเดียวกับการเสพสาร แอล.เอส.ดี.

7.5 ไฮโลซิน เป็นสารที่ได้จากเห็ดชนิดหนึ่ง ชื่อ ไฮโลซินเม็กซิกันนา (Psilocybin Mexicana) พบมากในอเมริกากลาง ทำเป็นผงหรือยาน้ำ การเสพสารชนิดนี้ จะทำให้มีอาการคลื่นไส้ ม่านตาหรี่ อารมณ์แปรปรวน

7.6 เมลโลว์เฮลโลว์ เป็นสารที่ได้จากการนำเปลือกกล้วยหอมมาตากแห้งแล้วสูบ มีตัวยาที่สำคัญ คือ บานานาดีน (Banadin) ทำให้ผู้เสพมีอาการสนุกสนาน ครึกครื้น คล้ายการเสพกัญชา แต่มีผลทำให้หลอดเลือดอักเสบ

8. ยาบ้า หรือกลุ่มแอมเฟตามีน (Amphetamines) สารประเภทแอมเฟตามีนนี้ระบาคใน 3 รูปแบบคือ แอมเฟตามีนซัลเฟต (Amphetaminesulfate) เมทแอมเฟตามีน (Methamphetamine) และเมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ (Methamphetamine Hydrochloride) ซึ่งสารแต่ละตัวมีรายละเอียดดังนี้

8.1 แอมเฟตามีนซัลเฟต ผลิตรั้งแรก ๆ เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปเป็นยาครอบจักรวาล ผลิตโดยถูกต้องตามกฎหมายก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษในภายหลัง และสารนี้เมื่อเผาแล้วจะไหม้

8.2 เมทแอมเฟตามีน ผลิตโดยนักเคมีชาวญี่ปุ่นเพื่อรักษาโรคหอบหืด คุณภาพดีกว่าแอมเฟตามีนซัลเฟต ใช้เสพโดยนัตถ์ทางจมูก และสารนี้จะเป็นไอเมื่อเผา แต่ต้องใช้ความร้อนสูง ประมาณ 300-400 องศาเซลเซียส

8.3 เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ มีความแตกต่างจากเมทแอมเฟตามีนตรงที่มีจุดหลอมละลายต่ำ สามารถกลายเป็นไอได้โดยใช้อุณหภูมิไม่สูงมากนัก ยาบ้าปัจจุบันที่พบในประเทศไทยจากผลการตรวจพิสูจน์เกือบทั้งหมดมีสารตัวนี้ผสมอยู่ใน ปัจจุบันปัญหาของไทย คือ เมทแอมเฟตามีนไฮโดรคลอไรด์ ซึ่งมีการพัฒนามาจากแอมเฟตามีนซัลเฟต มีวิธีการเสพ ดังนี้

8.3.1 กลืน/ กิน เป็นวิธีที่แพร่หลายในช่วงแรก ๆ แต่ผู้เสพประเภทเสพติดไม่ชอบ เนื่องจากซ้าไม่ทันใจจากอาการ Craving ซึ่งเป็นอาการเสพติดเข้าไปกระตุ้นสมอง และทำให้สมองเกิดการเปลี่ยนแปลง เมื่อใช้เป็นเวลานานและสม่ำเสมอจะสร้างความพอใจต่อยานั้น และเวลาที่ไม่ได้เสพยาจะเกิดอาการอยากเสพต้องกลับไปเสพใหม่

8.3.2 ฉีด ไม่ค่อยได้รับความนิยม เพราะปัจจุบันมีปัจจัยเรื่องโรคเอดส์เข้ามาเกี่ยวข้อง และเป็นวิธีที่ไม่สะดวกสำหรับเสพยาบ้า

8.3.3 สูบ เป็นวิธีการสูบควันจากการเผาเม็ดยาบ้าเข้าทางปาก คล้ายการสูบบุหรี่ที่นิยมมากที่สุด

8.3.4 นัตถ์ โดยการสูด ผง/ เกล็ด ยาบ้าเข้าทางจมูก ไม่นิยมในประเทศไทย การตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย สามารถตรวจพบการใช้ยาบ้าหลังเสพได้ทางปัสสาวะโดยจะคงอยู่นานประมาณ 24-48 ชั่วโมง ลักษณะปัสสาวะเป็นกรดจะทำให้

ขับเอายาบ้าออกมามาก ถ้าปีสภาวะเป็นต่างจะออกมาเป็นปริมาณไม่มากและใช้เวลานาน สำหรับกรณีผู้เสพยาบ้าจำนวนมากสารจะตกค้างในปีสภาวะนานถึง 1 สัปดาห์ โดยปกติผู้เสพยาบ้าจะตรวจพบได้ทันทีหลังจากเสพครั้งชั่วโมง

การป้องกันด้วยการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

วัตถุประสงค์ของการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด อาจแบ่งได้เป็น 3 ด้าน

(มนตรี บุญนาค, 2542, หน้า 30)

1. การคงภาวะการณติดยาเสพติดไว้แต่ให้ใช้ปริมาณที่ต่ำสุด และแพทย์จะเป็นผู้จ่ายยา วัตถุประสงค์ของวิธีนี้ก็เพื่อช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดไม่ต้องมีอาการถอนยา และสามารถดำรงชีวิตได้ตามปกติ โดยยังคงไว้ซึ่งความสุขสบาย (Euphoria) จากการใช้ยาเสพติด

2. เป็นการช่วยให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกใช้ยาเสพติดอย่างเด็ดขาด โดยให้ไปรับการบำบัดรักษาตามศูนย์บำบัด (Treatment Center) เพื่อลดปริมาณการใช้อายลงเรื่อย ๆ จนในที่สุด สามารถเลิกเสพได้และไม่ต้องใช้อายเสพติดหรือยาใด ๆ อีก วิธีนี้ผู้ติดยาเสพติดบางคนใช้โอกาสที่ได้รับการรักษาในทางที่ผิด ไปรับการรักษาเพื่อที่จะกลับไปเริ่มใช้อายเสพติดใหม่ในปริมาณที่น้อยลง และเป็นการลดค่าใช้จ่าย

3. ให้ผู้ติดยาเสพติดเลิกใช้อายเสพติด โดยใช้อายประเภทอื่นทดแทน (Drug Therapy) เช่น การใช้เมธาโดนระยะยาว (Methadone Maintenance) แม้ว่าวิธีนี้ จะได้ผลแต่ก็ถือว่าไม่ใช่การบำบัดรักษาที่แท้จริง เป็นเพียงการเปลี่ยนภาวะการณติดยาชนิดหนึ่งมาเป็นอีกชนิดหนึ่ง

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

ในปัจจุบันการบำบัดรักษายาเสพติด มีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานหรือรูปแบบการปฏิบัติต่อผู้ติดยาเสพติดให้โทษเป็น 2 ระบบใหญ่ ๆ คือ (มนตรี บุญนาค, 2542, หน้า 26-27)

1. ระบบสมัครใจ (Voluntary System) หมายถึง การที่ผู้ติดยาเสพติดขอเข้ารับการบำบัดรักษาจากสถานพยาบาลของรัฐหรือของเอกชนด้วยความสมัครใจของตนเอง การบำบัดรักษาในระบบนี้มีทั้งแบบผู้ป่วยนอก คือ ผู้ติดยาเสพติดจะไปรับประทานยาที่สถานพยาบาลตามกำหนด โดยไม่ต้องเข้าอยู่ในสถานพยาบาล ส่วนแบบผู้ป่วยในคือผู้ติดยาเสพติดจะต้องอยู่รับการรักษาในสถานพยาบาลทั้งกลางวันและกลางคืน ตลอดระยะเวลาที่ให้การบำบัดผู้ที่เข้ารับการบำบัดรักษาในระบบสมัครใจจะได้รับการยกเว้นโทษ

แต่ทั้งนี้จะต้องรอเข้ารับการรักษาก่อนความผิดจะปรากฏต่อเจ้าหน้าที่

2. ระบบบังคับ (Compulsory System) แบ่งเป็น 2 แบบ คือ

2.1 ระบบต้องโทษ (Convict) หมายถึง ผู้ติดยาเสพติดที่ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมและดำเนินคดีตามกฎหมาย ศาลจะเป็นผู้มีอำนาจสั่งให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้ลงโทษจำคุกโดยมีกรมราชทัณฑ์เป็นผู้ควบคุมตัวไว้ในเรือนจำหรือทัณฑสถาน หรือให้รอการลงโทษโดยมีเงื่อนไขคุมความประพฤติไว้ ถ้าผู้ติดยาเสพติดเป็นเด็กหรือเยาวชนก็อาจส่งตัวไปรับการแก้ไขยังสถานฝึกและอบรม หรือให้กลับไปอยู่กับครอบครัว แต่วางข้อกำหนดผู้ปกครองโดยกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชนนั้นไว้ด้วย ในระหว่างที่ผู้ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ สถานฝึกและอบรมหรือได้รับการคุมความประพฤติผู้ติดยาเสพติดก็จะได้รับการบำบัดรักษาควบคู่ไปด้วย

2.2 แบบบังคับรักษา (Compulsory) หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับการแต่งตั้งโดยเฉพาะ สามารถนำตัวผู้ต้องขังที่สงสัยว่าติดยาเสพติดไปรับการวินิจฉัยตรวจหาสารเสพติด ถ้าพบสารเสพติดในปริมาณที่แสดงว่าผู้นั้นใช้ยาเสพติด และสมควรเข้ารับการรักษา ก็จะบังคับให้เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาลแบบบังคับ โดยมีการบำบัดรักษาอย่างถูกต้องตามหลักวิธีที่เหมาะสมครบตามขั้นตอนที่กำหนด และให้มีบทกำหนดสำหรับผู้ไม่ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ สำหรับผู้ที่ได้รับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพครบสมบูรณ์แล้วสามารถเลิกใช้ยาเสพติดได้ ก็จะได้รับการยกเว้นโทษ

วิธีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

ในแต่ละขั้นตอนของการบำบัดรักษาซึ่งมี 4 ขั้นตอน ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกที่ประสบกับปัญหาเสพติด ได้พยายามคิดค้นหาวิธีการที่จะนำมาปฏิบัติให้เกิดผลการบำบัดรักษาสูงสุด ซึ่งวิธีการเหล่านี้ก็แตกต่างกันไป เพื่อให้ผู้บำบัดรักษาหรือสถานบำบัดรักษาแต่ละแห่งพิจารณานำไปใช้หรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้รับบริการ และสภาพของสังคม วัฒนธรรม และเศรษฐกิจแต่ละท้องถิ่น วิธีการที่ใช้แก้ไขผู้ติดยาเสพติดที่ใช้กันอยู่มีทั้งวิธีการแบบพื้นบ้าน อาศัยความเชื่อ ความศรัทธา เป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ และวิธีการที่อาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่ทางการแพทย์ ซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์และใช้หลักพฤติกรรมศาสตร์ ตลอดจนมีการผสมผสานวิธีการต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการบำบัด รักษา คือ ให้ผู้ติดยาเสพติดสามารถเลิกใช้ยาเสพติดได้ โดยเด็ดขาดหรืออย่างน้อยก็เลิกให้นานที่สุดและสามารถดำรงชีวิต ประกอบหน้าที่การงานได้ เช่น คนทั่วไปไม่เป็น

ภาวะหรือก่อความเดือดร้อนแก่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

1. ขั้นตอนการเตรียมการก่อนรักษา การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ผู้ติดยาเสพติดจะต้องมาลงทะเบียนขอเข้ารับการรักษา ซึ่งสถานบำบัดรักษาบางแห่งจะมีการตรวจร่างกายก่อน เช่น เอกซเรย์ปอด ตรวจเลือด ตรวจปัสสาวะ ถ่ายรูป ทำแฟ้มประวัติ ฯลฯ แต่วิธีการที่เป็นหลักสำคัญซึ่งในขั้นตอนนี้จะต้องมี คือ การให้คำปรึกษาแนะนำ (Counseling) และการเยี่ยมบ้าน (Homevisit) ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีดังนี้

1.1 วิธีการทางการแพทย์ ได้แก่ การเอกซเรย์ปอด ตรวจเลือด และการตรวจปัสสาวะ เป็นการเตรียมผู้รับการรักษาทางด้านร่างกาย โดยดูว่าผู้ติดยาเสพติดนั้นมีสภาพร่างกายทรุดโทรมไปมากน้อยเพียงใด มีโรคแทรกซ้อนหรือไม่ หรือเป็นโรคติดต่อที่ต้องรักษาแยกจากผู้อื่นหรือไม่ ส่วนการตรวจปัสสาวะเพื่อดูประเภท และปริมาณของสารเสพติดที่ใช้เพื่อเป็นข้อมูลประกอบที่จะใช้ในการวางแผนบำบัดรักษาในขั้นต่อไป วิธีการนี้ต้องใช้เจ้าหน้าที่ทางการแพทย์เป็นผู้ปฏิบัติ

1.2 การให้คำปรึกษาแนะนำ วิธีการให้คำปรึกษาแนะนำเป็นการเตรียมจิตใจผู้ติดยาเสพติดให้มีความพร้อม มีความรู้และเข้าใจในกระบวนการรักษา และเป็นการเตรียมทีมงานผู้ให้การบำบัดรักษาด้วย คือจะต้องรู้ถึงประวัติ ภูมิหลังทั่วไปของผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งประวัติการใช้ยาเสพติดสาเหตุที่ใช้การบำบัดรักษาที่ผ่านมา (ถ้ามี) ซึ่งจะต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 การสัมภาษณ์ซักประวัติ (Intake Interview) เป็นหน้าที่ของนักสังคมสงเคราะห์หรือถ้าในระบบต้องโทษอาจเป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ หรือพนักงานคุมประพฤติที่จะต้องซักถามข้อมูลเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติครอบครัว ประวัติการใช้ยาเสพติด การบำบัดรักษา และประวัติการกระทำความผิด ข้อมูลเบื้องต้นเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ให้การบำบัดรักษาที่จะเข้าใจสภาพปัญหา และสามารถวางแผนแก้ไขผู้ติดยาเสพติดได้เหมาะสมเป็นรายบุคคล

1.2.2 การชักจูงหรือจูงใจ (Motivation) ผู้ให้การรักษาจะต้องใช้วิธีการที่จะจูงใจให้ผู้ติดยาเสพติด มีความตั้งใจและเต็มใจที่จะเข้ารับการบำบัดรักษา ซึ่งได้แก่ การชี้แจงให้เห็นผลดีของการเลิกใช้ยาเสพติด อธิบายให้ผู้ติดยาเสพติดเข้าใจขั้นตอนของการบำบัดรักษาและยอมรับว่าทุกขั้นตอนมีความสำคัญและสัมพันธ์กัน ถ้าขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง การบำบัดรักษาก็จะไม่ได้ผลเท่าที่ควรหรืออาจไม่ได้ผลเลย แนะนำให้ผู้ติดยาเสพติดรู้ถึงกฎระเบียบของสถานบำบัด เพื่อจะได้ปรับตัวหรือปฏิบัติตามกฎได้โดยไม่คับ

ข้อใจถ้าหากผู้ติดยาเสพติดมีปัญหากังวลใจ เช่น ถ้าเข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยในแล้วจะไม่มีใครทำงานเลี้ยงดูครอบครัว เสียการงาน เสียการเรียน ฯลฯ นักสังคมสงเคราะห์จะต้องดำเนินการติดต่อกับครอบครัว สถานที่ทำงานหรือโรงเรียนเพื่อทำความเข้าใจขอความช่วยเหลือ ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องตามความจำเป็น การเตรียมการที่พร้อมจะช่วยให้ผู้เข้ารับการรักษาอยู่รับการแก้ไขฟื้นฟูได้นานซึ่งจะเป็นผลดีต่อการบำบัดรักษา

1.2.3 การเยี่ยมบ้าน (Home Visit) การไปพบกับครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดจะช่วยให้ทราบภูมิหลังของผู้ติดยาเสพติดได้แน่ชัดขึ้น และเป็นการชี้แจงแนะนำให้ครอบครัวหรือญาติเข้าใจ และยอมรับสภาพของผู้ติดยาเสพติด รวมทั้งของความร่วมมือให้ช่วยสนับสนุนให้กำลังใจผู้ติดยาเสพติดในระหว่างที่ทำการบำบัดรักษา

เมื่อดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแล้ว ก็ต้องประเมินผู้ติดยาเสพติดที่จะเข้ารับการรักษาว่ามีความตั้งใจจริงและมีความพร้อมหรือไม่ ถ้าพร้อมก็ให้การบำบัดรักษาในขั้นตอนต่อไป แต่ถ้ายังมีปัญหาก็อาจต้องรอดู และใช้วิธีการให้คำปรึกษาอีกครั้งเพื่อให้แน่ใจว่าผู้ติดยาเสพติดมีความตั้งใจรักษา ขั้นตอนการเตรียมการนี้มีความจำเป็นสำหรับผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาในทุกระบบ แม้แต่ในระบบต้องโทษ โดยการจำคุกก็ควรมีการชี้แจง แนะนำ ทำความเข้าใจกับผู้ติดยาเสพติดให้เห็นประโยชน์ของการบำบัดรักษา เพื่อให้เขาเกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานบำบัดหรือทัณฑสถาน ซึ่งจะช่วยให้การแก้ไขและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดบรรลุผล

2. ขั้นตอนถอนพิษยา การถอนพิษยาเสพติดสามารถดำเนินการได้ทั้งในรูปแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน การพิจารณาเลือกสภาพแวดล้อมในการบำบัดรักษาที่เหมาะสม ต้องดูจากแบบแผนการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคล ยาเสพติดที่ใช้และสภาพทางอารมณ์จิตใจของผู้ติดยาเสพติด แต่โดยทั่วไปในการถอนพิษยาไม่ว่าจะอยู่ในสภาพแวดล้อมแบบใดก็สามารถทำได้ผลสำเร็จเช่นเดียวกัน เพราะยังไม่ปรากฏหลักฐานที่จะแสดงให้เห็นว่าผู้รับการรักษาแบบผู้ป่วยใน (อยู่ในโรงพยาบาล) จะมีผลการรักษาที่ดีกว่าผู้รับการรักษาแบบผู้ป่วยนอก และเมื่อพิจารณาถึงค่าใช้จ่ายกับอัตราเจ้าหน้าที่ การบำบัดแบบผู้ป่วยนอกจะใช้งบประมาณและบุคลากรน้อยกว่าการรักษาแบบผู้ป่วยใน ในขั้นตอนพิษยานี้ จะใช้กรรมวิธีการทางการแพทย์มากกว่าการบำบัดทางด้านจิตใจ แต่การให้กำลังใจก็ยังเป็นสิ่งจำเป็น วิธีการที่ใช้ในขั้นตอนพิษยาเสพติดนี้ แต่ละประเทศจะมีวิธีการที่ต่างกันไป โดยขึ้นอยู่กับรูปแบบของการบำบัดรักษา และความสะดวกในการนำมาใช้ วิธีการที่นิยมนำมาใช้กันมาก ได้แก่ การใช้เมธาโดนถอนพิษยาและการหักดิบ ส่วนวิธีอื่น ๆ ได้แก่

การใช้เมธาโดนแทนเฮโรอีนในระยะยาว การใช้ยาต้านฤทธิ์ยาเสพติด (Narcotic Antagonists) การใช้ยากล่อมประสาท การรักษาโดยใช้ความศรัทธาทางศาสนาและสมุนไพร และการฝังเข็ม เป็นต้น การบำบัดรักษาในชั้นถอนพิษยาสามารถแบ่งเป็นวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การหักดิบการถอนพิษยาด้วยเมธาโดน การใช้ยาต้านฤทธิ์ยาเสพติด การใช้ศาสนาและการฝังเข็ม ซึ่งวิธีการต่าง ๆ มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การหักดิบ (Cold Turkey) เป็นวิธีการหนึ่งของขั้นตอนการถอนพิษยาเสพติดโดยการให้ผู้ติดยาเสพติดหยุดการใช้ยาทันที และไม่ให้ใช้ยาอื่นใดทดแทน ซึ่งจะทำให้ผู้ติดยาเสพติดมีอาการถอนยาหรือเสียน อาการที่ปรากฏจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับประเภทและปริมาณของยาเสพติดที่ใช้ วิธีนี้เป็นแบบวิถีธรรมชาติที่ไม่ซับซ้อน แต่เป็นวิธีการที่ได้ผลมากที่สุดวิธีหนึ่ง ปัจจัยที่เกี่ยวกับความสำเร็จของวิธีการหักดิบ

2.1.1 ตัวผู้เสพยาเสพติด หมายถึง การที่ผู้เสพยาเสพติดมีความพร้อมทั้งร่างกาย และจิตใจที่จะเลิกเสพยาเสพติด โดยเลือกใช้วิธีการหักดิบ

2.1.2 เจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษา ต้องเข้าใจในกระบวนการบำบัดรักษาซึ่งมีความจำเป็นมาก เนื่องด้วยผู้ป่วยแต่ละคนมีภาวะแตกต่างกันจะต้องพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม ถึงแม้วิธีการหักดิบจะเป็นวิธีการที่ไม่ต้องใช้สารทดแทน แต่การเอาใจใส่ของเจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะอาการถอนยาที่เกิดขึ้น อาจเกิดอันตรายถึงชีวิตถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงที นอกจากนี้การตรวจพิสูจน์ และวินิจฉัยเกี่ยวกับโรคแทรกซ้อนต้องอาศัยจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เพียงพอ เพื่อให้สามารถบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดได้ทั่วถึง

2.1.3 วิธีปฏิบัติต่อผู้ติดยาและอุปกรณ์การปฏิบัติงาน มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเจ้าหน้าที่ผู้ให้การบำบัดรักษา ในชั้นถอนพิษยาจะเป็นพื้นฐานสำหรับฟื้นฟูสภาพร่างกาย และจิตใจต่อไป ดังนั้น เมื่อจะใช้วิธีการหักดิบในชั้นถอนพิษยาก็ต้องมีการตรวจสุขภาพความสมบูรณ์ของร่างกายเสียก่อน โดยการวินิจฉัยด้วยวิธีการต่าง ๆ รักษาโรคแทรกซ้อนและบำรุงร่างกายไปในขณะเดียวกัน ถึงแม้ว่าวิธีการหักดิบจะไม่มีการใช้ยาทดแทนอย่างใดโดยเฉพาะ แต่ในการปฏิบัติต่อผู้ติดยาเพื่อให้ผ่านพ้นระยะของการถอนยาต้องใช้ยาบางประเภทเพื่อประกอบในการวินิจฉัยและบำบัดรักษาเช่นกัน

2.1.4 ระยะเวลา หมายถึง ระยะเวลาที่กำหนดเป็นการบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดอยู่ในสถานที่กักขังซึ่งห่างไกลจากยาเสพติด และไม่สามารถหลบหนีหรือหลีกเลี่ยงได้ เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งสำหรับความสำเร็จของวิธีการหักดิบ เชื่อว่ามีผู้เสพยา

เสพติดจำนวนมากที่พยายามเลิกใช้ยาเสพติดด้วยตนเองโดยวิธีการหักดิบ แต่เป็นการยากที่จะต้องอดทนจนผ่านพ้นช่วงระยะเวลาที่ตนเองเป็นผู้กำหนดเองได้ นอกเสียจากมีผู้กำหนดระยะเวลาด้วยระบบบังคับ จึงจะทำให้วิธีการหักดิบได้ผลดี

2.1.5 การป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำยาเสพติดเข้าสู่สถานบำบัด ต้องดำเนินการควบคู่กับการบำบัดรักษาด้วยการใช้วิธีการหักดิบ แม้ว่าจะไม่มียุติตอนที่ยุ่งยากซับซ้อน และไม่ต้องใช้วิธีการทางการแพทย์ แต่อาจต้องมีการบำบัดรักษาแบบอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น มีผู้คอยดูแลอย่างใกล้ชิด หากเห็นว่ามีอาการนำวิตกกังวลจะส่งให้แพทย์ตรวจดูแลรักษาให้พ้นขีดอันตราย ระยะเวลาที่ใช้ในการถอนยาด้วยวิธีนี้ประมาณ 1-3 สัปดาห์ ผู้ติดยาเสพติดก็จะหายจากอาการอยากยา

ข้อดีของการใช้วิธีหักดิบ ได้แก่ สามารถใช้กับผู้ติดยาเสพติดได้ทุกประเภท ประหยัดค่าใช้จ่าย และไม่ต้องใช้บุคลากรทางการแพทย์จำนวนมาก นอกจากนี้ยังผลที่ได้ส่วนหนึ่งจากการที่ผู้ติดยาเสพติดสามารถผ่านพ้นความทุกข์ทรมาน อันเกิดจากการที่ร่างกายขาดยาหรือจะทำให้ผู้ติดยาเกิดความเข็ดหลาบ

ข้อเสียของวิธีการหักดิบก็คือ ทำให้ผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษามีความตึงเครียดเพราะกลัวความเจ็บปวดทรมาน จึงอาจพยายามหลบเลี่ยงไม่ยอมรับการบำบัดรักษา แต่อย่างไรก็ดีปัญหานี้สามารถแก้ไขได้โดยการเตรียมตัวเตรียมใจผู้ติดยาเสพติดให้พร้อมตั้งแต่ในขั้นการเตรียมการก่อนรักษา

2.2 วิธีถอนพิษยาด้วยเมธาโดน (Methadone) ซึ่งเป็นสารสังเคราะห์ มีฤทธิ์ช่วยระงับอาการขาดยาเสพติดประเภทฝิ่น มอร์ฟีน และเฮโรอีน การรักษาแพทย์จะเป็นผู้สั่งจ่ายมาปริมาณที่ไม่มากหรือน้อยขึ้นกับอาการของผู้รับการรักษาแต่ละคน ในระยะแรกจะจ่ายเมธาโดนในขนาด 40-80 มิลลิกรัม แล้วคอยสังเกตอาการทุกวัน ถ้ายังเกิดอาการอยากยากก็เพิ่มขนาดเมธาโดนจนพอเหมาะ และจะค่อย ๆ ลดลงจนสามารถเลิกใช้ยาได้ในที่สุด ระยะเวลาการถอนพิษยาใช้เวลาประมาณ 14 วัน หลังจากนั้นผู้รับการรักษาจะมีอาการดีขึ้นเรื่อย ๆ จะใช้กับผู้ติดยาเสพติดประเภทฝิ่นและอนุพันธ์ของฝิ่น รวมทั้งเฮโรอีน สามารถใช้ได้กับผู้เข้ารับการรักษาทั้งแบบคนไข้นอก และคนไข้ใน การใช้เมธาโดนในระยะยาว (Methadone Maintenance Therapy) คือ ให้ผู้ติดยาเสพติดรับประทานเมธาโดนแทนยาเสพติดประเภทฝิ่น หรืออนุพันธ์ของฝิ่น รวมทั้งเฮโรอีนโดยต้องรับประทานเป็นประจำทุกวัน ซึ่งจะช่วยลดอาการอยากยาได้ การใช้เมธาโดนในระยะยาวนี้ เป็นวิธีที่จะนำมาใช้ก็ต่อเมื่อเห็นว่าวิธีการรักษาแบบอื่น ๆ ตลอดจนจนการลงโทษจำคุกไม่สามารถแก้ไข

ผู้ติดยาเสพติดให้โทษให้เลิกเสพได้ และจากความเชื่อที่ว่าผู้ติดยาเสพติดน่าจะได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ป่วย ซึ่งเป็นปัญหาทางการแพทย์การถอนหรืออาการหยุดให้เมธาโดน ในระยะยาวนี้ ควรได้รับการพิจารณาเป็นรายบุคคล การหยุดให้เมธาโดนโดยที่คนไข้ยังไม่พร้อม มีโอกาสที่จะทำให้เขาหวนกลับไปติดยาเสพติดซ้ำอีก ดังนั้นในคนไข้บางรายอาจจำเป็นที่จะต้องให้รับประทานเมธาโดนติดต่อกันไปจนกว่าจะสามารถแก้ไขฟื้นฟูจิตใจได้ จนมั่นใจว่าเขาจะไม่ต้องพึ่งพายาเสพติดอีก

2.3 การใช้ยาด้านฤทธิ์ยาเสพติด วิธีนี้นำมาใช้รักษาผู้ติดยาเสพติดให้โทษประเภท ผีน มอร์ฟิน และเฮโรอีน โดยให้ผู้ติดยาเสพติดรับประทานยา ซึ่งจะเข้าไปทำปฏิกิริยาในร่างกาย ลดล้างฤทธิ์ที่เกิดจากยาเสพติด ทำให้ไม่เกิดอาการเคลิบเคลิ้ม อาการกดประสาทหรืออาการอื่น ๆ การรักษาด้วยยาประเภทต้านฤทธิ์ยาเสพติดนี้มีผลดีคือไม่ทำให้ติดยา และไม่มีอาการถอนยาเมื่อหยุดใช้ ซึ่งเป็นข้อที่ต่างจากการใช้เมธาโดนที่เมื่อใช้นาน ๆ ก็อาจติดยาได้

2.4 การรักษาแบบใช้ศรัทธาทางศาสนาและสมุนไพร เป็นวิธีการบำบัดรักษาที่คิดค้นโดยคนไทย ซึ่งนำหลักศาสนาพุทธมาใช้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ และใช้สมุนไพรในการถอนพิษยา ซึ่งมีทั้งแบบรับประทานให้อาเจียนอ่อนเพลีย และแบบออกฤทธิ์ทำให้เพ้อคลั่งอาละวาด เมื่อฟื้นขึ้นมาจะไม่มีอาการอยากยา วิธีนี้ใช้ได้กับผู้ที่สุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง และเข้มแข็งพอควร ถ้าผู้ติดยาเสพติดมีโรคแทรกซ้อนก็อาจเป็นอันตรายได้ และการที่ให้ผู้ติดยาต้องทรมานขณะถอนพิษยา ทำให้ผู้ที่มีจิตใจไม่เข้มแข็งพอ เกิดความขยาดไม่กล้าเข้ารับการบำบัดรักษา

2.5 การฝังเข็ม เริ่มใช้ในประเทศจีน โดยใช้เครื่องมือคือเข็มรูปร่างเรียวยาวขนาดต่าง ๆ กัน ต่อต้านหนึ่งกับสายไฟฟ้า และฝังเข็มที่บริเวณตึงหูทั้ง 2 ข้าง ปลอ่ยกระแสไฟฟ้าในปริมาณหนึ่ง จะทำให้เกิดอาการง่วงซึม ซึ่งจะระงับอาการกระวนกระวายจากความต้องการยาเสพติด วิธีนี้ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญและเครื่องมือโดยเฉพาะจึงยังไม่เป็นที่แพร่หลาย

3. ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพ การรักษาขั้นฟื้นฟูสมรรถภาพเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เพราะจะเป็นการแก้ไขนิสัยการใช้ยาเสพติด และเป็นการแก้ไขความผิดปกติทางจิตใจหรือสิ่งแวดล้อม อันเป็นปัญหาซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้ติดยาเสพติดไม่สามารถเลิกใช้ยาเสพติดโดยเด็ดขาด วิธีการที่ใช้เพื่อแก้ไขและฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ติดยาเสพติดสามารถแบ่งได้ดังนี้ คือ

3.1 การทำจิตบำบัด (Psycho Therapy) ซึ่งมีทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่มจิตบำบัด คือ การรักษาชนิดหนึ่งโดยวิธีทางจิตใจ (ไม่รวมวิธีอื่น เช่น การใช้ยา การทำให้ช็อกไฟฟ้า การผ่าตัดสมอง เป็นต้น) สำหรับผู้ป่วยที่มีปัญหาทางอารมณ์หรือจิตใจ โดยที่ผู้เข้ารักษาได้รับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะและมีวัตถุประสงค์ 1) ทำให้ผู้ป่วยหายจากอาการป่วย ดัดแปลงแก้ไขหรือลดอาการป่วยลงหรือทำให้อาการที่ป่วยทรุดตัวช้าลงกว่าเดิม 2) ช่วยลดหรือปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่ดีของผู้ป่วย 3) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาและเจริญเติบโตของบุคลิกภาพผู้ป่วยในลักษณะที่ก่อประโยชน์ยิ่งขึ้น การทำจิตบำบัดแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ

3.1.1 จิตบำบัดขั้นต้น (Supportive Psychotherapy)

3.1.2 จิตบำบัดขั้นกลาง (Supportive Relationship Psychotherapy)

3.1.3 จิตบำบัดขั้นสูง (Insight Psychotherapy)

การฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดโดยวิธีการทำจิตบำบัด สามารถกระทำได้ทั้ง 3 ระดับ แต่ที่ใช้กันมากที่สุด คือ จิตบำบัดขั้นต้นซึ่งผู้ทำไม่จำเป็นต้องเป็นจิตแพทย์ อาจเป็นนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาลจิตเวช หรือผู้ที่สนใจในเรื่องนี้ก็ได้ วิธีการในระดับนี้อาศัยศรัทธาบุคลิกภาพ ความมีชื่อเสียงของผู้รักษา รวมทั้งศิลปะในการจูงใจคน วิธีที่สามารถนำมาใช้กับผู้ติดยาเสพติดได้ ได้แก่

1) การใช้ความร้อนหรือน้ำเย็นรักษา (Hydrotherapy as Psychotherapy)

ส่วนมากใช้การอาบหรืออบไอน้ำ ซึ่งมีผล 2 ประการ คือ ผลต่อร่างกาย ช่วยการไหลเวียนของโลหิตทำให้เกิดความสบาย ลดความตึงเครียด ผ่อนคลายอารมณ์ ทำให้อ่อนหลับง่ายขึ้น ผลต่อจิตใจ ช่วยทำให้ผู้ติดยาเสพติดคลายความวิตกกังวลและความซึมเศร้าได้

2) การอาชีพบำบัด (Occupational Therapy) การรักษาตัวเป็น

เวลานาน ๆ อาจก่อให้เกิดอาการวิตกกังวลและซึมเศร้าร่วมด้วย การจัดโปรแกรมอาชีพบำบัดโดยการพิจารณาว่าผู้รักษาแต่ละคน ควรจะใช้โปรแกรมชนิดไหนจะก่อให้เกิดประโยชน์ คือ ทำให้ผู้รับการรักษาเกิดความเพลิดเพลิน ไม่หมกมุ่นแต่เรื่องของตนเอง หรือใช้แต่จินตนาการอย่างเดียว ลืมความวิตกกังวลและลดความตึงเครียดลงไปได้ นอกจากนี้การให้อาชีพบำบัดยังทำให้ผู้รับการรักษามีความรู้สึกว่าตนเองสามารถทำงานในเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เขารู้สึกสบายใจ และมีความภูมิใจในตนเองมากขึ้น

3) การใช้กิจกรรมบันเทิง (Diversion and Entertainment) โปรแกรมที่

จัดให้ ได้แก่ การมีงานเลี้ยงสังสรรค์ เล่นกีฬา ฟังดนตรี ดูภาพยนตร์ ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้

จะทำให้ผู้รับการรักษาที่มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน และหันเหความสนใจที่เคยหมกมุ่นกับปัญหาของตนเอง

4) การจัดหาหรือแนะนำงานอดิเรก (Development of Hobbies)

การแนะนำให้ผู้รับการรักษามีงานอดิเรกทำที่เหมาะสมกับแต่ละคน และตรงตามความสนใจ จะช่วยให้ผู้รับการรักษามีความสุข และรู้จักใช้เวลาว่างในทางที่เป็นประโยชน์ เพราะงานอดิเรกมีคุณค่าทางจิตใจ โดยการเป็นสิ่งทดแทนความรู้สึกที่ไม่ดีต่าง ๆ

3.2 การใช้ชุมชนบำบัด การฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ

ในระยะแรกควรแยกผู้ที่ติดยาเสพติด ซึ่งได้รับการถอนพิษยาแล้วให้ออกจากสิ่งแวดล้อมเดิม คือ ควรให้อยู่ในสถานที่เฉพาะ ซึ่งอาจเป็นโรงพยาบาลหรือสถานฟื้นฟูที่จัดตั้งขึ้น ในปัจจุบันประเทศที่ประสบปัญหาเสพติดส่วนใหญ่ จะจัดตั้งสถานฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดให้โทษโดยเฉพาะ ที่เรียกว่า “ชุมชนบำบัด” (Therapeutic Community) ซึ่งเป็นสถานฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านจิตใจ รักษาระเบียบวินัยแก่สมาชิกอดีตเคยติดยาเสพติด แอลกอฮอล์ และสิ่งเสพติดทั้งหลาย ซึ่งสมาชิกเหล่านั้นจะต้องผ่านการถอนพิษยาเรียบร้อยแล้ว ในการบำบัดรักษาสมาชิกนั้น ชุมชนบำบัดจะประกอบด้วยนักจิตวิทยา นักกฎหมาย นักสังคมสงเคราะห์ แพทย์ และผู้ชำนาญการในการฟื้นฟูสมรรถภาพ และบุคคลอื่น ๆ มีความสนใจในด้านชุมชนบำบัด นอกจากนี้ จะมีอดีตผู้ติดยาเสพติด (Ex-Addicts) ร่วมอยู่ในคณะทำงาน ซึ่งจะช่วยในด้านการงานประจำวันทั่วไป และการฝึกฝนตนเองของคนไข้ โดยอาศัยประสบการณ์ที่เขาได้รับมา

4. ขั้นตอนการติดตามผล การติดตามผลถือเป็นขั้นตอนสุดท้าย และเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ที่จะช่วยให้ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เคยใช้ยาเสพติดให้โทษมาแล้วให้ได้ผล สามารถเลิกใช้ยาเสพติดได้ตลอดไป ผู้ปฏิบัติงานในระยะติดตามผลนี้ จะต้องติดตามพบตัวผู้เคยติดยาเอง ติดตามพบครอบครัว รวมทั้งดูแล และแนะนำช่วยแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตประจำวันให้แก่ผู้เคยติดยา สร้างเสริมให้มีความอดทนต่อสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อความเย้ายวน และความเคยชินในการใช้ยาเสพติด เป็นการป้องกันการติดซ้ำ ขณะเดียวกันก็ช่วยแนะนำครอบครัวญาติพี่น้องให้เข้าใจสภาพของผู้เคยติดยา เพื่อให้เข้าใจกันไม่รู้สึกผิดค้ำเอาความหลังมาพูด หรือแสดงความรังเกียจไม่ไว้วางใจผู้รักษา ซึ่งจะเป็นการบั่นทอนกำลังใจทำให้กลับไปติดยาซ้ำได้อีก วิธีการติดตามกระทำได้ 2 ทาง คือ

4.1 ทางตรง (Direct Contact) คือ ผู้ติดตามซึ่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายบำบัดรักษา นักสังคมสงเคราะห์หรืออาสาสมัคร จะพบกับผู้เคยติดยาเสพติดหรือญาติที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดด้วยตนเองโดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

4.1.1 เยี่ยมบ้าน คือ การออกไปพบผู้เคยติดยาเสพติดที่บ้านเป็นรายบุคคล ซึ่งจะทำให้ได้พบกับครอบครัว ญาติพี่น้องของเขาด้วย การเยี่ยมบ้านจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่สุด และเป็นการเยี่ยมบ้านให้กำลังใจหรือช่วยเหลือแนะนำเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้โดยตรง

4.1.2 เยี่ยมที่ทำงาน การไปพบที่ทำงานของผู้เคยติดยาเสพติด ผู้เคยติดยาอาจให้ข้อมูลมากกว่าขณะไปสอบถามที่บ้านซึ่งมีครอบครัวอยู่ด้วย และเป็นโอกาสที่จะได้พบทำความเข้าใจกับนายจ้างหรือหัวหน้างาน ที่จะช่วยให้ข้อมูลและช่วยเหลือแก่ผู้เคยติดยา

4.1.3 นัดพบที่ทำงานของเจ้าหน้าที่ การนัดผู้เคยติดยาไปพบที่สถานที่ทำงานของเจ้าหน้าที่เป็นการสะดวก และประหยัดเวลาของเจ้าหน้าที่ และเป็นการทดสอบความเอาใจใส่ และความร่วมมือของผู้เคยติดยารวมทั้งญาติต่อการบำบัดรักษา

4.1.4 การนัดพบนอกสถานที่ เช่น สวนสาธารณะ ร้านอาหาร ฯลฯ ต้องมีการนัดหมายล่วงหน้าให้ชัดเจน วิธีการนี้มีผลให้แง่บรรยากาศการพูดคุยเป็นกันเอง ผู้เคยติดยาจะรู้สึกสบาย ในที่จะพูดมากกว่าเมื่ออยู่ในบ้านหรือสถานที่ทำงาน การจะเลือกใช้วิธีใดนั้น ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของฝ่ายผู้เคยติดยาเสพติด ความสะดวกของเจ้าหน้าที่ และมีการยืดหยุ่นหรืออาจใช้หลายวิธีก็ได้

4.2 ทางอ้อม (Indirect Contact) เป็นการติดตามโดยมีสื่อกลางซึ่งมีหลายวิธี เช่น

4.2.1 ติดต่อผ่านบุคคลที่สาม ใช้ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเดินทางไปพบหรือนัดให้ผู้เคยรักษามาพบได้ บุคคลที่สามต้องเป็นผู้ที่เชื่อถือได้ และเข้าใจงานพอสมควร ได้แก่ นายจ้าง ครู ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน กรรมการชุมชน หรืออาจเป็นญาติพี่น้องของผู้นั้นเอง การติดต่อผ่านบุคคลที่สาม นอกจากจะสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลแล้ว ควรขอความร่วมมือให้ช่วยแนะนำให้กำลังใจ ตลอดจนช่วยป้องกันผู้เคยติดยาไม่ให้หวนกลับไปติดซ้ำอีก

4.2.2 ติดต่อทางไปรษณีย์ เมื่อผู้รับการรักษาออกจากสถานพยาบาล จะได้รับแบบฟอร์มการติดตามผลการนำกลับไปได้ โดยให้ส่งกลับมาทางไปรษณีย์ตาม

ระยะเวลาที่กำหนด หรือหากมีปัญหาด้านการดำเนินงานช่วยเหลือ ก็เขียนจดหมายปรึกษาไปยังเจ้าหน้าที่หรือนักสังคมสงเคราะห์ได้ ซึ่งจะมีการตอบกลับไปทางไปรษณีย์เช่นกัน วิธีนี้ไม่ค่อยได้ผล เพราะไม่มีหลักประกันความเชื่อถือในคำตอบ ไม่ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และมักไม่ค่อยได้รับการตอบแบบฟอร์มกลับมา เนื่องจากถูกละเลยหรือถ้าหากผู้นั้นอ่านเขียนหนังสือไม่ได้ก็จะใช้วิธีการนี้ไม่ได้ผล

4.2.3 ติดต่อทางโทรศัพท์ วิธีนี้ใช้ได้เฉพาะกับผู้ที่มีโทรศัพท์ประจำบ้านหรือสถานที่ทำงานเท่านั้น มักใช้ในการติดต่อขออนุญาตหรือผลัดเลื่อนกำหนดการ สอบถามข้อมูลทางโทรศัพท์สามารถสอบถามได้คราว ๆ ซึ่งควรมีการนัดพบสอบถามโดยตรงอีกครั้งหนึ่ง การติดตามผู้เคยติดยาเสพติดและญาตินี้ ควรกระทำเป็นระยะต่อเนื่องกันภายในเวลาที่เหมาะสม เช่น ทุก 1, 2, 3 หรือ 6 เดือนต่อครั้ง และต่อไปอาจเป็นทุกครึ่งปี หรือหนึ่งปี ภายใน 2-5 ปี กำหนดเวลาในการติดตามสามารถยืดหยุ่นได้ แต่ควรนานพอที่จะยืนยันได้ว่า ผู้เคยติดยาเสพติดมีจิตใจเข้มแข็งพอที่จะดำเนินชีวิตโดยไม่ต้องพึ่งพายาเสพติดให้โทษ และไม่ต้องพึ่งหรือยึดเหนี่ยวเจ้าหน้าที่ผู้ทำการติดตามดูแลแล้ว

ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับไปเสพยาเสพติดซ้ำ

การเสพยาและสารเสพติดซ้ำมีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

Websent New Collegiate Dictionary (อ้างถึงใน กุลนรี หาญพัฒนชัยกุล และคณะ. 2550) ให้ความหมายของการติดซ้ำไว้ 2 ความหมาย คือ 1) การกำเริบของโรคหลังจากที่อาการดีขึ้นแล้ว 2) การติดซ้ำเป็นการกระทำหรือเหตุการณ์ที่ถอยหลัง เลวลง ทరుกลง (วราลักษณ์ ปรีชาสุชาติ. 2549)

Gorski (1999) กล่าวถึงกระบวนการติดสารเสพติดซ้ำว่า เกิดจากติดขัดในการฟื้นฟูสภาพการปฏิบัติตนเองติดขัดในการฟื้นฟูสภาพ ใช้พฤติกรรมอื่น ๆ มากลบเปลี่ยนความรู้สึก ผสมผสานกับเหตุกระตุ้นจนไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ เกิดปัญหาภายในจิตใจ เกิดปัญหาพฤติกรรมภายนอก ขาดการควบคุมตนเอง ทำให้บุคคลกลับไปสู่กลุ่มผู้ติดสารเสพติด สถานที่เสพยาหรือสิ่งที่ทำให้เสพยา และใช้สารเสพติดในที่สุด และไม่สามารถควบคุมการใช้สารเสพติดที่มากเกินไปได้

Marlatt and Gordon (1995 อ้างถึงใจ วุฒิชัย พลสงคราม. 2551) กล่าวว่า การติดสารเสพติดซ้ำจะเกิดขึ้นเป็นกระบวนการ ซึ่งมีได้เริ่มจากการใช้ยาครั้งแรกหลังจากที่ผู้ป่วยผ่านการบำบัดรักษา และหยุดเสพยาได้ระดับหนึ่ง แต่เริ่มจากการที่ผู้เสพมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากสังคมปกติ และเสพยาเสพติดในที่สุด

เมื่อบุคคลผ่านการรักษาแล้ว ถ้าไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมในการเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาตามมาได้ โดยเฉพาะปัญหาภายในครอบครัวที่จะต้องมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของครอบครัว ในการที่จะร่วมมือในการดูแลผู้ป่วยหลังจากออกจากโรงพยาบาล

ปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางด้านยาเสพติด

สาเหตุปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด สามารถจำแนกได้ดังนี้ (กรมราชทัณฑ์, 2546, หน้า 16-19)

1. มีความผิดปกติของบุคลิกลักษณะมาก่อน ผู้ป่วยร้อยละ 80 ที่ติดยาเสพติดหรือใช้ยาแบบผิด ๆ มักมีบุคลิกลักษณะแปรปรวน ที่พบบ่อยมีดังนี้

1.1 บุคลิกลักษณะแบบชอบพึ่งผู้อื่น (Dependence) ไม่มีความเป็นตัวของตัวเองตั้งแต่เด็ก จะตัดสินใจอะไรต้องได้รับคำแนะนำยืนยันอย่างหนักแน่น ไม่สามารถเป็นผู้นำหรือรับผิดชอบอะไรได้ แต่เป็นผู้ตามที่ดีและเชื่อฟังผู้อื่นอย่างตั้งใจ อ่อนไหวง่าย ไม่มั่นคงเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาสังคมหรือปัญหาชีวิต จึงหาทางออกด้วยการใช้ยาเสพติดเป็นเครื่องช่วยระงับความทุกข์ เพื่อให้เกิดความสุขในโลกของตนเอง

1.2 บุคลิกลักษณะแบบต่อต้านสังคม (Anti Social) ไม่ได้รับการปลูกฝังทางด้านมโนธรรมในวัยเด็ก (Superego) ในส่วนลึกของจิตใจไม่รู้ซึ่งถึงผิดชอบชั่วดี รู้จักแต่การสร้างความสุขใจให้แก่ตนเองหรือไม่ก็มักมีลักษณะเป็นเด็กเถร (Conduct Disorder) มาตั้งแต่เริ่มแรก หนีเรียน แกล้งเพื่อน เมื่อโตขึ้นก็จะกระทำความผิดกฎหมายตั้งแต่เล็กน้อยไป ถึงมาก ต้องโทษซ้ำแล้วซ้ำเล่า ไม่มีกฎเกณฑ์ การใช้สารเสพติดเป็นองค์ประกอบหนึ่งของลักษณะบุคคลเหล่านี้

2. เป็นโรคประสาทหรือโรคจิตมาก่อน ผู้ป่วยประสาทแบบวิตกกังวลหรือแบบที่มีความผิดปกติทางอารมณ์ แสดงออกเป็นอาการทางร่างกาย อาจใช้ยาเพื่อบรรเทาอาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น การนอนไม่หลับ ก็ต้องใช้ยานอนหลับประจำ ผู้ป่วยอาจติดยาเนื่องจากอารมณ์ของตนเองได้

3. สาเหตุจากร่างกายจากภาวะการเจ็บป่วย แล้วใช้ยาเพื่อบรรเทาอาการปวดเพื่อให้ดีขึ้น และเกิดการติดยาในที่สุด

4. สาเหตุทางสิ่งแวดล้อมและสังคม มีปัจจัยหลายอย่างซึ่งทำให้ติดยาเสพติดได้ง่าย ได้แก่

4.1 คนที่อยู่ใกล้ชิดกับพวกติดยา อยู่ในที่ที่สามารถหาได้ง่าย เช่น แหล่งชุมชนแออัด ความอยากหรืออยากเห็น โดยเฉพาะวัยรุ่นย่อมมีความเสี่ยงที่จะติดยาได้ง่าย

4.2 ความกดดันทางสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ ว่างาน อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม

4.3 สภาพครอบครัวที่กดดันต่อจิตใจ เช่น ครอบครัวแตกแยก บิดามารดาทะเลาะกันเป็นประจำ บิดามารดาติดยาหรือสุรา การอบรมเลี้ยงดูไม่ดี เคร่งครัดมากเกินไป ขาดความรักความอบอุ่น และหาทางออกโดยการใช้จ่ายเพื่อให้หายกลุ้มใจ และหนีจากภาวะความเป็นจริง

5. ทำงานเกี่ยวกับยา เช่น แพทย์ พยาบาล เภสัชกร ธุรกรรพคุณของยาเหล่านั้นและสามารถหยิบใช้ได้ง่ายทำให้มีโอกาสใช้จ่ายจนติดได้

6. ทดลองเพราะอยากรู้อย่างไรในสิ่งที่ตนไม่เคยมาก่อน บางรายเชื่อผิด ๆ ว่ายามิฤทธิ์เพิ่มสมรรถภาพทางเพศ

7. เกิดจากการกระทำของแพทย์ (Iatrogenic) โดยแพทย์สั่งยาระงับปวดหรือยานอนหลับบ่อยเกิดความจำเป็นจนผู้ป่วยติดยานั้น ๆ

8. สาเหตุมาจากองค์ประกอบทางจิตใจ (Psychological Factor) ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่อธิบายพฤติกรรมการติดยาและสารเสพติดกล่าวว่า บุคคลที่ติดยามากมักเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมพึ่งพา และไม่สามารถหาความสุขได้ด้วยตนเอง ทฤษฎีวิเคราะห์ของพรอยด์ อธิบายว่า คนติดยาเป็นคนที่มีความบุคลิกภาพชนิด Oral – Dependent Personality หมายถึง บุคคลที่มีพัฒนาการหยุดอยู่ที่ระยะปาก และต้องการตอบสนองเพื่อให้ตนถึงพอใจ โดยมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ปาก เช่น การสูบบุหรี่ การดื่มเหล้า หรือการเสพยาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันได้กล่าวว่า คนที่ติดยาเสพติดนั้นจะเห็นคุณค่าของตนเองต่ำ (Self-Esteem)

9. สาเหตุจากทางด้านสังคมวัฒนธรรม (Social Cultural Factor) การดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันที่มีสภาพเศรษฐกิจรัดตัว ทำให้คนมีภาวะเครียดสูง ประกอบกับสารเสพติดสามารถหาซื้อได้ง่าย จึงเป็นปัจจัยให้คนหันมาใช้ยาเสพติดระดับความเครียดกันเพิ่มมากขึ้น หนึ่งในบางกลุ่มสังคมและวัฒนธรรมยอมรับพฤติกรรมการติดสารเสพติด เช่น กลุ่มชาวไทยภูเขา ซึ่งนิยมใช้ฝิ่นแทนยารักษาโรคต่าง ๆ

พัฒนาการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในประเทศไทย

การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด จะต้องได้รับการรักษา ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคมเพื่อให้กระบวนการคิด พฤติกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเป็นไปด้วยความปกติสุข ที่ผ่านมานโยบายการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดที่ใช้ในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ (ธงชัย อุ๋นเอกกลาง, 2541 อ้างถึงใน อิทธิศักดิ์ พลงงาม และคณะ, 2553)

1. ขั้นตอนเตรียมการรักษา ในขั้นตอนนี้ดำเนินการ ณ ตึกผู้ป่วยนอก เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้ป่วยและครอบครัว
2. ขั้นตอนการบำบัดด้วยยา ซึ่งผู้ป่วยสามารถเลือกการบำบัดรักษาที่เหมาะสมกับตนเองได้ทั้งแบบผู้ป่วยนอกและการบำบัดรักษาแบบผู้ป่วยในระยะเวลาการบำบัดด้วยยาใช้ระยะเวลา ขึ้นอยู่กับชนิดของสารที่เสพ โดยวัตถุประสงค์ของการบำบัดด้วยยาเพื่อช่วยให้ผู้ป่วยมีความทุกข์ทรมานจากการหยุดใช้ยาเสพติดให้น้อยที่สุด หรือช่วยให้ผู้ป่วยข้ามพ้นภาวะวิกฤตจากพิษของยาเสพติดให้ได้
3. ขั้นตอนฟื้นฟูสมรรถภาพ นับเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะช่วยให้ผู้ป่วยหยุดใช้ยาเสพติดได้และสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้อย่างปกติ
4. ขั้นตอนการติดตามหลังการรักษาใช้ระยะเวลาในการติดตาม 1 ปี เพื่อประเมินว่าผู้ป่วยสามารถหยุดเสพยาเสพติดได้หรือไม่ตลอดจนการมีงานทำ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเพียงใด

ที่ผ่านมามีการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพใช้แนวคิดหลักของชุมชนบำบัด (Community as Method Concept) ชุมชนบำบัด แตกต่างจากวิธีการบำบัดฟื้นฟูแบบอื่น คือ การใช้ชุมชนบำบัดเป็นพื้นฐานของการนำความต้องการทางสังคมและการเปลี่ยนแปลงทางจิตวิทยาเข้ามาเปลี่ยนแปลงแต่ละคนในชุมชนทุกกิจกรรมในชุมชนบำบัดถูกออกแบบมาเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงทั้งในการเรียนรู้และการบำบัดฟื้นฟูสมาชิกทุกคน และผู้ที่เป็นหลักในการเปลี่ยนแปลง คือสมาชิกในชุมชนนั่นเอง โดยชุมชนบำบัดนั้นเป็นเสมือนทั้งครูและผู้บำบัดรักษา ชุมชนบำบัดมี 8 แนวคิดหลักดังนี้

แนวคิดหลัก 8 แนวคิดของชุมชนบำบัด (Eight Essential Concept of Community as Methods) ที่สำคัญคือ

1. การมีส่วนร่วม (Use of Participant Roles) สมาชิกแต่ละคนจะได้รับการมอบหมายให้มีกิจกรรมต่าง ๆ กันในแต่ละวัน ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้เขาได้ทำบทบาททางสังคมที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งการทำสิ่งเหล่านี้ถือเป็นกิจกรรมที่อยู่ในกระบวนการ

ที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงทั้งต่อตนเองและผู้อื่น

2. ปฏิบัติการสะท้อนกลับของสมาชิก (Use of Membership Feedback)

สมาชิกในกลุ่มตัวนกันเองจะเป็นจุดกำเนิดเบื้องต้นของการชี้แนะและการให้กำลังใจในการเปลี่ยนแปลงของแต่ละบุคคล

3. การเป็นแบบอย่างที่ดี (Use of Membership as Roles Model) สมาชิกแต่ละคนต้องมีความตั้งใจเต็มที่ที่จะเป็นตัวอย่างที่ดีในกระบวนการเปลี่ยนแปลง

4. วิธีที่ช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลง (Use of Collective Formats for Guiding Individual Change) สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะมีข้อตกลงร่วมกันว่าจะต้องเป็นผู้ช่วยให้เพื่อนร่วมกลุ่มเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ทั้งการให้ความรู้ การฝึกอบรม และกิจกรรมบำบัดที่จัดขึ้น

5. การใช้กฎกติการ่วมกัน (Use of Shared Norms and Values) บรรทัดฐานและค่านิยมทางสังคมจะช่วยให้ทุกคนมีความปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ และการเรียนรู้ที่จะมีชีวิตอย่างเหมาะสม

6. โครงสร้างและระบบ (Use of Structure and System) การทำงานในชุมชนนั้นมีความหลากหลาย และ “การจัดการ” เป็นสิ่งที่ดี จะเป็นในการอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมในแต่ละวัน เพราะการทำงานจะเป็นแรงขับเคลื่อนเบื้องต้นในการสอนเกี่ยวกับเรื่องการพัฒนาตนเอง การเรียนรู้ไม่ได้เกิดจากทักษะในการฝึกฝนอย่างเดียวเท่านั้น แต่รวมถึงการปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ การให้การยอมรับนับถือคนที่เป็นผู้ดูแล และการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่มีความรับผิดชอบต่อชุมชน ซึ่งจะกลายเป็นคนที่สามารถให้คนอื่นพึ่งพิงได้

7. การสื่อสารแบบเปิดใจ (Use of Open Communication) วัตถุประสงค์หลัก

ของชุมชนบำบัด คือ ประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสาธารณะ ความรู้สึกนึกคิดและการแสดงออกของสมาชิกในชุมชนถือเป็นสิ่งจำเป็นมากต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงในการบำบัด โดยเฉพาะการแสดงออกของตนเองเท่านั้น แต่หมายถึงการมีส่วนร่วมต่อสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชน

8. การสร้างสัมพันธภาพ (Use of Relationships) มิตรภาพระหว่างบุคคล

เพื่อนร่วมกลุ่ม และนักบำบัดเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดข้อผูกพันร่วมกันที่จะช่วยทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาความสัมพันธ์ในการบำบัดนี้เป็น

พื้นฐานในการสร้างเครือข่ายทางสังคมที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการช่วยให้การบำบัดประสบความสำเร็จ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด

การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ป่วยได้รับการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งกาย จิต อารมณ์สังคม และจิตวิญญาณของผู้ป่วย จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีหลากหลายทฤษฎีที่ล้วนมุ่งช่วยเหลือ และแก้ไขพฤติกรรม การใช้ยาเสพติดของผู้ป่วย พอสรุปได้ดังนี้ (ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดขอนแก่น, 2546)

1. วัฏจักรแห่งการเปลี่ยนแปลง (Stages of Changes)

Prochaska and Diclement พบว่า การเปลี่ยนแปลงนิสัยหรือพฤติกรรมนั้น จะเป็นไปตามขั้นตอน เป็นวัฏวนของวัฏจักร ดังนั้นการบำบัดรักษาช่วยเหลือตามขั้นตอนที่ผู้ป่วยติดอยู่ เช่น ถ้าผู้ป่วยอยู่ในระยะเฝ้ารอปัญหา ผู้บำบัดต้องช่วยให้เลื่อนไปสู่ขั้นตอนที่สูงขึ้นต่อไป คือให้เกิดความลังเลใจ เกิดจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและบุคคลอื่น ผู้ให้คำปรึกษาควรวิเคราะห์ให้ออกกว่าผู้ป่วยอยู่ในขั้นตอนไหนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และผู้บำบัดควรมีการตอบสนองที่เหมาะสมในขั้นตอนนั้น ๆ ก็จะทำให้ผู้ป่วยขยับไปสู่ขั้นตอนถัดไปได้ จนไปสู่การมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้อย่างมั่นคงถาวร

2. การสร้างแรงจูงใจในการบำบัด (Motivation enhancement Therapy)

การขาดแรงจูงใจหรือความตั้งใจเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งสำหรับการบำบัดฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด การเพิ่มแรงจูงใจ ยึดหลักสำคัญ 5 ประการคือ DARES ให้พิจารณาถึงเป้าหมายในชีวิต และความยากลำบากที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น (Develop Discrepancy) รับฟังโดยความจริงใจ ไม่ทะเลาะกับผู้ป่วย (Avoid Argument) ถ้าผู้ป่วยต่อต้านให้พิจารณาว่าผู้ป่วยอาจติดอยู่ขั้นตอนของวัฏจักรการเปลี่ยนแปลงในขั้นที่ต่ำกว่าผู้บำบัดตั้งใจให้เขาอยู่ (Roll with Resistance) แสดงความเข้าใจเห็นใจผู้ป่วยอย่างจริงใจ (Express Empathy) และประการสุดท้าย ส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีความเชื่อมั่นในตัวเองว่า สามารถควบคุมจิตใจและ

3. กลุ่มทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)

กลุ่มนี้เชื่อว่า ผู้ติดยาเรียนรู้การเสพยาว่าเป็นรูปแบบการคลายทุกข์ หรือหาความสุขชนิดหนึ่ง การบำบัดจึงเน้นให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ มีการวางแผนการเรียนรู้ใหม่อย่างเป็นระบบ มีการเสริมแรงเมื่อเกิดพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ หรือการลงโทษเพื่อหยุดพฤติกรรมเดิม เน้นการควบคุมตนเอง เรียนรู้การสร้างเงื่อนไขใหม่ให้ชีวิต การเรียนรู้

ใหม่อย่างเป็นระบบนี้ถูกกำหนดไว้ในกิจกรรมบ้าน การจัดตารางชีวิตประจำวันในบ้าน การตั้งกฎระเบียบเพื่อหยุดพฤติกรรมเดิมหรือไม่พึงประสงค์ กำหนดเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในบ้าน หรือแม้กระทั่งกลุ่มบำบัดบางกลุ่ม เช่น กลุ่มให้คำปรึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง ที่เน้นการฝึกอย่างเป็นระบบ เช่น ฝึกการปฏิเสธ ฝึกการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ฝึกการจัดการกับภาวะอารมณ์ที่เป็นลบ

4. ทฤษฎีผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง (Client centered Approach)

คาร์ล โรเจอร์สมีแนวคิดพื้นฐานมาจากจิตวิทยากลุ่มมนุษยนิยมและปรัชญากลุ่มภวนิยม ที่เชื่อว่ามนุษย์มีศักดิ์ศรี มีคุณค่า มีแรงจูงใจที่จะหาดีและพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จได้ตามศักยภาพแห่งตน ให้ความสำคัญกับอัตมโนทัศน์ อารมณ์ความรู้สึก และสภาวะปัจจุบันของสมาชิก การนำทฤษฎีนี้มาใช้มีเป้าหมายเพื่อเป็นการช่วยให้ผู้ป่วยเข้าใจ ยอมรับตนเองตามความเป็นจริง สามารถตัดสินใจเลือกเป้าหมายในชีวิต และรับผิดชอบต่อตนเองได้ มีวุฒิภาวะและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสมมากขึ้น ทฤษฎีนี้สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกกิจกรรมบำบัด เช่น การให้คำปรึกษารายบุคคล กลุ่มระดับประคอง กลุ่มพัฒนาตนเอง หรือแม้แต่กิจกรรมบ้าน

5. กลุ่มทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญา (Cognitive Behavioral Therapy)

กลุ่มนี้เน้นการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การรับรู้ ปัญญา เพื่อที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เหตุผลของการใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่องของผู้ป่วยเชื่อว่าผู้ติดยาเสพติดจะบิดเบือนความคิดของตนเองอย่างเป็นระบบ ซึ่ง ได้แก่ การหาเหตุผลอ้างอิงตามใจชอบ การเลือกรับรู้ และสรุปข้อมูล การสรุปข้อมูลเกินกว่าเหตุ ซึ่งต่อมาการบิดเบือนนั้นอาจเกิดขึ้นจนเป็นอัตโนมัติ ยากแก่การควบคุม เช่น การใช้ยาจะเลิกเมื่อไหร่ก็ได้ เลิกได้ด้วยตนเอง การปฏิเสธการรักษา การนำกลุ่มทฤษฎีมาใช้ในกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ ใช้ทั้งกระบวนการบำบัด และการนำเทคนิคมาใช้ กระบวนการบำบัดที่นำแนวคิดของกลุ่มทฤษฎีการปรับพฤติกรรมทางปัญญามาใช้คือการสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Participatory Learning) ให้ผู้ป่วยได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ระดมสมอง ทดลองปฏิบัติ และสรุปความรู้ที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม

ส่วนเทคนิคในกลุ่มปรับพฤติกรรมทางปัญญา นำมาใช้ในกลุ่มพัฒนาตนเองที่เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเสพติดยา เช่น กิจกรรมบำบัดทางปัญญา (Cognitive Therapy) โดยการวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของการเสพยา (Advantage –

disadvantage Analysis) การบำบัดแบบพิจารณาเหตุผลและอารมณ์ (Rational – Emotive Therapy หรือ RET) การจัดการปัญหา (Problem – Solving Therapy) การฝึกจัดการอารมณ์และความเครียด (Stress management Training) การฝึกควบคุมตนเอง (Self – Control Training) เป็นต้น

6. หมวดทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Analytical oriented approach)

เป็นแนวคิดของซิกมันด์ฟรอยด์ เชื่อว่า การติดยาเกิดจากบุคลิกเดิมของบุคคลนั้นอ่อนแอ (ego weakness) ซึ่งเป็นลักษณะของการขาดความอดทนต่อสภาพการณ์ที่คับข้องใจ การบำบัดจึงมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลิกภาพให้เข้มแข็ง ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง ให้มองตนเองเป็นคนดีคนหนึ่ง มีศักยภาพในการดำรงชีวิตอยู่ด้วยตัวเอง แนวคิดนี้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในกลุ่มจิตบำบัด กลุ่มศิลปะบำบัด กลุ่มให้คำปรึกษาโดยใช้ดนตรีเป็นสื่อ และกลุ่มประคับประคอง

7. Satir's brief systemic therapy

แนวคิดของ Virginia Satir (นวนันท์ ปิยะวัฒน์กุล. เอกสารอัดสำเนา) นั้นเน้นที่ความภาคภูมิใจในตนเอง การเปลี่ยนจากแง่ลบสู่แง่บวก และการเติบโตของมนุษย์ (Growth model) สามารถใช้ตัวตนของตนเองในทางสร้างสรรค์และในทางบวกให้มากขึ้น และสามารถมีทางเลือกมากขึ้นสำหรับอิสรภาพและพลังที่ยิ่งใหญ่กว่าเดิม แนวคิดนี้ถูกนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินสภาพปัญหาของผู้ในระยะแรกเริ่ม การให้คำปรึกษารายบุคคล การให้คำปรึกษาครอบครัว กลุ่มอ่านอุณหภูมิจิตใจในสมาชิกกับโปรแกรม

8. แนวคิดทฤษฎีเกสตัลท์ (Gestalt Therapy)

เชื่อว่า บุคคลเกิดปัญหาจากการปล่อยให้ห่อหุ้มหรืออนาคตเข้าครอบงำเพื่อหลีกเลี่ยงจากสภาวะปัจจุบันที่ทำให้ตนเจ็บปวดและปล่อยให้ความต้องการที่ไม่ได้รับการตอบสนอง (Unfinished Business) มาคอยรบกวนจิตใจ ทำให้การรับรู้เกี่ยวกับตนเองบกพร่องไป การบำบัดส่วนใหญ่จะเน้นที่การมีสติหรือให้พยายามตระหนัก (Aware) ถึงความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้นในขณะนั้น (Here – and–Now) และการทำงานของกายกับใจที่ควบคู่กันไป มีลักษณะเป็นแบบ holistic Approach เพื่อให้ผู้ป่วยหลุดจากอดีตที่ฝังใจและตัดสินใจที่จะเลือกรับรู้ในปัจจุบันตามสภาพที่เป็นจริง

ความรู้เกี่ยวกับกรมราชทัณฑ์

ประวัติความเป็นมา

แต่เดิมมา การเรือนจำทั้งหลายในประเทศไทยได้แยกย้ายกันสังกัดอยู่ใน กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ มากมายหลายแห่ง เช่น คุก และตารางในมณฑลกรุงเทพฯ ขึ้นอยู่ในสังกัดกระทรวงนครบาล ตารางต่าง ๆ ในพระนคร สังกัดอยู่ในกระทรวง ทบวง กรมที่บังคับบัญชากิจการนั้น เช่น กรมมหาดไทย กรมพระกลาโหม กรมท่า กรมเมือง กรมวัง กรมนา กรมพระคลังมหาสมบัติ กรมพระธรรมการ กรมพระสุรัสวดี กรมแพ่ง กรมกองตระเวรซ้าย กรมกองตระเวรขวา กรมท่าซ้าย กรมพระคลังสาม กรมพระนครบาล การเรือนจำหัวเมืองชั้นนอก หัวเมืองฝ่ายเหนือขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทย หัวเมืองฝ่ายใต้ ขึ้นอยู่ในกระทรวงกลาโหม เป็นต้น

เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม พุทธศักราช 2458 ได้มีพระบรมราชโองการใน พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.6) ให้รวมการ คุกกองมหันตโทษ และลหุโทษ กับเรือนจำทั้งหลายที่กล่าวไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะ เรือนจำ 12๐ (พ.ศ. 2444) นั้น ขึ้นเป็นกรมหนึ่ง เรียกว่า “กรมราชทัณฑ์” มีอธิบดีผู้หนึ่ง บังคับการกรมนี้ ขึ้นอยู่ในกระทรวงนครบาล ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีประกาศพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2458 แต่งตั้งมหาอำมาตย์ตรีพระยาชัยวิชิตวิศิษฏ์ธรรมธาดา (ข้า ณ ป้อมเพชร์) เป็นอธิบดีกรมราชทัณฑ์ คนแรก และคนสุดท้ายในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช เมื่อพ้นจากตำแหน่งอธิบดีกรม ราชทัณฑ์แล้วได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นมหาอำมาตย์เอก ต่อมาวันที่ 1 สิงหาคม 2465 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า กรมราชทัณฑ์เป็น กรมที่มีหน้าที่เกี่ยวพันกับศาลยุติธรรม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนกรม ราชทัณฑ์จากกระทรวงนครบาล ไปขึ้นกับกระทรวงยุติธรรมตั้งแต่นั้นมา

เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2468 พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว (ร.7) ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยุบเลิกกรมราชทัณฑ์ ให้ กองมหันตโทษและกองลหุโทษกับเรือนจำทั้งหลายที่วราชอาณาจักร เป็นแผนกรมราชทัณฑ์ สังกัดสำนักปลัด ปลัดบัญชาการ กระทรวงยุติธรรม ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2469 เป็นต้นไป เหตุที่ยุบกรมราชทัณฑ์ ในพระราชปรารภว่า เนื่องจากกรมราชทัณฑ์จัดวาง ระเบียบและข้อบังคับไว้เรียบร้อยแล้ว จึงยุบเลิกกรมราชทัณฑ์ เพื่อประหยัดรายจ่าย ทั้งนี้ เป็นเพราะสมัยนั้นเศรษฐกิจของประเทศกำลังตกต่ำ การเงินปันปน่วมนมาก งบประมาณ

รายได้ รายจ่ายไม่ได้คุณภาพกันจึงจำเป็นต้องตัดรายจ่ายเท่าที่รัฐบาลในสมัยนั้น เห็น
ความสำคัญน้อยลงเสีย

วิสัยทัศน์ของกรมราชทัณฑ์

“กรมราชทัณฑ์เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ในการควบคุม แก้ไขและพัฒนา
พฤตินิสัยผู้ต้องขัง เพื่อคืนคนดี มีคุณค่า สู่อสังคม”

พันธกิจกรมราชทัณฑ์

1. ควบคุมผู้ต้องขังอย่างมีอาชีวะ
2. บำบัดฟื้นฟูและแก้ไขพฤตินิสัยของผู้ต้องขังอย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

หมายถึง กระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่ต่อเนื่องนับจากที่ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้
ในเรือนจำไปจนถึงปล่อยตัวผู้ต้องขัง จึงครอบคลุมถึงภารกิจในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทั้งใน
ด้านการจัดบริการอบรมแก้ไขและการดูแลควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย และไม่
หลบหนีภายใต้หลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2475 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม ตลอดจนกฎกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติ
ราชทัณฑ์ ซึ่งสามารถแยกพิจารณาขั้นตอนและมาตรการในการควบคุมและการปฏิบัติ
ต่อผู้ต้องขังได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่

1. การรับตัวผู้ต้องขัง
2. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในขณะที่อยู่ในเรือนจำ
3. การปล่อยตัวผู้ต้องขัง ซึ่งให้หมายรวมถึงในกรณีที่ผู้ต้องขังเสียชีวิต

ลักษณะงานพิเศษของงานราชทัณฑ์

1. เป็นงานที่ต้องปฏิบัติตลอด 24 ชั่วโมงอย่างต่อเนื่อง กรมราชทัณฑ์ได้รับ
อนุมัติกรอบอัตรากำลังในการปฏิบัติงานเฉพาะเวลาราชการเพียงวันละ 8 ชั่วโมง ซึ่งเป็น
กรอบอัตรากำลังขั้นต่ำที่สุดที่สามารถจะปฏิบัติงานได้ ส่วนการปฏิบัติงานนอกเวลา
ราชการอีกวันละ 16 ชั่วโมงและในวันหยุดราชการการราชทัณฑ์ต้องสับเปลี่ยนหมุนเวียน
ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในเวลาราชการปกติ ทุกตำแหน่งมาเข้าเวรยามรักษาการณ์ทำให้
ข้าราชการเรือนจำ/ทัณฑสถาน ต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรากตรำกว่าข้าราชการอื่น จึงก่อ
ให้เกิดความเบื่อหน่ายเสียขวัญไม่มีเวลาให้กับครอบครัวอย่างพอเพียง
2. เป็นงานที่ต้องปฏิบัติทันทีที่ไม่สามารถปฏิเสธหรือผ่อนผันปฏิบัติในเวลา
ต่อมาภารกิจหลักที่สำคัญประการแรกของกรมราชทัณฑ์คือการควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้

หลบหนี กรมราชทัณฑ์ไม่อาจปฏิเสธการรับตัวผู้ต้องขังไว้ในความควบคุมได้แม้เรือนจำจะมีอัตรา กำลังหรือสถานที่ควบคุมไม่เพียงพอก็ตาม ประกอบกับการควบคุมหรือการปล่อยตัวผู้ต้องขังจะต้องทำในทันทีที่ได้รับหมายศาลหรือคำสั่งตามกฎหมาย จะผ่อนผันไปดำเนิน การในวันอื่นไม่ได้ ข้าราชการเรือนจำฯ จึงต้องปฏิบัติงานให้เสร็จสิ้นโดยพลันแม้ว่าจะเลยเวลาราชการหรือขาดแคลนอัตรากำลังก็ตาม ทำให้ข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในปัจจุบันต้องรับภาระหนักและเกิดความกดดันสูง

3. เป็นงานที่ต้องปฏิบัติด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและต้องมีความละเอียดถี่ถ้วน การรับหมายศาล การรับ-ปล่อย-ตรวจค้นตัวผู้ต้องขังการคำนวณวันพ้นโทษ/การลดวันต้องโทษและการดำเนินงานด้านอื่น ๆ เช่น การประหารชีวิตนักโทษเด็ดขาด เป็นงานที่ต้องปฏิบัติอย่างรอบคอบจะผิดพลาดไม่ได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องใช้ความชำนาญการและประสบการณ์เฉพาะทาง

4. เป็นงานที่มีความยากมาก โดยเฉพาะงานด้านการแก้ไขผู้ต้องขังให้กลับตัวเป็นพลเมืองดีของสังคม การแก้ไขพัฒนาผู้ต้องขังที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้ร้ายโดยสันดานเป็นงานที่ยากยิ่งเนื่องจากผู้กระทำผิดส่วนใหญ่จะสมพฤติกรรมความคิดและจิตสำนึกในทางที่ไม่ถูกต้องเป็นระยะเวลายาวนานเป็นบุคคลที่มีสภาพจิตผิดปกติ คือด้านพฤติกรรมเบี่ยงเบน ดังนั้นงานด้านการอบรมแก้ไข พัฒนาพฤติกรรมนิสัยเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมผู้ต้องขังให้เป็นปกติเหมือนบุคคลทั่วไป จึงเป็นงานที่ถือได้ว่ามีความยากมากเป็นพิเศษ

5. เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ เป็นงานที่ยุ่งยากซับซ้อนต้องเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2479 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2510 พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกัน ตามประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2506 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2478 รวมทั้งการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้ององค์การสหประชาชาติ ตามความเหมาะสมและงบประมาณที่ได้รับ นอกจากนี้ยังต้องติดต่อประสานงานกับองค์การระหว่างประเทศ หน่วยงานต่างประเทศ สถานทูต สถานกงสุล ตลอดจนองค์การเอกชนและส่วนราชการอื่น ๆ

6. เป็นงานที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงและปลอดภัยของสังคม ลักษณะงานของกรมราชทัณฑ์ หากการปฏิบัติหน้าที่เกิดความบกพร่องหรือเกิดความผิดพลาดขึ้น เช่น ผู้ต้องขังแหกหักหลบหนีปล่อยผู้ต้องขังผิดตัวหรือระบบแก้ไขผู้ต้องขังไม่มีประสิทธิภาพ ผู้ต้องขังกลับไปกระทำผิดสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจะก่อให้เกิด ความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรม ความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยของสังคม

ภารกิจและอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์

กรมราชทัณฑ์มีภารกิจเกี่ยวกับการควบคุม และแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขังโดยมุ่งพัฒนาเป็นองค์กร พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อแก้ไข ฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับตนเป็นพลเมืองดี มีสุขภาพกายและจิตที่ดี ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำได้รับการพัฒนาทักษะฝีมือในการประกอบอาชีพที่สุจริต และสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติโดยสังคมให้การยอมรับ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งตามกฎหมาย โดยดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการราชทัณฑ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขังให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ นโยบายของกระทรวง หลักาอาชญาวิทยา และหลักทัณฑ์วิทยา ตลอดจนข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง และข้อเสนอแนะในเรื่องที่เกี่ยวข้องขององค์การสหประชาชาติ
3. ดำเนินการเกี่ยวกับการสวัสดิการและการสงเคราะห์แก่ผู้ต้องขัง
4. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ หรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ปี พ.ศ. 2469 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเห็นสมควรจะยกการเรือนจำไปสังกัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อสะดวกในการบังคับบัญชาและควบคุม จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนการเรือนจำจากกระทรวงยุติธรรมไปขึ้นกระทรวงมหาดไทย ส่วนเจ้าหน้าที่ฝ่ายตุลาการยังมีอำนาจไปตรวจเรือนจำได้ตามระเบียบราชการราชทัณฑ์ส่วนกลางในสมัยนั้น คงมีฐานะเป็นเพียงแผนกหนึ่ง เรียกว่า แผนกราชทัณฑ์ สังกัดกรมพลัมภัง (กรมมหาดไทย) ซึ่งเป็นกรมหนึ่งในกระทรวงมหาดไทย เมื่อได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นการปกครองแผ่นดิน ในระบอบประชาธิปไตยในปีพุทธศักราช 2475 แล้ว รัฐบาล

ได้เล็งเห็นความสำคัญของการราชทัณฑ์ว่า เป็นภารกิจของชาติบ้านเมืองอันสำคัญที่ควร จะได้มีการปรับปรุงในวาระเริ่มแรกอย่างหนึ่ง ซึ่งในปี พ.ศ. 2476 ได้ตราพระราชกฤษฎีกา จัดวางระเบียบกรมในกระทรวงมหาดไทย พุทธศักราช 2476 ยกฐานะแผนกราชทัณฑ์จาก กรมพลัมภ์ฯ ขึ้นเป็นกรมราชทัณฑ์ในกระทรวงมหาดไทยตามเดิมอีกวาระหนึ่ง และให้นาย พันเอกพระยาฤทธิอัคเนย์ (สละเอมะศิริ) เป็นอธิบดีกรมราชทัณฑ์ สังกัดกระทรวง มหาดไทย คนแรกในระบอบประชาธิปไตย

ปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลในสมัย พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี มีนโยบายในการปฏิรูประบบราชการได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ แผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพระราชกฤษฎีกา เล่ม 119 ตอนที่ 99 ก. เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2545 เป็นต้นไป มีผลทำให้กรมราชทัณฑ์ต้องย้ายสังกัดจากกระทรวงมหาดไทย ไปสังกัดกระทรวงยุติธรรมตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมราชทัณฑ์กระทรวง ยุติธรรม พ.ศ. 2545 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 103 ก. เล่มที่ 2 ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2545

บริบทเรือนจำกลางนครพนม

ประวัติความเป็นมา

เรือนจำกลางนครพนมเป็นเรือนจำเก่าแก่ เปิดดำเนินการตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 เดิมชื่อ “เรือนจำจังหวัดนครพนม” ตั้งอยู่เลขที่ 394 ถนนอภิบาลบัญชา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ตรงข้ามศาลากลางจังหวัดนครพนม บนเนื้อที่ 21 ไร่ 39 ตารางวา เป็นพื้นที่ควบคุมภายในกำแพง 12 ไร่ ในปี พ.ศ. 2543 ได้ย้ายที่ทำการเรือนจำมา อยู่ที่ เลขที่ 300 หมู่ 3 ถนนชยางกูร ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็น พื้นที่ของเรือนจำชั่วคราวกุดข้าวปุ้น ตรงข้ามมหาวิทยาลัยนครพนม บนพื้นที่ 1,229 ไร่ 3 งาน พื้นที่ในการก่อสร้างเรือนจำและบ้านพัก 229 ไร่ พื้นที่ควบคุมภายในกำแพง 39 ไร่ 1 งาน 45 ตารางวา

ในปี พ.ศ. 2548 เรือนจำจังหวัดนครพนม ได้ยกฐานะเป็นเรือนจำกลาง นครพนม และเรือนจำพิเศษนครพนม ตามคำสั่งกระทรวงยุติธรรม ที่ 114/2548-119/2548 ลงวันที่ 9 มีนาคม 2548 มีอำนาจควบคุมผู้ต้องขัง กำหนดโทษ 30 ปี เป็นเรือนจำ 1 ใน 3

ที่มีระบบความมั่นคงสูงของประเทศไทยในห้วงเวลานั้น ทั้งนี้ ไม่นับรวม ทัศนสถาน
อุตสาหกรรมเขาพริก อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นเรือนจำระบบจุลาติคปาร์ค

ภารกิจอำนาจหน้าที่

หน้าที่ที่ความรับผิดชอบเรือนจำกลางนครพนม เรือนจำพิเศษนครพนมเรือนจำ
กลางนครพนม มีอำนาจหน้าที่ในการคุมขังผู้ต้องขังที่มีคำพิพากษาและนักโทษเด็ดขาด
กำหนดโทษไม่เกิน 30 ปี เรือนจำพิเศษนครพนม มีอำนาจหน้าที่ในการคุมขังผู้ต้องขัง
ระหว่างสอบสวน พิจารณา อุทธรณ์ ฎีกา นักโทษเด็ดขาดกำหนดโทษไม่เกิน 15 ปี
นอกจากนี้ เรือนจำกลางนครพนม เรือนจำพิเศษนครพนม ยังมีภารกิจหน้าที่สำคัญ ดังนี้

(1) ปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล หรือคำสั่งของผู้
มีอำนาจตามกฎหมาย

(2) กำหนดแนวทางปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ
ข้อบังคับกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม

(3) จัดกิจกรรมด้านการแก้ไข พัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิดให้กลับสู่สังคม
ได้อย่างปกติสุขนอกจากนี้เรือนจำกลางนครพนม ยังได้ดำเนินการตามนโยบายของ
กรมราชทัณฑ์ อย่างเคร่งครัด และต่อเนื่อง เพื่อสร้างการยอมรับจากสังคมปรับทัศนคติ
ของสังคมยอมรับและให้โอกาสผู้พ้นโทษตั้งใจเป็นคนดีของสังคมตลอดทั้งคำนึงถึงความ
ต้องการของตลาดแรงงาน หาทุนสนับสนุนผู้ต้องขังปล่อยตัว ที่มีความพร้อมในการออกไป
ประกอบอาชีพตามที่ชอบและถนัดภายหลังพ้นโทษออกไปแล้ว ทั้งหมดนี้ คือก้าวอย่าง
สำคัญที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของเรือนจำกลางนครพนม ให้เป็นไปตาม นโยบาย 5 ก้าว
ย่าง แห่งการเปลี่ยนแปลงราชทัณฑ์ นโยบาย 3 ส. 7 ก. และนโยบาย 4 S เพื่อขัดเกลา
ผู้กระทำผิดความผิดและส่งเสริมภาพลักษณ์ให้แก่เรือนจำและตัวผู้ต้องขังเอง สามารถนำ
ผู้พ้นโทษที่ผ่านกระบวนการพัฒนาแล้วกลับคืนสู่สังคมและใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ และไม่
หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก 3 ส. 7 ก. ดังนี้ 3 ส. ได้แก่ สะอาด สุจริต และเสมอภาค

1) สะอาด เรือนจำต้องมีความสะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย
ปราศจากยาเสพติดโทรศัพท์มือถือ และสิ่งของต้องห้ามในเรือนจำ

2) สุจริต เน้นย้ำในเรื่องของความสุจริต บนพื้นฐานของสิ่งที่ยึดถือและไม่
ปฏิบัติโดยเด็ดขาด ได้แก่

2.1 ไม่ซื้อขายตำแหน่ง ในการบริหารงานบุคคล จะใช้ระบบคุณธรรม (Merit system) โดยการพิจารณา ความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่งจะพิจารณาจาก ความรู้ความสามารถ ผลงาน ความประพฤติ และหลักอาวุโส

2.2 ไม่ทำธุรกิจ การจัดซื้อจัดจ้างการขายของกับหน่วยงาน ให้ยึดถือ การปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการอย่างเต็มที่

2.3 ไม่เบียดเบียนผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่เรียกรับเงิน ขอให้ผู้บัญชาการ เรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่เรือนจำและทัณฑสถาน ที่ รับผิดชอบ เพื่อให้ “งานได้ผล คนเป็นสุข” “งานได้ผล” คือ ไม่มีการแหกหักหลบหนี เรือนจำสะอาดภายใต้นโยบาย 5 ก้าวอย่าง “คน” คือ ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสุขสบายได้ พักผ่อนพอสมควร คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังพอใช้ได้ ไม่ทรยศต่อวิชาชีพ ไม่ให้ผู้ต้องขังมี อิทธิพลต่อการทำงาน การได้มาซึ่งประโยชน์ของผู้ต้องขัง หรือการย้ายเรือนจำต้องเป็นไป ตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ โดยใช้หลักนิติศาสตร์เป็นหลัก ส่วนการใช้หลักทางด้าน รัฐศาสตร์จะต้องปรึกษาหารือกันตามสมควรกับสถานการณ์และเหตุผลตามความจำเป็น

3) เสมอภาค ขอให้ปฏิบัติต่อผู้ต้องขังทุกคนอย่างเท่าเทียมกันและยึดมั่น ในกฎระเบียบและกฎหมาย

7 ก. ได้แก่ กักขัง แก้ไข กฎหมาย การวางกรอบ กลั่นกรอง กำลังใจ และ กลับตัว

1) กักขัง ภารกิจหลักของกรมราชทัณฑ์ คือ การควบคุม กักขัง ผู้กระทำ ความผิดตามกฎหมาย มิให้หลบหนี เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์การแหกหักหลบหนี ผู้ บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถาน จะต้องอยู่ในพื้นที่เพื่อป้องกันไม่ให้มี เหตุร้ายเกิดขึ้น รวมทั้งการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่เพื่อขอรับความ ช่วยเหลือ และหากมีเหตุการณ์ที่สำคัญหรือร้ายแรงเกิดขึ้น ต้องรายงานให้อธิบดีกรม ราชทัณฑ์ทราบก่อน ผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการทัณฑสถานจะต้องรู้ 3 อย่าง ได้แก่ รู้คน รู้พื้นที่ และรู้สถานการณ์

2) แก้ไข กรมราชทัณฑ์จะยึดตามแนวทางนโยบาย 5 ก้าวอย่างแห่งการ เปลี่ยนแปลงราชทัณฑ์ ของ พล.อ. ไพบูลย์ คุ้มฉายา อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวง ยุติธรรม ตามกฎและกติกาดั้งเดิมที่มีกฎเหล็ก เรื่องการห้าม มียาเสพติด โทรศัพท์มือถือ และ สิ่งของต้องห้ามต่าง ๆ การจัดระเบียบเรือนจำ ฝึกวินัยและสมาธิ ให้แก่ผู้ต้องขัง รวมทั้ง การสร้างการยอมรับของสังคมเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษ

3) กฎหมาย ยึดหลักกฎหมาย รวมทั้งการควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ได้แก่ ข้อกำหนดขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง หรือ “ข้อกำหนดแมนเดลา” (Mandela Rules) และข้อกำหนดสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำ หรือ “ข้อกำหนดกรุงเทพ” (Bangkok Rules)

4) การวางกรอบ วางกรอบการแก้ไขปัญหาคอขวดโดยจำกัดพื้นที่สีเทา (grey area) ให้น้อยที่สุดและอยู่ในความเห็นชอบของผู้บังคับบัญชา

5) กลั่นกรอง วิเคราะห์และจัดวางระบบการจำแนก การจัดชั้น การพัก การลงโทษและลดวันต้องโทษ ของผู้ต้องขัง จากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เพศ อายุ อาชีพ ความรู้ รายได้กับสิทธิประโยชน์ที่ผู้ต้องขัง จะได้รับเพื่อประเมินความเสี่ยงที่จะไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำหรือสร้างความเดือดร้อนของสังคม

6) กำลังใจ ใช้หลักเมตตาธรรมสิทธิประโยชน์ผู้ต้องขังต้องได้รับการดูแลด้วยความเป็นธรรม และเป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ และขอให้เรือนจำ/ทัณฑสถานทุกแห่ง ดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ ของพระบรมวงศานุวงศ์ของทุกพระองค์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จอย่างดีที่สุด

7) **กลับตัว** ผู้ต้องขังที่ได้รับการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมนิสัย จะสามารถกลับตนเป็นคนดี อยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยไม่กระทำความผิดซ้ำ

นโยบายเร่งด่วน 5 ก้าวอย่างแห่งการเปลี่ยนแปลงราชทัณฑ์

ก้าวที่ 1 การควบคุมปราบปรามยาเสพติด โจรศัพท่มือถือ และสิ่งของต้องห้าม
ในเรือนจำ

ก้าวที่ 2 การจัดระเบียบภายในเรือนจำ

ก้าวที่ 3 การฝึกวินัยผู้ต้องขัง

ก้าวที่ 4 การพัฒนาจิตใจด้วยหลักสูตรศีลคณาสมาธิ

ก้าวที่ 5 การสร้างการยอมรับจากสังคม

เรือนจำกลางนครพนม เป็นหน่วยงานราชการส่วนกลาง สังกัด กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม แบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 ส่วน 9 ฝ่าย คือ

1. ส่วนควบคุมผู้ต้องขัง ประกอบด้วย ฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง ฝ่ายรักษาการณ์สถานกักขัง สถานที่ควบคุมตัวเพื่อการตรวจพิสูจน์

2. ส่วนทัณฑปฏิบัติ ประกอบด้วย ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ ฝ่ายจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

3. ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง ประกอบด้วย ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ ฝ่ายฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง

4. ส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง ประกอบด้วย ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขังฝ่ายสงเคราะห์ผู้ต้องขัง

โครงสร้างการบริหารงาน

การบริหารงาน ฝ่ายบริหารทั่วไป สถานพยาบาลเรือนจำ สถานที่ควบคุมเพื่อตรวจพิสูจน์ และสถานกักขังนครพนม ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการเรือนจำ หรือผู้บัญชาการเรือนจำ อาจมอบหมายให้ส่วนใดส่วนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบ

1. ส่วนควบคุมผู้ต้องขัง มีหน้าที่และรับผิดชอบในการวางแผนและดำเนินงาน ควบคุม กำกับ ดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง ฝ่ายรักษาการณ์ สถานกักขังจังหวัดนครพนม สถานที่ควบคุมตัวเพื่อการตรวจพิสูจน์ วางแผน ดำเนินการควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในกฎ ระเบียบของเรือนจำ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

2. ส่วนทัณฑปฏิบัติ มีหน้าที่และรับผิดชอบดูแล กำกับ และติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัดฝ่ายทัณฑปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจสอบหมายศาล การจัดทำทะเบียนประวัติ การเลื่อนลดชั้นฯ ควบคุมกำกับดูแลฝ่ายจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักทัณฑวิทยาในการกำหนดวิธีปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลฯ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

3. ส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง มีหน้าที่และรับผิดชอบดูแล กำกับ และติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัดเกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพ การบริหารเงินผลประโยชน์ได้จากการฝึกวิชาชีพ การจัดให้ผู้ต้องขังได้รับการศึกษาทั้งสายสามัญและสายอาชีพ การพัฒนาจิตใจและการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังด้วยโปรแกรมต่าง ๆ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

4. ส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง มีหน้าที่และรับผิดชอบในการควบคุม ดูแล กำกับและติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัด ตามภารกิจ คือ การจัดสวัสดิการเกี่ยวกับเครื่องอุปโภคบริโภคให้กับผู้ต้องขัง ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดจำหน่ายเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อผู้ต้องขังและญาติผู้ต้องขัง การจัดเลี้ยงผู้ต้องขัง การรับฝากเงินผู้ต้องขัง การให้ผู้ต้องขังได้รับการเยี่ยมญาติ การปรับปรุงระบบการเยี่ยมญาติ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

5. ฝ่ายการศึกษาและพัฒนาจิตใจ มีหน้าที่บริหารรับผิดชอบดูแล กำกับ ติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัด ได้แก่ งานการศึกษา รับผิดชอบ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาวิชาสามัญและวิชาชีพตลอดจนจัดกิจกรรมเสริมการศึกษาต่าง ๆ งานพัฒนาจิตใจ รับผิดชอบเกี่ยวกับการอบรมและพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง และพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังด้านโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังหลักสูตรต่าง ๆ งานชุมชนบำบัด งานห้องสมุดพร้อมปัญญา และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

6. ฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง มีหน้าที่รับผิดชอบในงานด้านการควบคุม ดูแล กำกับ และติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัดตามภารกิจด้านการควบคุม อบรมผู้ต้องขังให้อยู่ในระเบียบวินัย การป้องกันการก่อเหตุร้าย การควบคุมผู้ต้องขัง ออกไปภายนอกเรือนจำ การให้การดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับผู้บริหารหรือผู้มาติดต่อราชการในเรือนจำ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

7. ฝ่ายรักษาการณ์ มีหน้าที่ปกครอง ควบคุมดูแลและแนะนำการปฏิบัติหน้าที่ ของข้าราชการและพนักงานราชการในสังกัดและดูแลทรัพย์สินของทางราชการ ตลอดจน อบรมดูแลปกครองควบคุมผู้ต้องขังให้อยู่ในกฎ ระเบียบ การจัดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ รักษาการณ์ตามจุด จัดให้มีการตรวจค้นทั้งกรณีปกติและกรณีพิเศษ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

8. ฝ่ายทัณฑปฏิบัติ มีหน้าที่และรับผิดชอบในงานทัณฑปฏิบัติ ควบคุม ดูแล กำกับ และติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัดตามภารกิจ คือ งานทัณฑปฏิบัติ งานทะเบียนประวัติผู้ต้องขัง งานย้ายและหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

9. ฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขัง มีหน้าที่และรับผิดชอบในงานการจัดสวัสดิการผู้ต้องขัง กำกับ ดูแล และติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัด งานเงินฝากผู้ต้องขัง งานร้านสงเคราะห์ผู้ต้องขัง งานสุทกรรม และงานเยี่ยมญาติ และจัดสิ่งจำเป็นขั้นพื้นฐานในชีวิตประจำวันให้กับผู้ต้องขังด้านการจัดเลี้ยงอาหาร การเยี่ยมญาติ การรับฝากเงิน รวมทั้งการให้ความสงเคราะห์และช่วยเหลือผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

10. ฝ่ายฝึกวิชาชีพ มีหน้าที่และรับผิดชอบ กำกับ ติดตามผล การปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัด เกี่ยวกับการฝึกวิชาชีพ การใช้แรงงานผู้ต้องขัง เผยแพร่ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการฝึกวิชาชีพ บริหารเงินผลประโยชน์ได้จากการฝึกวิชาชีพ ควบคุมการใช้พัสดุภัณฑ์ที่จัดซื้อด้วยเงินผลประโยชน์ได้ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

11. ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ต้องขัง มีหน้าที่และรับผิดชอบในการควบคุม ดูแล กำกับและติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัด ตามภารกิจ ทำหน้าที่ในการ ให้คำปรึกษาแก่ผู้ต้องขัง แนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนติดตาม และประเมินผลเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการ และสงเคราะห์ผู้ต้องขังรวมทั้งเด็กในความดูแลของผู้ต้องขัง หรือเด็กที่ติดผู้ต้องขังเข้ามาในเรือนจำ ประสานงานกับภาคเอกชนและหน่วยงานราชการอื่น ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการ การสงเคราะห์ผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

12. ฝ่ายจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง มีหน้าที่และรับผิดชอบดูแล กำกับ และติดตามผลการปฏิบัติงานของ เจ้าพนักงานในสังกัดฝ่ายจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง การดำเนินการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังให้เป็นไปตามหลักทฤษฎีวิทยาในการกำหนดวิธีปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคลฯ งานคัดเลือกผู้ต้องขังจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำ งานคัดเลือกผู้ต้องขังลงหุงต้มอาหาร งานออกทำงานสาธารณะ และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

13. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารงานทั่วไป กำกับ ดูแล และติดตามผลการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานในสังกัดในงานธุรการ งานการเงินและบัญชี พัสดุ ครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ ดูแลการจัดสวัสดิการให้กับเจ้าหน้าที่งานรับเรื่องราวร้องทุกข์ การตรวจทานความถูกต้องของเอกสารก่อนเสนอผู้บริหาร การติดต่อนัดหมาย การอำนวยความสะดวกให้กับผู้มาติดต่อราชการ ซึ่งแจ้งข้อเท็จจริง ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

ตาราง 2 แสดงอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ เรือนจำกลางนครพนม

ประเภท ตำแหน่ง	ระดับ	จำนวน (คน)
ผู้อำนวยการ	สูง	1
วิชาการ	ชำนาญการพิเศษ	2
	ชำนาญการ	14
	ปฏิบัติการ	12
ทั่วไป	ชำนาญงาน	44
	ปฏิบัติงาน	34
ลูกจ้างประจำ		1
พนักงานราชการ		24
ลูกจ้างชั่วคราว		2
รวม		134

ที่มา : ข้อมูลจากฝ่ายบริหารทั่วไปเรือนจำกลางนครพนม ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563

ตาราง 3 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครพนม

จำนวนสถิติผู้ต้องขัง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
ผู้ต้องขังชาย	3,923	81.74
ผู้ต้องขังหญิง	823	17.14
ผู้ต้องกักขังชาย	10	0.20
ผู้ต้องกักขังหญิง	-	0.00
ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์ชาย	41	0.85
ผู้เข้ารับการตรวจพิสูจน์หญิง	2	0.04
รวม	4,799	100.00

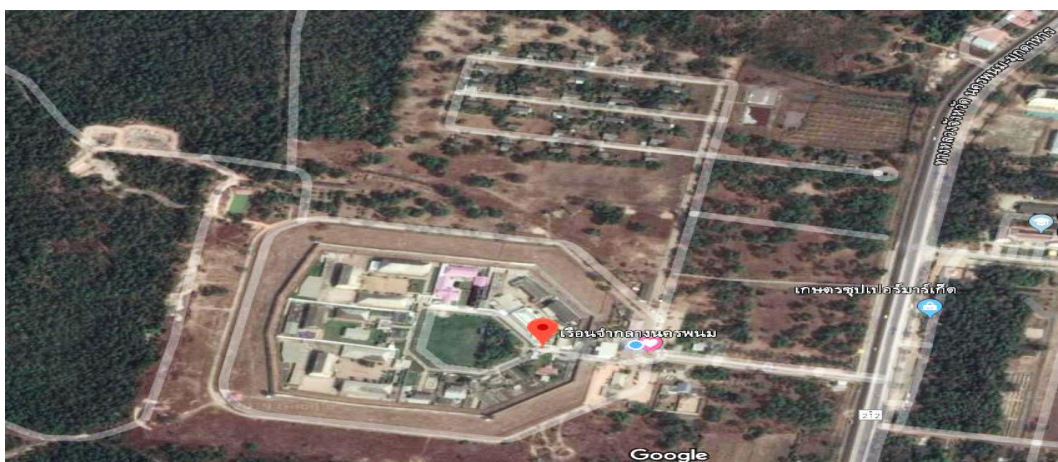
ที่มา : ข้อมูลจากฝ่ายทัณฑปฏิบัติเรือนจำกลางนครพนม ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563

วิสัยทัศน์ (Vision)

เรือนจำกลางนครพนม เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพในการควบคุมแก้ไขและพัฒนาพฤตินิสัย เพื่อคืนคนดีมีคุณค่าสู่สังคม

พันธกิจ (Mission)

1. ควบคุมและพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังตามหลักมาตรฐานสากล
2. พัฒนาองค์กรให้มีสมรรถนะในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ

ภาพประกอบ 2 ภาพถ่ายทางอากาศสถานที่ตั้งเรือนจำกลางนครพนม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นฤมนต์ เผ่าเพ็ง (2558) ได้ทำการศึกษา ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ พิเศษพัตยา/ แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเรือนจำ พิเศษพัตยา การวิจัยเรื่อง “ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำพิเศษพัตยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำ พิเศษพัตยา และเพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำ พิเศษพัตยา โดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยแบบเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-depth interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญนี้เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในเรือนจำ พิเศษพัตยา วิเคราะห์ข้อมูลใช้การจำแนกข้อมูลการจัดกลุ่มของข้อมูลและการวิเคราะห์เชื่อมโยงปัจจัยสาเหตุและผลโดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ผลการศึกษา ปัญหาการ

ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำ พิเศษพทยา พบว่า เรือนจำ พิเศษพทยา มีปัญหาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ปัญหา นโยบาย เรือนจำ ปัญหา งบประมาณ ข้อจำกัด ในเรื่องขนาดของเรือนจำ ปัญหา ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอเจ้าหน้าที่ขาดทักษะ ความรู้ ปัญหา ด้านผู้ต้องขัง ได้แก่ ผู้ต้องขัง ล้นเรือนจำ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ การแยกประเภทผู้ต้องขัง ปัญหา ด้านสถานที่ ได้แก่ ขนาดพื้นที่เรือนจำ ไม่มีความเหมาะสม วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ ปัญหา ด้านหลักสูตรโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง ได้แก่ เนื้อหาหลักสูตรโปรแกรมไม่มีความสอดคล้องกับตลาดแรงงานภายนอก วิทยากรฝึกอบรม ระยะเวลาในการอบรม ส่วนผล การศึกษา แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงาน เรือนจำ พิเศษพทยา พบว่า ด้านการบริหารจัดการเรือนจำ ควรกำหนดนโยบายที่เน้นการ พัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังด้วยโปรแกรมที่ชัดเจน ควรเสนอ นโยบายร่วมกับภาคเอกชนใน ตามหน่วยงานอุตสาหกรรมในเขตอุตสาหกรรมใกล้เคียงเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ขอบรับการ สนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเรือนจำ ควรจัดอบรมส่งเสริม ความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่การขออัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เพิ่มเติม ด้านผู้ต้องขังจัด ฝึกอบรมผู้ต้องขังโดยมีการคัดกรองแยกประเภทให้เหมาะสมกับหลักสูตร การให้สิทธิ ประโยชน์เพื่อให้เป็นแรงจูงใจ ด้านสถานที่ ควรจัดสถานที่เฉพาะในการจัดฝึกอบรม มีวัสดุ อุปกรณ์

ที่ทันสมัยเพียงพอ ด้านหลักสูตรโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง การจัดหลักสูตรควร สอดคล้องกับสาเหตุการกระทำ ผิดของผู้ต้องขัง ระยะเวลาในการอบรมควรเหมาะสม การเชิญวิทยากรหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ความสามารถ การทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับหน่วยงานภายนอกเพื่อจัดหลักสูตรด้านวิชาชีพให้ต่อเนื่อง

กรรวรรณ คำกรเหตุ (2559) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการ เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา แนวทางการพัฒนา โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโปรแกรมการเตรียม ความพร้อมก่อนปล่อย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อน ปล่อยแบบเข้มข้นของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบาให้เหมาะสมต่อผู้ต้องขัง จากผล การศึกษาพบว่า ปัจจัยที่นำไปสู่แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อน ปล่อยแบบเข้มข้น มีอยู่ด้วยกัน 4 ปัจจัย ดังนี้ 1. ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ พบว่า ปัจจุบันกรม

ราชทัณฑ์ขาดแคลนอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะกลุ่มเจ้าหน้าที่ด้านการแก้ไข นักวิชาชีพอ่าง ๆ ทำให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยจึงเป็นเจ้าหน้าที่ด้านการควบคุมแทนเจ้าหน้าที่ด้านแก้ไข จึงได้มีการจัดอบรมทักษะและทัศนคติเจ้าหน้าที่แต่ละระยะเวลาในการฝึกอบรมน้อยเกินไปทำให้ไม่ได้รับความรู้อย่างเพียงพอ และทำให้โปรแกรมขาดความต่อเนื่อง ซึ่งได้เสนอแนะให้มีการเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรม และดำเนินการตามโปรแกรมอย่างสม่ำเสมอ 2. ด้านการดำเนินงานของโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยแบบเข้มข้น ทั้งในระบบปิด และระบบเปิด พบว่า มีปัญหาเรื่องการดำเนินงานด้านเอกสารที่มีหลายขั้นตอน จึงทำให้การดำเนินงานด้านเอกสารเกิดความล่าช้า ส่งผลให้ผู้ต้องขังไม่ได้รับการปล่อยตัว และติดค้างอยู่ในเรือนจำ และปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์ในการดำเนินงาน อีกทั้งสาขาวิชาชีพในโปรแกรม ไม่หลากหลาย จึงนำมาสู่แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานโปรแกรม โดยควรมีการเตรียมเอกสารของผู้ต้องขังให้พร้อมและสมบูรณ์ก่อนนำตัวผู้ต้องขังเข้าสู่โปรแกรม และเพิ่มงบประมาณด้านอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ต้องขังด้วย และควรนำรูปแบบโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในต่างประเทศมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับประเทศไทย เช่น ในประเทศอังกฤษมีการฝึกอบรมในสาขาอาชีพที่หลากหลาย และมีการออกใบรับรองการฝึกวิชาชีพ ซึ่งหากทำได้ก็จะทำให้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้านวิชาชีพประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น 3. ด้านสถานที่ พบว่า เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้งเป็นสถานที่ที่มีความร่มรื่น กว้างขวาง และสวยงาม ซึ่งบุคคลภายนอกสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ ถือเป็นทางเลือกใช้ชีวิตของผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโปรแกรมกับสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการแก้ไขผู้กระทำความผิดโดยใช้ชุมชน 4. ด้านผู้ต้องขัง พบว่า ผู้ต้องขังในรุ่นแรกของโปรแกรมอยู่ในหลักเกณฑ์การพักการลงโทษ ซึ่งถือว่าได้ผลออกมาดีมีแนวโน้มที่ดี และมีอัตราการกระทำความผิดซ้ำน้อย แต่อนาคตจะต้องให้ผู้ต้องขังใกล้ปล่อยตัวในทุกกลุ่มได้เข้าสู่โปรแกรมนี้ ปัญหาที่สำคัญเมื่อผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโปรแกรมพ้นโทษออกไปสู่สังคมแล้ว นั่นก็คือปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่ยากในการควบคุม หากออกไปสู่สังคม เจอสภาพแวดล้อมเดิม อาจทำให้กลับไปกระทำ ความผิดซ้ำอีก

สุรณรงค์ แจ่มจรัส (2559) ได้ทำการศึกษา ความคาดหวัง ความต้องการของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1) เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของผู้ต้องขังในขณะที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำกลาง
 ฉะเชิงเทรา 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ต้องขังในขณะที่ถูกคุมขังอยู่
 ภายในเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ การศึกษา และระยะเวลากำหนดโทษ
 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความต้องการของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลาง
 ฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ การศึกษา และระยะเวลากำหนดโทษ และ 4) เพื่อศึกษา
 ความสัมพันธ์ ความคาดหวังกับความต้องการของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำ
 กลางฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้ต้องขังชายที่ถูกควบคุมขังอยู่ใน
 เรือนจำกลางฉะเชิงเทรา ซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่แยกประเภทแล้ว จำนวน 1,873 คน ซึ่งได้จาก
 การคำนวณจากสูตรทาร์โร ยามาเน่ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน แล้วจึงทำการ
 สุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling Technique) ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ด้านความ
 คาดหวังของผู้ต้องขังในขณะที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ผู้ต้องขังมีความคาดหวังใน
 ขณะที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ประกอบด้วย ความคาดหวังต่อตนเอง ความคาดหวัง
 ต่อครอบครัว และความคาดหวังต่อสังคม พบว่าภาพรวมมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก
 โดยมีความคาดหวังรายด้านอยู่ในระดับมากในทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้

1) ความคาดหวังต่อครอบครัว ความคาดหวังต่อตนเอง และความคาดหวังต่อสังคม
 2) ด้านความต้องการของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา
 ประกอบด้วย ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอาชีพ ด้านสวัสดิการและ
 นันทนาการ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านอนามัย ผู้ต้องขังมีความต้องการในภาพรวมอยู่
 ในระดับมาก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุดในด้านปัจจัยพื้นฐานและด้านอนามัย และ
 มีความต้องการในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านสวัสดิการและนันทนาการ ด้านการ
 ฝึกอาชีพ ด้านการศึกษา และด้านการพัฒนาจิตใจ 3) การเปรียบเทียบความคาดหวังของ
 ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษาและระยะเวลากำหนดโทษที่แตกต่างกัน พบว่าผู้ต้องขังที่มีอายุ
 การศึกษา และระยะเวลากำหนดโทษที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังในขณะที่ถูกคุมขังอยู่
 ภายในเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบความ
 ต้องการของผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา และระยะเวลากำหนดโทษที่แตกต่างกัน มีความ
 ต้องการต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางฉะเชิงเทราโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ด้านความคาดหวังของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับ
 ความต้องการของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา โดยรวมมี
 ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่าความคาดหวังของผู้ต้องขังมีความสัมพันธ์กับความต้องการของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอาชีพ ด้านสวัสดิการและนันทนาการ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านอนามัย โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และมีความสัมพันธ์กับด้านปัจจัยพื้นฐาน อยู่ในระดับต่ำมาก

ธนภัทร วางอภัย (2560) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มการกระทำผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ศึกษาความคาดหวังในการชีวิต หลังพ้นโทษของผู้ต้องขังที่เข้าร่วมโครงการ และเพื่อหากระบวนการที่เหมาะสม เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินการ โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ผลการศึกษาพบว่า โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ เป็นโครงการที่จัดขึ้นที่เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวในด้านกฎหมาย การควบคุมประพฤติการใช้ชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งให้การสงเคราะห์หลังพ้นโทษ หน่วยงานที่ให้บริการด้านสาธารณสุข แนวทางการประกอบอาชีพ และการปรับตัวเข้าสู่ชุมชน และการจัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ อีกทั้งความคาดหวังหลังพ้นโทษของผู้ต้องขังที่เข้าโครงการนี้ คือ ต้องการกลับไปใช้ชีวิตกับครอบครัว ประกอบอาชีพสุจริต เป็นคนดีของสังคม และคาดหวังว่าครอบครัวและสังคมให้การยอมรับ ให้คำปรึกษาแนะนำและให้กำลังใจ มีความรู้สึกว่าเป็นโครงการที่ดี เมื่อได้เข้าโครงการได้รับความรู้ ในการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษ มีความมั่นใจ มีความเข้าใจ ครอบครัวและสังคมว่ายังให้ออกาสในการกลับตัว เป็นคนดี ซึ่งได้มีข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขัง 2 แนวทาง ประการที่ 1 ภาครัฐควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่พัฒนาผู้พ้นโทษโดยเฉพาะ และนำภาคเอกชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ ประการที่ 2 กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงแรงงาน ควรร่วมมือกันกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

อนุชา รมพะยอม (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติณีสัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาพฤติณีสัยของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม
 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติณีสัยของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพฤติณีสัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษาในพื้นที่เรือนจำจังหวัดมหาสารคามกลุ่มตัวอย่างคือผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 326 คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังชาย จำนวน 282 คน และผู้ต้องขังหญิง จำนวน 44 คนได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และปลายเปิด มีค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานและการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้น ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติณีสัย มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นสรุปออกมาเป็นค่าความถี่ ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติณีสัย ของผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการฝึกวิชาชีพ ด้านการอบรมทางศาสนา และศีลธรรม และด้านการศึกษายสามัญ 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติณีสัยของผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความต้องการความสำเร็จ และความต้องการการยอมรับนับถือ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.560 และตัวแปรอิสระ ดังกล่าวสามารถรวมกันพยากรณ์การพัฒนาพฤติณีสัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามได้ ร้อยละ 30.8

สถิติ แก้วปัญญา (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาพฤติณีสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงของการพัฒนาพฤติณีสัย 2) หาแนวทางการพัฒนาพฤติณีสัย 3) ประเมินแนวทางการพัฒนาพฤติณีสัยผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริง ของการพัฒนาพฤติณีสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติด เครื่องมือใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กลุ่ม

ตัวอย่างเป็นผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานีที่คดีถึงที่สุดแล้ว จำนวน 350 คน และการสนทนากลุ่มย่อย กลุ่มเป้าหมายเป็นเจ้าหน้าที่เรือนจำ จำนวน 2 คน ผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่มีความประพฤติดี จำนวน 8 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ระยะที่ 2 การหาแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (WORKSHOP) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อดีตผู้ต้องขังที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษ จำนวน 2 คน อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชนฐาน (อสม.) จำนวน 3 คน ผู้นำชุมชนหรือครอบครัวที่ดูแลผู้พ้นโทษ จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่เรือนจำกลางอุดรธานี จำนวน 5 คน บุคลากรจากหน่วยงานการศึกษา จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้ต้องขังคดียาเสพติดที่ทำหน้าที่ช่วยงานเจ้าหน้าที่ จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 24 คน เลือกแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยที่ต้องการ ระยะที่ 3 การประเมินแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัย กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มเดียวกับระยะที่ 2 ใช้แบบประเมินแนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติด วิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. สภาพที่ควรจะเป็นและสภาพที่เป็นจริงของการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ (1) ด้านการจัดการศึกษา (2) ด้านการศึกษาริชาชีพ (3) ด้านการพัฒนาจิตใจ (4) ด้านการจัดสวัสดิการและนันทนาการ ค่าเฉลี่ยความต้องการจำเป็น มีค่า PNI modified อยู่ระหว่าง 0.16–0.60 ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการจัดสวัสดิการและนันทนาการ (PNI modified = 0.60) ลำดับที่ 2 ด้านการศึกษาริชาชีพ (PNI modified = 0.46) ลำดับที่ 3 ด้านการจัดการศึกษา (PNI modified = 0.28) ลำดับที่ 4 ด้านการพัฒนาจิตใจ (PNI modified = 0.16)
2. แนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติด เรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการจัดสวัสดิการและนันทนาการ คือ การเยี่ยมญาติสำหรับนักโทษชั้นเยี่ยมเป็นการเฉพาะปีละ 1 ครั้ง การจัดบรรยากาศเรือนจำให้น่าอยู่เหมือนโรงเรียนประจำ และการจัดให้มีการออกกำลังกายเล่นกีฬาทุกวัน 2) ด้านการศึกษาริชาชีพ คือ การฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้ที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ 3) ด้านการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการเรียนจากโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การจัดให้มีการศึกษาตามอัธยาศัย และการให้ผู้ต้องขังทุกคนเรียนให้จบหลักสูตร

การศึกษาภาคบังคับ 4) ด้านการพัฒนาจิตใจ คือ การอบรมธรรมะโดยจัดเป็นกลุ่มตามประเภทคดี การจัดให้มีกิจกรรมเสียงตามสาย และการพัฒนาบุคลิกภาพให้รู้จักกาลเทศะ

3. การประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสมแนวทางพัฒนาการพหุตินิสัยของผู้ต้องขังคดีอาชญากรรมเรือนจำกลางอุตรธานี ด้านที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาจิตใจ รองลงมาคือ ด้านการจัดการศึกษา มีความเป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีความเป็นไปได้และเหมาะสมต่ำที่สุดคือ ด้านการศึกษาวิชาชีพ มีความเป็นไปได้และเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

อัศม์เดช คงขำ (2563) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาพหุตินิสัยผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาพหุตินิสัยผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี การพัฒนาพหุตินิสัย สามารถปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีได้ แต่ต้องอาศัยเวลาในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยน โดยต้องกระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงมีพื้นฐานด้านอารมณ์และความคิดแตกต่างกัน แต่จากการสัมภาษณ์ ผู้กระทำผิดได้สำนึกในความผิดที่กระทำ และพร้อมที่จะแก้ไข ปรับปรุงตนเอง ให้ดีขึ้นเพราะเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วผู้กระทำผิดไม่คิดจะกลับเข้ามาในเรือนจำอีก

2. ปัญหาและอุปสรรคในการการพัฒนาพหุตินิสัยผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี จากการสัมภาษณ์ ผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรง จำนวน 10 คน พบว่าส่วนน้อยที่จะมีปัญหาและอุปสรรคในการการพัฒนาพหุตินิสัย เพราะการพัฒนาพหุตินิสัยสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้ต้องขัง ผู้ต้องขังบางคนกระทำผิดเพราะอารมณ์ร้อน ไม่คิดไตร่ตรองให้ดีกว่าก่อน ไม่สนใจว่าใครจะเดือดร้อนหรือเปล่า ตัดสินใจทำอะไรโดยไม่คิดให้ดีกว่า และทำอะไรตามใจตัวเองตลอด เอาความคิดตัวเองเป็นใหญ่ และการพัฒนาพหุตินิสัยยังขาดการสนับสนุนจากผู้ใหญ่ เพราะกิจกรรมบางอย่างยังไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร อุปสรรคในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในเรือนจำมีไม่เพียงพอกับความต้องการสำหรับผู้ต้องขัง ทำให้ผู้ต้องขังขาดโอกาสในการพัฒนาพหุตินิสัย

3. แนวทางในการการพัฒนาพหุตินิสัยผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี จากการสัมภาษณ์แนวทางในการพัฒนาพหุตินิสัยควรเป็นแนวทางที่สอดคล้องไปด้วยธรรมชาติ เพราะธรรมชาติสอนให้ไม่ยึดติดกับทุก ๆ สิ่ง เข้าใจ การเกิดขึ้นคงอยู่และดับสลาย อยากให้มีการเพิ่มเติมโดยให้ผู้ต้องขังได้รวมกิจกรรมดี ๆ อย่างนี้ให้มากขึ้น เพิ่มระยะเวลาในการจัดกิจกรรมให้มากกว่านี้ เพื่อเป็นประโยชน์กับ

ผู้ต้องขัง กระบวนการแก้ไขการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของเรือนจำพิเศษมีนบุรี ต้องการให้ปรับปรุงเรื่องระยะเวลาในการจัดอบรม ต้องการให้มีกิจกรรมเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม การปรับพฤติกรรมผู้ต้องขังประเภทต่าง ๆ ต้องนำกิจกรรมกลุ่มรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังร่วมด้วย เช่น ชุมชนบำบัด ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนทัศนคติและแก้ไขแนวความคิดแบบมีเหตุมีผล ดนตรีบำบัดก็เป็นกิจกรรมที่ปรุงแต่งอารมณ์ให้มีนิสัยอ่อนโยนลดความก้าวร้าว การใช้ศิลปะในการบำบัดฟื้นฟูสภาพจิตใจให้ผ่อนคลายความเครียดและเสริมสร้างสมาธิอาชีวบำบัด เป็นการให้ผู้ต้องขังได้รับการฝึกอาชีพและทำงานตามความถนัดของแต่ละคน จะเห็นได้ว่าเรือนจำพิเศษมีนบุรีได้ดำเนินการจัดโครงการ กิจกรรมการฝึกอบรมวิชาชีพ ตามนโยบายของกรมราชทัณฑ์อย่างเคร่งครัด แต่การพัฒนาพฤติกรรมก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ผู้กระทำความผิดที่ใช้ความรุนแรง ก็ยังหวงกับมากระทำความผิดอีก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Victoria Miceli (2009) ได้ศึกษาเรื่อง “Analyzing the effectiveness of rehabilitation programs” ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเป็นที่กล่าวถึงอย่างมากในสหรัฐอเมริกาจากการที่มีนักโทษส่วนใหญ่กระทำผิดซ้ำ เรือนจำ/ทัณฑสถานจึงจัดให้การพัฒนาพฤติกรรมมีความสำคัญเป็นลำดับแรก งานวิจัยในช่วงห้าปีที่ผ่านมาพบบางโปรแกรมมีประสิทธิภาพมากกว่าโปรแกรมอื่น ๆ จึงได้พัฒนาเครื่องมือชื่อ “The Correctional Program Assessment Inventory” ขึ้นเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทรัฐรอด ไอส์แลนด์ โดยใช้เครื่องมือดังกล่าวควบคู่กันกับ Michigan Program Assessment Tool เพื่อประเมินโปรแกรมในรัฐรอด ไอส์แลนด์ ที่มีคุณลักษณะเกี่ยวข้องกับโปรแกรมที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ โปรแกรมบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมผู้ใช้ความรุนแรงในครอบครัวและผู้กระทำความผิดคดีทางเพศ และจากการศึกษาเปรียบเทียบโปรแกรมโดยใช้เครื่องมือประเมินพบว่า โปรแกรมบำบัดรักษาผู้ใช้สารเสพติด โปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมผู้ใช้ความรุนแรงในครอบครัวและผู้กระทำความผิดคดีทางเพศมีประสิทธิภาพในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง

De Claire K and Dixon L. (2015) ได้ศึกษาเรื่อง “The effects of prison visits from family members on prisoners’ well-being, prison rule breaking and recidivism : A review of research since 1991” ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของการมาเยี่ยมของครอบครัวที่มีต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ต้องขังและพฤติกรรมในอนาคตมี

ความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนานโยบายเรือนจำงานวิจัยนี้ได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาผลกระทบของการมาเยี่ยมของครอบครัวที่มีต่อผู้ต้องขังใน 3 ด้าน ได้แก่ ความเป็นอยู่ที่ดีของผู้ต้องขัง การกระทำผิดกฎในเรือนจำ และการกระทำผิดซ้ำซึ่งงานวิจัยนี้มุ่งเน้นเฉพาะการมาเยี่ยมของญาติเท่านั้นผ่านการทบทวนงานวิจัยตั้งแต่หลัง ค.ศ. 1989 ผลงานวิจัยพบความหลากหลายของคุณภาพการศึกษา วิธีการและผลการวิจัย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยแสดงผลทางบวกของผู้ต้องขังที่มีญาติเยี่ยมทั้งในการลดความซึมเศร้าในผู้ต้องขังเด็กและวัยรุ่นรวมทั้งมีหลักฐานในการลดพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎของเรือนจำ มีงานวิจัยหนึ่งสรุปว่าการมีญาติเยี่ยมช่วยลดการกระทำผิดซ้ำและเพิ่มการอยู่รอดในสังคม อย่างไรก็ตาม แม้งานวิจัยส่วนใหญ่จะแสดงผลทางบวกของญาติเยี่ยม ยังไม่สามารถสรุปผลดังกล่าวได้เนื่องจากขาดงานวิจัย ความแตกต่างของระเบียบวิธีวิจัย และความหลากหลายของผลการวิจัย

Mike Maquire and Peter Raynor (2016) ได้ศึกษาเรื่อง “Offender management in and after prison : The end of “end to end”” พบการศึกษาพบว่า ในปี ค.ศ. 2013 รายงานร่วมระหว่างหน่วยงานตรวจสอบภายในกรมคุมประพฤติและราชทัณฑ์ของสหราชอาณาจักรและเวลส์สรุปว่า การจัดการผู้ต้องขังในเรือนจำไม่มีประสิทธิภาพและเรียกร้องให้ทบทวนในหลักการ งานวิจัยนี้ได้พิจารณาสาเหตุที่การจัดการที่มีอยู่ไม่ประสบความสำเร็จและได้จัดทำข้อเสนอในการบริหารจัดการการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยที่มีประสิทธิภาพทั้งระหว่างและหลังออกจากเรือนจำ ซึ่งเป็นรูปแบบที่ผู้ต้องขังจัดการกับโปรแกรมพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของตนได้ และจัดบทบาทในการสร้างแรงจูงใจของเจ้าหน้าที่เรือนจำ

Lan Brunton and Daniel McCarthy (2016) ได้ศึกษาเรื่อง “The effect of prisoner attachment to family on re-entry outcomes: A longitudinal assessment” ผลการศึกษา พบว่า การสนับสนุนของครอบครัวที่เข้มแข็งมักได้รับการกล่าวถึงว่าเป็นตัวยับยั้งการเกิดพฤติกรรมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ แต่มีการตรวจสอบเชิงประจักษ์น้อยมากในบริบทของนักโทษ และจากการวิจัยระยะยาวในผู้ต้องขังชายในสหราชอาณาจักรและเวลส์พบว่าญาติเยี่ยมมีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ผู้ต้องขังและครอบครัวและผู้ต้องขังเหล่านั้นมีการกระทำผิดซ้ำน้อยมาก รวมทั้ง มีโอกาสหางานทำได้มากขึ้นและหลุดจากการเป็นผู้ใช้ยาเสพติดชนิดเอด

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow Need Hierarchy) Maslow (1970, pp. 69-91 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559, หน้า 189-191) มาประยุกต์เพื่อกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย 2) ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย 3) ปัจจัยด้านความต้องการความรัก 4) ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ 5) ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ และการวิจัยประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ผู้วิจัยได้ทำการวิจัย ตามรูปแบบการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง 3 ด้าน จากงานวิจัยของ นฤมนต์ เผ่าเพ็ง (2558) ที่ได้ทำการวิจัย ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำพิเศษพิศุข ได้จำแนกการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง 3 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) ด้านการศึกษา หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยใช้หลักสูตรของการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม กระทรวงศึกษาธิการ จัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับผู้ไม่รู้หนังสือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สายอาชีวศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคนครพนม และระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2) ด้านจิตใจ หมายถึง การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาสายธรรมศึกษาตั้งแต่ธรรมศึกษาชั้นตรี ธรรมศึกษาชั้นโท ธรรมศึกษาชั้นเอก ตลอดจนการที่ผู้ต้องขังได้รับการอบรม หลักศาสนาต่าง ๆ เช่น ศาสนาอิสลาม ศาสนาคริสต์ ศาสนาพุทธ เป็นต้น 3) ด้านการฝึกวิชาชีพ หมายถึง ตาม การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อที่จะสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้เป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สุจริต สามารถเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้หลังพ้นโทษ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การพัฒนาพฤติณีสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม 3,642 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำ กลางนครพนม จำนวน 361 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตร ของยามาเน (Yamane, 1981, p.127 อ้างถึงใน ญัฐปราชย์ สิ้นชัยคุณานนท์, 2554, หน้า 45) โดยมีวิธีการคำนวณจากสูตร ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

แทนค่า N = จำนวนประชากรทั้งหมดที่ศึกษา

e = ค่าความคาดเคลื่อนของตัวอย่างไม่เกินร้อยละ .05

n = จำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนดได้
จะได้

$$\begin{aligned} n &= \frac{3,642}{1 + 3,642(0.05)^2} \\ &= 360.71 \\ &= 361 \end{aligned}$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การคำนวณและตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน การสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ซึ่งเป็น ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม อันประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพการสมรสก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนการต้องโทษ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ และกำหนดโทษที่ ต้องโทษ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนด คะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติณีสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติณีสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมลักษณะแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form)

วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิชามศัพท์เฉพาะ และงานวิจัยเกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม และข้อคำถาม

2. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยนำ

2.1 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด
เรือนจำกลางนครพนม มากำหนดเป็นตัวแปรต้น

2.2 ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด
เรือนจำกลางนครพนม มากำหนดเป็นตัวแปรตาม

3. กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามโดยการสังเคราะห์

3.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow Need Hierarchy)
Maslow (1970, pp. 69 – 91 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559, หน้า 189-191) ออกมา
เป็นข้อคำถามวัดระดับเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี
ยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

3.2 หลักการการแก้ไข บำบัด ฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี
เกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม (กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์, 2561)
ออกมาเป็นข้อคำถามวัดระดับเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาด
คดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจ
แก้ไขเนื้อหา และความถูกต้อง

5. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ กระทำโดยนำ
แบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้
(ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 253-254)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item
congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยที่ ค่า +1
หมายถึงข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่าง
แน่นอน, ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้
และค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไป

วัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ข้อคำถามทุกข้อ จึงผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาคริต ชาญชิตปรีชา ตำแหน่ง รักษาการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล ตำแหน่ง ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ละมัย ร่มเย็น กรรมการบริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.4 ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองนครพนม

5.5 ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดนครพนม

6. นำแบบสอบถามไปเสนอขอจริยธรรมวิจัย จากสถาบันวิจัยและพัฒนาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คณะกรรมการจริยธรรมวิจัยเสนอแนะมา

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด

8. นำข้อคำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 2-3 มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) คัดข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป ค่าวิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จากสูตรต่อไปนี้ (นพพร ณะชัยขันธุ์, 2550, หน้า 22)

$$p = \frac{R_U + R_L}{2f}$$

$$r = \frac{R_U - R_L}{f}$$

- เมื่อ p หมายถึง ค่าความยากง่าย
 r หมายถึง ค่าอำนาจจำแนก
 R_U หมายถึง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มสูง
 R_L หมายถึง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ
 f หมายถึง จำนวนผู้ที่เข้าสอบในกลุ่มสูง

ซึ่งแบบสอบถามได้ค่าอำนาจจำแนกระหว่างในข้อคำถาม ดังนี้

- 1) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง

0.363-.896

- 2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามปัจจัยความต้องการของมนุษย์
 ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาญาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จังหวัดนครพนมอยู่ระหว่าง

0.368-.896

- 3) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรม
 ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม อยู่ระหว่าง .363-.871

9. นำข้อคำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 2-3 มาหาค่าความเชื่อมั่น
 (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการ
 ของ Cronbach ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
 โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องมากกว่า 0.70 จึงจะถือว่าแบบสอบถาม
 นั้นใช้ได้ โดยมีสูตร ดังนี้ (Alpha Coefficient Method อ้างใน นพพร ธนะชัยพันธ์, 2550,
 หน้า 19)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

- เมื่อ α แทน ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อของแบบสอบถาม
 s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคน

$$s^2 = \frac{n(\sum X^2) - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

- 1) แบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น .968
 - 2) แบบสอบถามปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้ค่าความเชื่อมั่น .940
 - 3) แบบสอบถามประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ได้ค่าความเชื่อมั่น .842
10. นำแบบสอบถามดังกล่าว ที่ผ่านการทดลองใช้ และหาค่าความเชื่อมั่น มาทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครพนม เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจาก ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม จำนวน 361 คน
2. ส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม
3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริง เพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form)
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคล ตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์ แบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน ลิน พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีความต้องการในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีความต้องการในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีความต้องการในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีความต้องการในระดับน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์ แบบสอบถามตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน ลิน พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง มีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพในระดับน้อยที่สุด

3.4 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาปัจจัยความต้องการของมนุษย์มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากแบบสอบถาม
ปลายเปิด โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item-objective congruence) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. การวิเคราะห์ระดับ 1) ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม 2) ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษา ปัจจัยความต้องการของมนุษย์มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

4.1 ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาเพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยความต้องการของมนุษย์กับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment

Correlation Coefficient) โดยมีสูตร ดังนี้ (ภัทรภาพร เกษสังข์, 2549, หน้า 168)

$$r_{xy} = \frac{N\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{(N\sum x^2 - (\sum x)^2)(N\sum y^2 - (\sum y)^2)}}$$

- เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
 N แทน จำนวนข้อมูลของชุดที่ 1 หรือ 2
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1
 $\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2
 $\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนแต่ละคู่ของชุดที่ 1 และชุดที่ 2
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนชุดที่ 1
 $\sum y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนชุดที่ 2
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1 ยกกำลังสอง
 $(\sum y)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2 ยกกำลังสอง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) มีค่าระหว่าง -1 ถึง $+1$ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 แสดงว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยทิศทางของความสัมพันธ์พิจารณาจากเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ กล่าวคือ ถ้าเป็นไปในทางบวกแสดงว่าค่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้อยตามกันถ้าเป็นไปในทิศทางลบแสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้ามหรือผกผันกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้
1. ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม
 2. ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่ม แต่ถ้า X ลด Y จะลดด้วย
 3. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
 4. ค่า r เข้าใกล้ -1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามมีความสัมพันธ์กันมาก

5. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน
 6. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed)

หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2553, หน้า 376-377)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91-1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71-0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31-0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01-0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

4.2 การศึกษาอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร ตัวแปรหนึ่งเรียกว่าตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variable) แทนด้วย X อีกตัวแปรหนึ่งเรียกว่าตัวแปรตาม (Dependent variable) แทนด้วย Y เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ว่าถ้า ตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงแล้วตัวแปรตามเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ซึ่งสองตัวแปรนั้นจะต้องเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ การวิเคราะห์การถดถอยสามารถเขียนรูปแบบความสัมพันธ์ของสองตัวแปรได้ในรูปของ

สมการการถดถอย ซึ่งสามารถพยากรณ์ค่าได้ในอนาคตหรือสามารถดูแนวโน้มของตัวแปรตามได้ เมื่อเราทราบค่าตัวแปรอิสระ (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2557, หน้า 57)

การวิเคราะห์การถดถอยเมื่อมีตัวแปรอิสระหนึ่งตัวแปรและตัวแปรตามหนึ่งตัวแปร แต่ถ้าวาดตัวแปรตามหนึ่งตัวแปรกับตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวแปร จะเรียกว่าการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย เขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta X_i + \varepsilon_i$$

เมื่อ β_0 แทนระยะตัดแกน y (y-intercept)

β แทนความชันของเส้นถดถอย (slope)

$$\hat{Y}_i = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta} X_i \quad \text{หรือจะได้ว่า}$$

$$\hat{Y}_i = b_0 + bX_i$$

การศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ผู้วิจัยจะดำเนินการหาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 8 ท่าน และผู้ต้องขังที่สมัครใจให้ข้อเสนอแนะ 2 คน ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ 8 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครพนม
2. ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง
3. ผู้อำนวยการส่วนทัณฑปฏิบัติ
4. ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง
5. ผู้อำนวยการส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง
6. หัวหน้าฝ่ายจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง
7. หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขัง

8. หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง

เมื่อได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จากผู้เชี่ยวชาญ แล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดกลุ่มประเด็นนำเสนอเชิงพรรณนา เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ผู้วิจัยได้อันดับการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. แนวทางในการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด

เรือนจำกลางนครพนม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
R^{2Adj}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวพยากรณ์
TFT	แทน ผลรวมของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม
FT_1	แทน ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย
FT_2	แทน ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย

FT ₃	แทน	ปัจจัยด้านความต้องการความรัก
FT ₄	แทน	ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ
FT ₅	แทน	ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ
TBH	แทน	ผลรวมของประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขัง เด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
BH ₁	แทน	ด้านการศึกษา
BH ₂	แทน	ด้านจิตใจ
BH ₃	แทน	ด้านการฝึกวิชาชีพ
P-Value	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ/ค่าความน่าจะเป็น
Sig.	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอน แยกออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขัง
เด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขัง
เด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน
สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ต้องขัง
เด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม อันประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ
การสมรสก่อนต้องโทษ ระดับการศึกษา อาชีพก่อนการต้องโทษ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
ก่อนต้องโทษ และกำหนดโทษที่ ต้องโทษ รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

(n=361)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	282	78.12
- หญิง	79	21.88
2. อายุ		
- ไม่เกิน 30 ปี	114	31.58
- 31-45 ปี	230	63.71
- 46-60 ปี	17	4.71
- มากกว่า 60 ปี	-	-
3. สถานภาพการสมรสก่อนท้องไทย		
- โสด	196	54.29
- สมรส	142	39.34
- หม้าย/หย่าร้าง	23	6.37
- แยกกันอยู่	-	-
4. ระดับการศึกษา		
- ประถมศึกษา	77	21.33
- มัธยมศึกษา	195	54.02
- ปวช./ปวส.	85	23.55
-ปริญญาตรีขึ้นไป	4	1.10
5. อาชีพก่อนการท้องไทย		
- เกษตรกร	119	32.96
- ค้าขาย	47	13.03
- รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	102	28.25
- อาชีพอื่น ๆ	93	25.76

ตาราง 4 (ต่อ)

(n=361)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ		
- ไม่มีรายได้	26	7.20
- ไม่เกิน 5,000 บาท	65	18.01
- 5,001-10,000 บาท	153	42.38
- 10,001-20,000 บาท	82	22.71
- มากกว่า 20,000 บาท	35	9.70
7. กำหนดโทษที่ต้องโทษ		
- ไม่เกิน 3 ปี	71	19.67
- 4-6 ปี	53	14.68
- 7-10 ปี	17	4.71
- 11 ปี ขึ้นไป	220	60.94
รวม	361	100.00

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาญาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม มีจำนวนทั้งสิ้น 361 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 78.12 มีอายุระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 63.71 มีสถานภาพการสมรสก่อนต้องโทษ โสด จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 54.02 มีอาชีพก่อนการต้องโทษ เป็นเกษตรกร มากที่สุด จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 32.96 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ 5,001-10,000 บาท จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 42.38 และมีกำหนดโทษที่ต้องโทษ 11 ปี ขึ้นไป จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 60.94

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์
ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม**

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี
ยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม รายละเอียดดังตาราง 5-10

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์
ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยรวมและรายด้าน
(n=361)

ด้านที่	ปัจจัยความต้องการของมนุษย์	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย	4.61	0.43	มากที่สุด
2	ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย	4.72	0.35	มากที่สุด
3	ปัจจัยด้านความต้องการความรัก	4.45	0.58	มาก
4	ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ	4.09	0.86	มาก
5	ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ	4.55	0.50	มากที่สุด
ภาพรวม		4.47	0.43	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.72$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ($\bar{X} = 4.61$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.55$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านความต้องการความรัก ($\bar{X} = 4.45$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.09$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย รายข้อ

(n=361)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านต้องการใส่ชุดนักเรียนหรือชุดอบรมเวลาเข้าเรียนหรือเข้าอบรม	4.22	0.90	มาก
2	ท่านต้องการห้องเรียนหรือสถานที่อบรมที่ได้มาตรฐาน	4.60	0.66	มากที่สุด
3	ท่านต้องการมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ	4.75	0.51	มากที่สุด
4	ท่านต้องการมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนหรือเครื่องมือในการฝึกอบรมที่เหมาะสมได้มาตรฐาน	4.70	0.48	มากที่สุด
5	ท่านต้องการสื่อสารสนเทศที่มีความทันสมัย	4.78	0.42	มากที่สุด
ภาพรวม		4.61	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านต้องการสื่อสารสนเทศที่มีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.78$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านต้องการมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ ($\bar{X} = 4.75$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านต้องการใส่ชุดนักเรียนหรือชุดอบรมเวลาเข้าเรียนหรือเข้าอบรม ($\bar{X} = 4.22$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย รายข้อ

(n=361)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านต้องการเรียนหรือฝึกอบรมจนจบหลักสูตร	4.61	0.60	มากที่สุด
2	ท่านต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม	4.79	0.41	มากที่สุด
3	ท่านต้องการให้มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ฝึกอบรมตลอดหลักสูตร	4.74	0.48	มากที่สุด
4	ท่านต้องการได้รับวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตรหลังจบหลักสูตร	4.76	0.52	มากที่สุด
ภาพรวม		4.72	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม ($\bar{X} = 4.79$) รองลงมาคือ ท่านต้องการได้รับวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตรหลังจบหลักสูตร ($\bar{X} = 4.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านต้องการเรียนหรือฝึกอบรมจนจบหลักสูตร ($\bar{X} = 4.61$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการความรัก รายข้อ

(n=361)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากวิทยากร	4.28	0.84	มาก
2	ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่	4.45	0.78	มาก
3	ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากเพื่อนในห้องเรียน	4.24	0.81	มาก
4	ท่านต้องการความรักและกำลังใจจากครอบครัว	4.83	0.49	มากที่สุด
ภาพรวม		4.45	0.58	มาก

จากตาราง 8 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการความรัก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านต้องการความรักและกำลังใจจากครอบครัว ($\bar{X} = 4.83$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 4.45$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากเพื่อนในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.24$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการการยอมรับนับถือ รายข้อ

(n=361)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากวิทยากร	4.06	0.99	มาก
2	ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเจ้าหน้าที่	4.03	0.97	มาก
3	ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อนในห้องเรียน	4.14	0.89	มาก
4	ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากหน่วยงานภายนอก	4.21	0.98	มาก
5	ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเรือนจำ	4.00	1.10	มาก
ภาพรวม		4.09	0.86	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการการยอมรับนับถือ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อนในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเรือนจำ ($\bar{X} = 4.00$)

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการความสำเร็จ รายข้อ

(n=361)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพสุจริตภายหลังพ้นโทษ	4.65	0.55	มากที่สุด
2	ท่านต้องการนำความรู้ไปเผยแพร่ภายหลังพ้นโทษ	4.45	0.66	มาก
3	ท่านต้องการพัฒนาจิตใจเพิ่มคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดคุณค่าในตนเอง	4.55	0.59	มากที่สุด
ภาพรวม		4.55	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพสุจริตภายหลังพ้นโทษ ($\bar{X} = 4.65$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านต้องการพัฒนาจิตใจเพิ่มคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดคุณค่าในตนเอง ($\bar{X} = 4.55$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านต้องการนำความรู้ไปเผยแพร่ภายหลังพ้นโทษ ($\bar{X} = 4.45$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัย
ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี
เกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม รายละเอียดดังตาราง 11-14

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนา
พหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
โดยรวม
และรายด้าน

(n=283)

ด้านที่	การพัฒนาพหุตินิสัย	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ด้านการศึกษา	4.50	0.48	มาก
2	ด้านจิตใจ	4.20	0.61	มาก
3	ด้านการฝึกวิชาชีพ	4.34	0.56	มาก
	รวม	4.35	0.46	มาก

จากตาราง 11 พบว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี
เกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$)
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย
สูงที่สุด คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาคือ ด้านการฝึกวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.34$) ส่วน
ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 4.20$)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนา
พฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
ด้านการศึกษา รายข้อ

(n=283)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษา เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป	4.58	0.63	มากที่สุด
2	การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมมีความ เหมาะสม	4.48	0.65	มาก
3	มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ	4.40	0.63	มาก
4	สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนมีความ เหมาะสม	4.33	0.62	มาก
5	มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ผู้ไม่รู้หนังสือ จนถึงระดับปริญญาตรี	4.63	0.54	มากที่สุด
6	การวัดผลและประเมินผลตรงกับความเป็นจริง ของผู้เรียน	4.45	0.69	มาก
7	ผู้ต้องขังสามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ประโยชน์ หลังพ้นโทษ	4.62	0.78	มากที่สุด
รวม		4.50	0.48	มาก

จากตาราง 12 พบว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ผู้ไม่รู้หนังสือจนถึงระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.63$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ต้องขังสามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ประโยชน์หลังพ้นโทษ ($\bar{X} = 4.62$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ ($\bar{X} = 4.40$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนา
พฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
ด้านจิตใจ รายข้อ

(n=283)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	มีการอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	4.40	0.70	มาก
2	มีการอบรมแยกตามศาสนาพุทธ คริสต์ ฯลฯ	4.00	0.90	มาก
3	มีการประกอบพิธีกรรมตามศาสนาที่ผู้ต้องขังนับ ถือ	4.20	0.82	มาก
4	มีการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน	4.05	0.78	มาก
5	สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม	4.29	0.70	มาก
6	การอบรมทางศาสนาและศีลธรรมช่วยให้ท่านมี คุณธรรมจริยธรรม	4.23	0.72	มาก
7	การอบรมทางศาสนาและศีลธรรมช่วยให้ท่าน คลายความเครียด ลดความวิตกกังวลจากการ ต้องโทษ	4.20	0.84	มาก
รวม		4.20	0.61	มาก

จากตาราง 13 พบว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี
เกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
(\bar{X} =4.20) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
(\bar{X} =4.40) รองลงมาคือ สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม (\bar{X} =4.29) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย
ต่ำที่สุด คือ มีการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน (\bar{X} =4.05)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับประสิทธิภาพการพัฒนา
 ทัศนีย์ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม
 ด้านการฝึกวิชาชีพ รายข้อ

(n=283)

ข้อที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ระยะเวลาการฝึกวิชาชีพเหมาะสมกับหลักสูตร	4.42	0.70	มาก
2	หลักสูตรวิชาชีพตรงกับความต้องการของท่าน	4.32	0.66	มาก
3	จำนวนวิทยากรเพียงพอ	4.24	0.68	มาก
4	วิทยากรมีความรู้ความสามารถเหมาะสม	4.41	0.58	มาก
5	วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมเพียงพอ	4.37	0.71	มาก
6	สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม	4.25	0.74	มาก
7	ท่านได้รับความรู้จากการฝึกวิชาชีพ	4.29	0.84	มาก
8	ท่านคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ	4.46	0.83	มาก
รวม		4.34	0.56	มาก

จากตาราง 14 พบว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาทัศนีย์ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านการฝึกวิชาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ ระยะเวลาการฝึกวิชาชีพเหมาะสมกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จำนวนวิทยากรเพียงพอ ($\bar{X} = 4.24$)

ตอนที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลาง นครพนม รายละเอียดดังตาราง 15-16

ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้ โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (อโนทัย ศรีวานิช, 2552, หน้า 56)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91 – 1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71-0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31-0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01-0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความต้องการของมนุษย์กับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม รายละเอียดดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยความต้องการของมนุษย์
กับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำ
กลางนครพนม

ตัวแปร	FT ₁	FT ₂	FT ₃	FT ₄	FT ₅	TFT	BH ₁	BH ₂	BH ₃	BH ₄
Mean	4.61	4.72	4.45	4.09	4.05	4.47	4.50	4.20	4.34	4.35
S.D.	0.43	0.35	0.58	0.86	0.50	0.43	0.48	0.61	0.56	0.46
FT ₁	1	.506**	.546**	.589**	.269**	.781**	.352**	.681**	.337**	.550**
FT ₂		1	.431**	.470**	.411**	.678**	.476**	.553**	.351**	.543**
FT ₃			1	.602**	.165**	.765**	.195**	.507**	.144**	.341**
FT ₄				1	.366**	.703**	.265**	.525**	.061	.336**
FT ₅					1	.511**	.556**	.380**	.537**	.579**
TFT						1	.426**	.691**	.291**	.559**
BH ₁							1	.554**	.667**	.757**
BH ₂								1	.474**	.710**
BH ₃									1	.758**
TBH										1

จากตาราง 15 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ โดยภาพรวม (TFT) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวม (TBH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.559$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวม (TBH) กับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่

1. ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย (FT₁) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.550$)
2. ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (FT₂) มีความสัมพันธ์

กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.543$)

3. ปัจจัยด้านความต้องการความรัก (FT_3) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.341$)

4. ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ (FT_4) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.336$)

5. ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ (FT_5) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.579$)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ โดยภาพรวม (TFT) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวม (TBH) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.559$) ซึ่งตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่อยู่ในเกณฑ์ข้อจำกัดหรือต่ำกว่า 0.80 (Stevens, 2002, p. 189) ไม่ทำให้เกิดปัญหาภาวะพหุสัมพันธ์รวม (Multicollinearity) ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อแรงในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ และไม่ส่งผลให้สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรขณะเดียวกันตัวแปรอิสระไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ เนื่องจากค่า VIF (Variance inflation factor) ไม่เกิน 10 และค่า Tolerance เข้าใกล้ 1

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม แสดงรายละเอียดดังตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อ
ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลาง
นครพนม

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std.error	(β)	t	P-value	Collinearity	
						Tolerance	VIF
(Constant)	.736	.259		2.739	.005		
ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย (FT ₁)	.429	.051	.400	8.370	.000**	.123	8.879
ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (FT ₂)	.297	.059	.224	5.010	.000**	.145	6.874
ด้านความต้องการความรัก (FT ₃)	.068	.038	.085	1.705	.072	.106	9.256
ด้านความต้องการการยอมรับนับถือ (FT ₄)	.118	.027	.220	4.366	.000**	.102	10.158
ด้านความต้องการความสำเร็จ (FT ₅)	.415	.037	.446	11.095	.000**	.103	10.123

R=745, R²=.555, R²Adj=.549, F=88.615, Sig.=.000**

จากตาราง 16 พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ด้านความต้องการความสำเร็จ (FT₅) (β =.446) ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย (FT₁) (β =.400) ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย (FT₂) (β =.224) และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ (FT₄) (β =.220) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้ร้อยละ 54.90 (R²Adj=.549) โดยสามารถสร้างสมการในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = .736 + .429^{**}(FT_1) + .297^{**}(FT_2) + .118^{**}(FT_4) + .425^{**}(FT_5)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .400^{**}(FT_1) + .224^{**}(FT_2) + .220^{**}(FT_4) + .446^{**}(FT_5)$$

ส่วนปัจจัยด้านความต้องการความรัก ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนา
 พหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม
 ทั้งนี้ จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย
 ดังตาราง 17

ตาราง 17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกายอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพ ติด เรือนจำกลางนครพนม	ยอมรับ
ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยอิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพ ติด เรือนจำกลางนครพนม	ยอมรับ
ปัจจัยด้านความต้องการความรักอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ การพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำ กลางนครพนม	ปฏิเสธ
ปัจจัยด้านต้องการการยอมรับนับถืออิทธิพลต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพ ติด เรือนจำกลางนครพนม	ยอมรับ
ปัจจัยด้านต้องการความสำเร็จอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ การพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำ กลางนครพนม	ยอมรับ

จากตาราง 17 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า

ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ด้านลำดับขั้นความต้องการ ด้านความ
 ต้องการความสำเร็จ ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ด้านความต้องการความ
 มั่นคงและปลอดภัย และด้านต้องการการยอมรับนับถือ มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ

การพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จึงยอมรับ
 สมมติฐาน

ส่วนปัจจัยด้านความต้องการความรัก ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการ
 พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จึงปฏิเสธสมมติฐาน

แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับ ยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ผู้วิจัยจะดำเนินการหาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี
 เกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 8 ท่าน และ
 ผู้ต้องขังที่สมัครใจให้ข้อเสนอแนะ 2 คน ร่วมกันพิจารณาหาแนวทางในการพัฒนา
 ประสิทธิภาพการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด
 เรือนจำกลางนครพนม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา
 ประสิทธิภาพการแก้ไข บำบัด พื้นฟู พัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด
 เรือนจำกลางนครพนม ให้ดียิ่งขึ้น

1. แนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านการศึกษา

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหาแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมผู้
 ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านการศึกษา
 พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

“เรือนจำกลางนครพนม ควรอนุญาตให้ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด
 ติอ่านหนังสือเรียนหรือหนังสือทางวิชาการขณะอยู่ในห้องนอน เนื่องจากวิถีชีวิตของ
 ผู้ต้องขังจะใช้เวลาอยู่ในห้องนอนประมาณวันละ 14 ชั่วโมง และควรจัดให้มี
 การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม อันจะทำให้ผู้ต้องขังสามารถอ่าน
 หนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลการศึกษา

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรียนจำกลางนครพนม ควรจัดให้มีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ให้มีความเหมาะสม รวมถึงจัดให้มีสื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมมีความเพียงพอ และเหมาะสม”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ควรใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมด้านการศึกษาแก่ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างความเหมาะสม รวมทั้งควรเชิญวิทยากร ผู้มีความรู้ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ เข้ามาบรรยาย และเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้ต้องขัง”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรียนจำกลางนครพนม ควรติดตามประเมินผลภายหลังผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดสำเร็จการศึกษาและพ้นโทษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการศึกษาในครั้งต่อไป”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป ควรใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมด้านการศึกษาแก่ผู้ต้องขังอย่างความเหมาะสม รวมทั้งจัดให้มีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้ต้องขังให้เพียงพอ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ในการจัดการเรียนการสอน ควรทำการการวัดผลและประเมินผลตรงกับความ เป็นจริงของผู้เรียนผู้ต้องขัง และควรส่งเสริมให้สามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ประโยชน์หลังพ้นโทษ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“หลังจากผู้ต้องขังพ้นโทษไปแล้ว ควรจัดให้มีการตรวจติดตามประเมินผล และให้คำปรึกษาช่วยเหลือหลังผู้ต้องขังพ้นโทษในระยะแรก ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทาง ในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการศึกษา ในครั้งต่อไป”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ทุกเรือนจำ จัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำ ได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ มีการจัด การศึกษาทุกระดับตั้งผู้ไม่รู้หนังสือจนถึงระดับปริญญาตรี”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“อยากให้เรือนจำจัดหนังสือ ตำรา ที่ใช้อ่านสำหรับการเรียน ให้มากกว่านี้ เนื่องจากในปัจจุบันหนังสือตำรา จะยังมีน้อยอยู่ และเมื่อผู้ต้องขังพ้นโทษไปแล้ว อยากให้ ทางเรือนจำหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดหาแหล่งงาน จัดหางานให้แก่ผู้ต้องขัง”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรือนจำควรเชิญวิทยากร อาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เข้ามาให้ความรู้ แก่ผู้ต้องขัง ให้มากกว่านี้ และอยากให้จัดหาสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการ สอนให้แก่ผู้ต้องขังให้เพียงพอ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2567)

สรุปแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านการศึกษา สามารถสรุป ได้ดังนี้

1. ควรจัดให้มีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดี เกี่ยวกับยาเสพติด ให้มีความเหมาะสม
2. ควรใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมด้านการศึกษาแก่ผู้ต้องขังเด็ดขาด คดีเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างความเหมาะสม
3. ควรอนุญาตให้ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอ่านหนังสือเรียน หรือหนังสือทางวิชาการขณะอยู่ในห้องนอน เนื่องจากวิถีชีวิตของผู้ต้องขังจะใช้เวลาอยู่ใน

ห้องนอนประมาณวันละ 14 ชั่วโมง อันจะทำให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านหนังสือได้อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลการศึกษา

4. ควรติดตามประเมินผลภายหลังผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด สำเร็จการศึกษาและพ้นโทษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการศึกษา ในครั้งต่อไป

2. แนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

“เรือนจำกลางนครพนม ควรจัดการอบรมธรรมะโดยจัดเป็นกลุ่มตามประเภทคดี การจัดให้มีกิจกรรมเสียงตามสาย และการพัฒนาบุคลิกภาพให้รู้จักกาลเทศะ โดยควรทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรือนจำ ควรจัดกิจกรรมนันทนาการและสันทนาการ เช่น กิจกรรมกีฬา หรือการแสดงดนตรีเสริมกิจกรรมการพัฒนาพฤตินิสัยด้านจิตใจ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ผ่อนคลายความเครียด”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรือนจำกลางนครพนม ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเองครอบครัวและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรียนจำควรจัดให้มีการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยแยกตาม ศาสนาพุทธ คริสต์ ฯลฯ และควรจัดให้มีการประกอบพิธีกรรมตามศาสนาที่ผู้ต้องขังนับถือ อย่างสม่ำเสมอ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ทางเรียนจำควรจัดให้มีการอบรมทางศาสนาทุกศาสนา และอบรม ทางด้านศีลธรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องขังมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้ต้องขัง คลายความเครียด ลดความวิตกกังวลจากการต้องโทษได้”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ควรมีการจัดอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดย เน้นการอบรมแยกตามศาสนาพุทธ คริสต์ ฯลฯ และควรเชิญวิทยากรจากภายนอกเข้ามา บรรยาย อบรม ให้ความรู้ ทางด้านคุณธรรมจริยธรรม”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ทางเรียนจำ ควรจัดกิจกรรมให้มีการการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน โดย ในช่วงแรก ควรทำโดยความสมัครใจของผู้ต้องขัง อันจะเป็นการขัดเกลาจิตใจผู้ต้องขัง และช่วยให้ผู้ต้องขังมีความผ่อนคลาย และวิตกกังวลลงได้”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรียนจำควรจัดกิจกรรมการแข่งขันกีฬา หรือการแสดงดนตรีเสริมกิจกรรม การพัฒนาพฤตินิสัยด้านจิตใจ เพื่อให้ผู้ต้องขังผ่อนคลาย รวมทั้งการจัดกิจกรรมทางด้าน ศาสนาโดยแยกตามแต่ละศาสนา ซึ่งจะช่วยในด้านการขัดเกลาจิตใจและคุณธรรม จริยธรรม”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“อยากให้ทางเรียนจำจัดกิจกรรมนันทนาการสำหรับผู้ต้องขังให้มากกว่าใน ปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นการช่วยให้ผู้ต้องขังผ่อนคลาย ไม่มีความเครียด ความวิตกกังวล และ ควรจัดกิจกรรมให้ผู้ต้องขังเป็นคนดีมีศีลธรรม”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรือนจำควรจัดกิจกรรม พบญาติ เยี่ยมญาติ ให้กับผู้ต้องขัง ให้มากขึ้นกว่านี้ ซึ่งการที่ผู้ต้องขังได้พบญาติพี่น้องบ่อยครั้งขึ้น จะมีส่วนช่วยในด้านจิตใจ เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้ต้องขังหันมาประพฤติดี เพื่อจะได้รับการอภัยโทษไว้มากขึ้น”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2567)

สรุปแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ สามารถสรุป ได้ดังนี้

1. ควรจัดกิจกรรมนันทนาการและสันทนาการ เช่น กิจกรรมกีฬา หรือการแสดงดนตรี เสริมกิจกรรมการพัฒนาพฤตินิสัยด้านจิตใจ เพื่อให้ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ผ่อนคลายความเครียด
2. ควรจัดการอบรมธรรมะโดยจัดเป็นกลุ่มตามประเภทคดี การจัดให้มีกิจกรรมเสี่ยงตามสาย และการพัฒนาบุคลิกภาพให้รู้จักกาลเทศะ
3. ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเองและความรับผิดชอบต่องานครอบครัวและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน

3. แนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านการฝึกอาชีพ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับหาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านการฝึกอาชีพ พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

“เรือนจำกลางนครพนม ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรฝึกอาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง โดยคำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลัก สำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญ หรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขัง”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ในการจัดกิจกรรมฝึกอาชีพผู้ต้องขัง เรือนจำกลางนครพนม ควร
ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ ค่าตอบแทนวิทยากร หรือค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ ให้
เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤตินิสัยด้านการฝึกวิชาชีพอย่างแท้จริง โดยจัดสถานที่ที่ใช้
ในการฝึกอบรมให้ได้มาตรฐานแยกเป็นสัดส่วนจากกิจกรรมอื่นของเรือนจำ ตลอดจนวัสดุ
อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ต้องเพียงพอและมีคุณภาพ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ควรจัดให้มีการฝึกอาชีพแก่ผู้ต้องขัง ตามความถนัดและความสนใจ เช่น
การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของ
ตลาดแรงงานและสถานประกอบการ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรือนจำกลางนครพนม ควรประสานหน่วยงานภายนอก สถาน
ประกอบการ ห้างร้าน โดยทำข้อตกลงให้รับผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ในการฝึกอาชีพให้ผู้ต้องขัง ควรคัดเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถ
ในหลักสูตรที่ฝึกอบรม และวิทยากรจะต้องไม่มีอคติหรือมีทัศนคติ ที่ไม่ดีต่อผู้ต้องขัง”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“ภายหลังการฝึกอาชีพให้ผู้ต้องขังจบหลักสูตร เสร็จสิ้นแล้ว ทางเรือนจำ
ควรจัดให้มีกิจกรรม การทำงาน ผลิตภัณฑ์ หรือสิ่งของต่าง ๆ ออกจำหน่าย อันจะเป็น
การสร้างรายได้ให้กับผู้ต้องขัง เช่น การทำดอกไม้จันทน์ออกจำหน่าย การผลิต
เฟอร์นิเจอร์ ฯลฯ โดยเมื่อผู้ต้องขังผลิตแล้วเสร็จ ทางเรือนจำต้องประสานกับหน่วยงาน
ร้านค้าภายนอก ในการขายสินค้าที่ผู้ต้องขังผลิต ซึ่งจะเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ต้องขัง
กลับตัวกลับใจเป็นคนดีได้ทางหนึ่ง”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรียนจำควรจัดหลักสูตรการฝึกอาชีพ โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลัก จัดระยะเวลาในการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสม จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาชีพนั้น ๆ เข้ามาฝึกอบรม ให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขัง”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรียนจำนครพนม ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ ให้เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้ในการฝึกวิชาชีพแก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ รวมทั้งจัดสถานที่ในการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสม จัดหาวัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมให้เพียงพอ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 15 มกราคม พ.ศ. 2567)

“เรียนจำ ควรจัดฝึกอาชีพให้ผู้ต้องขังตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และสถานประกอบการ รวมทั้งอยากให้ทางเรือนจำจัดหาสถานที่ทำงานให้แก่ผู้ต้องขังภายหลังการพ้นโทษ”

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2567)

“อยากให้ทางเรือนจำช่วยเหลือผู้ต้องขังที่พ้นโทษ ในการจัดหางาน สถานที่ทำงานให้แก่ผู้ต้องขัง หรือการจัดหาแหล่งเงินกู้ในการลงทุนประกอบอาชีพ การค้าขายในช่วงแรกๆ ที่พ้นโทษออกจากเรือนจำ

(ผู้เชี่ยวชาญท่านที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2567)

สรุปแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านการฝึกอาชีพ สามารถสรุป ได้ดังนี้

1. ควรจัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ

2. ควรดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ ค่าตอบแทนวิทยากร หรือค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤตินิสัยด้านการฝึกวิชาชีพอย่าง

แท้จริง โดยจัดสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมให้ได้มาตรฐานแยกเป็นสัดส่วนจากกิจกรรมอื่นของเรือนจำ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ต้องเพียงพอและมีคุณภาพ

3. ควรคัดเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในหลักสูตรที่ฝึกอบรม และวิทยากรจะต้องไม่มีอคติหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ต้องขัง

4. ควรประสานหน่วยงานภายนอก โดยทำข้อตกลงให้รับผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ

5. ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดยคำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

สรุป แนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้แก่ ควรจัดให้มีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนใช้สื่อและอุปกรณ์แก่ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีความเหมาะสม ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเองและความรับผิดชอบต่อนตนเองครอบครัวและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน ควรจัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้ที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ควรประสานหน่วยงานภายนอกโดยทำข้อตกลงให้รับผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดยคำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนา
พฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ได้ผลสรุป ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม มีจำนวนทั้งสิ้น 361 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 78.12 มีอายุระหว่าง 31-45 ปี จำนวน 230 คน คิดเป็นร้อยละ 63.71 มีสถานภาพการสมรสก่อนต้องโทษ โสด จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 54.29 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 54.02 มีอาชีพก่อนการต้องโทษ เป็นเกษตรกร มากที่สุด จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 32.96 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ 5,001-10,000 บาท จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 42.38 และมีกำหนดโทษที่ต้องโทษ 11 ปี ขึ้นไป จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 60.94

2. ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.72$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ($\bar{X} = 4.61$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.55$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านความต้องการความรัก ($\bar{X} = 4.45$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.09$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านต้องการสื่อสารสนเทศที่มีความทันสมัย ($\bar{X} = 4.78$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านต้องการมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ ($\bar{X} = 4.75$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านต้องการใส่ชุดนักเรียนหรือชุดอบรมเวลาเข้าเรียนหรือเข้าอบรม ($\bar{X} = 4.22$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

2.2 ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านต้องการวิทยาการที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม ($\bar{X} = 4.79$) รองลงมาคือ ท่านต้องการได้รับวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตรหลังจบหลักสูตร ($\bar{X} = 4.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านต้องการเรียนหรือฝึกอบรมจนจบหลักสูตร ($\bar{X} = 4.61$)

2.3 ปัจจัยด้านความต้องการความรัก มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านต้องการความรักและกำลังใจจากครอบครัว ($\bar{X} = 4.83$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 4.45$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากเพื่อนในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.24$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

2.4 ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อนในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อนจำ ($\bar{X} = 4.00$)

2.5 ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ มีความต้องการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพสุจริตภายหลังพ้นโทษ ($\bar{X} = 4.65$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านต้องการพัฒนาจิตใจเพิ่มคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นคุณค่าในตนเอง ($\bar{X} = 4.55$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ

ที่สุด คือ ท่านต้องการนำความรู้ไปเผยแพร่ภายหลังพ่นโทษ ($\bar{X} = 4.45$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

3. ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ ด้านการฝึกวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.20$) โดยสามารถสรุปผลในแต่ละด้านได้ดังนี้

3.1 ด้านการศึกษา มีประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ผู้ไม่รู้หนังสือจนถึงระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.63$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ต้องขังสามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ประโยชน์หลังพ่นโทษ ($\bar{X} = 4.62$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ ($\bar{X} = 4.40$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก

3.2 ด้านจิตใจ มีประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ มีการอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.40$) รองลงมาคือ สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน ($\bar{X} = 4.05$)

3.3 ด้านการฝึกวิชาชีพ มีประสิทธิภาพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ท่านคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลังพ่นโทษ ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ ระยะเวลาการฝึกวิชาชีพเหมาะสมกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จำนวนวิทยากรเพียงพอ ($\bar{X} = 4.24$)

4. ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ ด้านความต้องการความสำเร็จ ($\beta = .446$) ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ($\beta = .400$) ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ($\beta = .224$) และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ($\beta = .220$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถรวมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการ

พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้ร้อยละ 54.90
($R^{2Adj}=.549$)

ส่วนปัจจัยด้านความต้องการความรัก ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพ
การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

5. ผลการหาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด
เรือนจำกลางนครพนม ที่พิจารณาเสนอแนะและแสดงความคิดเห็น สามารถสรุป ได้ดังนี้

5.1 ด้านการศึกษา

5.1.1 ควรจัดให้มีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้ต้องขังคดี
เกี่ยวกับยาเสพติด ให้มีความเหมาะสม

5.1.2 ควรใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมด้านการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง
คดีเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างความเหมาะสม

5.1.3 ควรอนุญาตให้ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอ่านหนังสือเรียนหรือ
หนังสือทางวิชาการขณะอยู่ในห้องนอน เนื่องจากวิถีชีวิตของผู้ต้องขังจะใช้เวลาอยู่ใน
ห้องนอนประมาณวันละ 14 ชั่วโมง อันจะทำให้ผู้ต้องขังสามารถอ่านหนังสือได้อย่างมี
ประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลการศึกษา

5.1.4 ควรติดตามประเมินผลภายหลังผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด
สำเร็จการศึกษาและพ้นโทษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรม
การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ด้านการศึกษา ในครั้งต่อไป

5.2 ด้านจิตใจ

5.2.1 ควรจัดกิจกรรมนันทนาการและสันทนาการ เช่น กิจกรรมกีฬา
หรือการแสดงดนตรีเสริมกิจกรรมการพัฒนาพฤตินิสัยด้านจิตใจ เพื่อให้ผู้ต้องขังคดี
เกี่ยวกับยาเสพติด ผ่อนคลายความเครียด

5.2.2 ควรจัดการอบรมธรรมะโดยจัดเป็นกลุ่มตามประเภทคดี การจัด
ให้มีกิจกรรมเสียงตามสาย และการพัฒนาบุคลิกภาพให้รู้จักกาลเทศะ

5.2.3 ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว
ผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็น
คุณค่าของตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเองครอบครัวและสังคมเพื่อเตรียมความ
พร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน

5.3 ด้านการฝึกวิชาชีพ

5.3.1 ควรจัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน และสถานประกอบการ

5.3.2 ควรดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้างวัสดุอุปกรณ์ ค่าตอบแทนวิทยากร หรือค่าใช้จ่ายด้านอื่น ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาพฤตินิสัยด้านการฝึกวิชาชีพอย่างแท้จริง โดยจัดสถานที่ที่ใช้ในการฝึกอบรมให้ได้มาตรฐานแยกเป็นสัดส่วนจากกิจกรรมอื่นของเรือนจำ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ต้องเพียงพอและมีคุณภาพ

5.3.3 ควรคัดเลือกวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในหลักสูตรที่ฝึกอบรม และวิทยากรจะต้องไม่มีอคติหรือมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อผู้ต้องขัง

5.3.4 ควรประสานหน่วยงานภายนอก โดยทำข้อตกลงกับผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ

5.3.5 ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดยคำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม พบว่า ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการศึกษา ($\bar{X} = 3.50$) รองลงมาคือ ด้านการฝึกวิชาชีพ ($\bar{X} = 3.94$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.20$)

โดยด้านการศึกษา ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ผู้ไม่รู้หนังสือจนถึงระดับปริญญาตรี ($\bar{X} = 4.63$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ต้องขังสามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ประโยชน์หลังพ้นโทษ ($\bar{X} = 4.62$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ

มากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ ($\bar{X} = 4.40$) มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการฝึกวิชาชีพ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ ($\bar{X} = 4.46$) รองลงมาคือ ระยะเวลาการฝึกวิชาชีพเหมาะสมกับหลักสูตร ($\bar{X} = 4.42$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จำนวนวิทยากรเพียงพอ ($\bar{X} = 4.24$)

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า เรือนจำกลางนครพนม ได้ปฏิบัติตามภารกิจสำคัญประการหนึ่งของกรมราชทัณฑ์คือการแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังในระหว่างที่ถูกคุมขังในเรือนจำเพื่อให้เขาเหล่านั้นได้กลับตัวกลับใจ ปรับเปลี่ยนทัศนคติสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขเมื่อพ้นโทษรวมทั้งในระหว่างต้องโทษได้ใช้วิถีที่เป็นโอกาสในการพัฒนาดน เกิดประโยชน์แก่ตัวผู้ต้องขังเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ทั้งทางตรงและทางอ้อมการแก้ไข บำบัด พื้นฟูและพัฒนาผู้ต้องขังในระยะเวลาอันสั้นหรือในช่วงชีวิตวัยกลางคนของเขาเหล่านั้นซึ่งได้ผ่านการใช้ชีวิตมาอย่างโชกโชนหรือเคยดำรงชีวิตอยู่ในมุมมืดของสังคมหรือเป็นผู้ด้อยโอกาสในด้านต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องท้าทายความสามารถของกรมราชทัณฑ์อย่างยิ่งในการที่จะพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังที่มีความหลากหลายทั้ง อายุ เพศ พื้นฐานครอบครัว การศึกษา ความถนัด บุคลิกร่างกาย อุปนิสัย รวมถึงระยะเวลาต้องโทษที่แตกต่างกัน สิ่งสำคัญประการแรกหรือคุณแจสำคัญของการดำเนินการคือการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังเพื่อจัดกลุ่มผู้ต้องขังให้ได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเหมาะสมกับลักษณะแต่ละคนและจะต้องจัดทำโปรแกรมการแก้ไขให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะแก้ไขและพัฒนาให้ได้ผล สัมฤทธิ์ในการที่จะคืนคนดีกลับสู่สังคม (สำนักพัฒนาพฤตินิสัย, 2560) ส่งผลให้การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม สามารถปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดี โดยกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูพื้นฐานเป็นกิจกรรมหลักที่จัดให้ผู้ต้องขังทั่วไปรวมทั้งผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ให้ได้รับการศึกษา การฝึกวิชาชีพ และการอบรมศาสนาและศีลธรรม กิจกรรมการแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะเป็นหลักสูตรระยะยาว ดำเนินการอบรมให้ผู้ต้องขังเฉพาะกลุ่ม โดยคัดเลือกให้ผู้ต้องขังที่มีลักษณะการกระทำความผิดหรือพฤติกรรมใกล้เคียงกัน เข้ารับการอบรมในกลุ่มเดียวกัน และกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูย่อยเป็นหลักสูตรระยะสั้น ถือเป็น ส่วนประกอบของกิจกรรมแก้ไขฟื้นฟูเฉพาะ ให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการพิจารณาถึงวิธีการที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด โดยเฉพาะผู้กระทำผิดที่อยู่

ในสถานควบคุมส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับกิจกรรมการแก้ไขพื้นฐานที่ดำเนินการ ได้แก่ การฝึกวิชาชีพ การให้การศึกษา และการอบรมทางศีลธรรม อย่างไรก็ตามการแก้ไขพื้นฐานดังกล่าวเป็นเพียงการดำเนินการขั้นพื้นฐาน ซึ่งมักจะจัดให้กับผู้ต้องขังทั่วไปทั้งเรือนจำหรือสถานควบคุม ทั้งนี้โดยมุ่งที่จะให้ผู้ต้องขังมีวิชาชีพติดตัว มีการศึกษา และผ่านการอบรมศีลธรรม การแก้ไขพื้นฐานด้วยวิธีดังกล่าวยังไม่ได้ลงลึกถึงสาเหตุและมูลเหตุจูงใจ ตลอดจนพฤติกรรมในการกระทำผิดของผู้ต้องขังในแต่ละประเภทแต่ละบุคคล ดังนั้นกิจกรรมการแก้ไขพื้นฐานที่ลงลึกถึงผู้ต้องขังแต่ละประเภทซึ่งมีมูลเหตุจูงใจในการกระทำผิดที่แตกต่างกัน พฤติกรรมต่างกันและควรจะได้รับ การอบรม บำบัด โดยเฉพาะด้านอารมณ์ จิตใจ และทัศนคติที่แตกต่างกัน เพื่อมุ่งผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมแบบยั่งยืน กิจกรรมแก้ไขพื้นฐานดังกล่าว เรียกว่ากิจกรรมเฉพาะตามประเภทคดีและตามพฤติกรรม ซึ่งแต่ละกิจกรรมเฉพาะจะประกอบด้วยกิจกรรมย่อย หรือหลักสูตรย่อย ๆ หลายหลักสูตร เพื่อฝึกทักษะ และมุ่งปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรม

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช คงขำ (2563)

ได้ทำการศึกษาการพัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยการพัฒนาพฤติกรรมผู้กระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงเรือนจำพิเศษมีนบุรี การพัฒนาพฤติกรรม สามารถปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีได้ แต่ต้องอาศัยเวลา ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต้องใช้เวลาในการปรับเปลี่ยน โดยต้องกระทำผิดที่ใช้ความรุนแรงมีพื้นฐานด้านอารมณ์และความคิดแตกต่างกัน แต่จากการสัมภาษณ์ ผู้กระทำผิดได้สำนึกในความผิดที่กระทำ และพร้อมที่จะแก้ไข ปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเพราะเมื่อพ้นโทษออกไปแล้วผู้กระทำผิดไม่คิดจะกลับเข้ามาในเรือนจำอีก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถิต แก้วปัญญา (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าสภาพที่เป็นจริงของการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา ร่มพะยอม (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรม ของผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก

ไปน้อย ดังนี้ ด้านการฝึกวิชาชีพ ด้านการอบรมทางศาสนาและศีลธรรม และด้าน การศึกษาสายสามัญ

2. ผลการวิจัยจากการศึกษาระดับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขัง เด็ดขาดคดีอาญาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม พบว่า ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีอาญาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ปัจจัยด้านความต้องการ ความมั่นคงและปลอดภัย ($\bar{X} = 4.72$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ($\bar{X} = 4.61$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.55$) มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านความต้องการความรัก ($\bar{X} = 4.45$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.09$) มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

โดยปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ซึ่งเป็นด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม ($\bar{X} = 4.79$) รองลงมาคือ ท่านต้องการได้รับวุฒิปริญญาตรีหรือเทียบเท่าหลังจบหลักสูตร ($\bar{X} = 4.76$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านต้องการเรียนหรือฝึกอบรมจนจบหลักสูตร ($\bar{X} = 4.61$) ส่วนปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด คือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากหน่วยงานภายนอก ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมาคือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อนในห้องเรียน ($\bar{X} = 4.14$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ที่สุด คือ ท่านต้องการการยอมรับนับถือจากเรือนจำ ($\bar{X} = 4.00$)

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา รมพะยอม (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย มีความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย มีความ ต้องการความรัก มีความต้องการการยอมรับนับถือ และมีความต้องการความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรณรงค์ แจ่มจรัส (2559) ได้ทำการศึกษา ความคาดหวัง ความต้องการ ของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของ

เรือนจำกลางจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความต้องการของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางฉะเชิงเทรา ประกอบด้วย ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านการฝึกอาชีพ ด้านสวัสดิการและนันทนาการ ด้านการพัฒนาจิตใจ และด้านอนามัย ผู้ต้องขังมีความต้องการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการระดับมากที่สุด ในด้านปัจจัยพื้นฐานและด้านอนามัย และมีความต้องการในระดับมากเรียงตามลำดับ ได้แก่ ด้านสวัสดิการและนันทนาการ ด้านการฝึกอาชีพ ด้านการศึกษา และด้านการพัฒนาจิตใจ และสอดคล้องกับแนวคิดของ Maslow (1970, pp. 69 – 91 อ้างถึงใน นิติพล ภูตะโชติ, 2559, หน้า 189-191) ได้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งที่สนใจอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองนั้นจะเป็นสิ่งที่สนใจแทน

3. ผลการวิจัยจากการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม พบว่า ปัจจัยด้านลำดับขั้นความต้องการ ด้านความต้องการความสำเร็จ ($\beta=.446$) ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ($\beta=.400$) ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย ($\beta=.224$) และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ ($\beta=.220$) มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถรวมกันทำนายระดับประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ได้ร้อยละ 54.90 ($R^{2Adj}=.549$)

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จะประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพมากขึ้นเพียงใดนั้น ย่อมเกิดจากความต้องการความสำเร็จ ความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย และความต้องการการยอมรับนับถือ ซึ่งมนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ ความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว จะมีความต้องการอย่างอื่นเข้ามาแทนที่ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่เป็นสิ่งที่สนใจอีกต่อไป แต่ความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองนั้นจะเป็นสิ่งที่สนใจแทน หากความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์จะเกิดความพึงพอใจในระดับหนึ่งเท่านั้น

ส่งผลถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานด้วย โดยความต้องการที่ได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self Actualization Needs) ความต้องการที่พิจารณาถึงสมรรถนะที่เป็นไปได้ของคนที่จะบรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ เมื่อบุคคลมีการพิจารณาถึงบทบาทของเขาในชีวิตว่าเป็นอย่างไร บุคคลนั้นจะผลักดันชีวิตตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดที่คาดหวังไว้ อย่างไรก็ตาม ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของเขาเองด้วยความต้องการขั้นสูงสุดของบุคคล ได้แก่ ความต้องการขึ้นอยู่กับความสามารถของเขาเองด้วย ตามความนึกคิด ความคาดหวังของตนได้ทำอะไรตามที่ตนต้องการ และมีความสุขอยู่กับสิ่งที่ตนเองทำ ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physical Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์เพื่อการอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย อุณหภูมิที่เหมาะสม ยารักษาโรค และความ ต้องการทางเพศ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อ ความต้องการทั้งหมดของคนที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองเลย เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการดังกล่าวจะเป็นเครื่องกระตุ้นพฤติกรรมของมนุษย์ ความต้องการทางด้านความมั่นคงปลอดภัย (Safety Needs) เป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับร่างกาย ความเจ็บปวดและความสูญเสียทางเศรษฐกิจ รวมถึงการรับประกันความมั่นคงในหน้าที่การงานและการส่งเสริมเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความต้องการด้านนี้มี 2 แบบ คือ ความต้องการความปลอดภัยด้านร่างกายและจิตใจ ได้แก่ ความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย อุบัติเหตุ กับความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ ความมั่นคงในการทำงาน เช่น ไม่ถูกออกจางานโดยง่าย เมื่อออกจางานก็ได้รับบำเหน็จบำนาญ มีหลักประกันในการทำงานอย่างเพียงพอ ความต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง (Esteem Needs) หมายถึง การให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ ต้องการเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีความมั่นใจในตนเอง ต้องการเป็นผู้มีความสามารถ ความต้องการเกียรติยศของแต่ละคนมีมากน้อยต่างกัน บางคนพึงพอใจที่จะได้รับความสำคัญระดับที่ทำงาน บางคนต้องการระดับชาติ และบางคนต้องการระดับนานาชาติ งานเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนมีโอกาสแสดงความสามารถ แต่งานประจำโดยเฉพาะงานที่ได้รับการควบคุมตรวจสอบอย่างใกล้ชิด มักไม่มีโอกาสให้คนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่และไม่เปิดโอกาสแข่งขัน ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชา ร่มพะยอม (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติณิสัยของผู้ต้องขังเรือนจำ

จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจ ความต้องการความสำเร็จ และความต้องการการยอมรับนับถือ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.560 และตัวแปรอิสระ ดังกล่าวสามารถรวมกันพยากรณ์การพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามได้ ร้อยละ 30.80 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร วาอภิรักษ์ (2560) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ เป็นโครงการที่จัดขึ้นที่เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าวในด้านกฎหมาย การควบคุมประพฤติการใช้ชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ความรู้เกี่ยวกับแหล่งให้การสงเคราะห์หลังพ้นโทษ หน่วยงานที่ให้บริการด้านสาธารณสุข แนะนำแนวทางการประกอบอาชีพ และการปรับตัวเข้าสู่ชุมชน และการจัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ อีกทั้งความคาดหวังหลังพ้นโทษของผู้ต้องขังที่เข้าโครงการนี้ คือ ต้องการกลับไปใช้ชีวิตกับ ครอบครัวประกอบอาชีพ สุจริต เป็นคนดีของสังคม และคาดหวังว่าครอบครัวและสังคมให้การยอมรับ ให้คำปรึกษา แนะนำและให้กำลังใจ มีความรู้สึกว่าเป็นโครงการที่ดี เมื่อได้เข้าโครงการได้รับความรู้ ในการดำเนินชีวิตหลังพ้นโทษ มีความมั่นใจ มีความเข้าใจครอบครัวและสังคมว่า ยังให้โอกาสในการกลับตัว เป็นคนดี

ส่วนปัจจัยด้านความต้องการความรัก ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม อาจเป็นเพราะว่าการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม จะประสบผลสำเร็จย่อมเกิดขึ้นจากปัจจัยอื่น ๆ มากกว่า เพราะจากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ส่วนใหญ่ได้รับความเอาใจใส่จากวิทยากรเป็นอย่างมาก มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นหนึ่งในหน่วยงานอยู่แล้ว จึงส่งผลให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความรู้สึกที่ตัวเองเป็นหนึ่งในหน่วยงาน นอกจากนั้นผู้ต้องขังส่วนใหญ่ต้องการความรักและกำลังใจ จากครอบครัวมากกว่าต้องการความรักความเอาใจใส่จากเพื่อนผู้ต้องขัง จากเจ้าหน้าที่ และจากวิทยากร จึงส่งผลให้ปัจจัยด้านความต้องการความรัก ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

4. ผลการวิจัยจากการศึกษาแนวทางในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม พบว่า เรือนจำกลางนครพนม ควรจัดให้มีสถานที่ในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนใช้สื่อและอุปกรณ์แก่ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีความเหมาะสม ควรมีการปฐมนิเทศหรือโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเองครอบครัวและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไปใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน ควรจัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ควรประสานหน่วยงานภายนอก โดยทำข้อตกลงให้ผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดยคำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือสหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขังให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สถิต แก้วปัญญา (2562, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา แนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรียงลำดับตามความสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านการจัดสวัสดิการและนันทนาการ คือ การเยี่ยมญาติสำหรับนักโทษชั้นเยี่ยมเป็นการเฉพาะปีละ 1 ครั้ง การจัดบรรยากาศเรือนจำให้น่าอยู่เหมือนโรงเรียนประจำ และการจัดให้มีการออกกำลังกายเล่นกีฬาทุกวัน 2) ด้านการศึกษาวิชาชีพ คือ การฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพเกษตรกรรมสำหรับผู้มีที่ทำกิน และการฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานและสถานประกอบการ 3) ด้านการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการเรียนจากโทรทัศน์เพื่อการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม การจัดให้มีการศึกษาตามอัธยาศัย และการให้ผู้ต้องขังทุกคนเรียนให้จบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ 4) ด้านการพัฒนาจิตใจ คือ การอบรมธรรมะโดยจัดเป็นกลุ่มตามประเภทคดี การจัดให้มีกิจกรรมเสียงตามสาย และการพัฒนาบุคลิกภาพให้รู้จักกาลเทศะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร วางอภัย (2560) ศึกษาเรื่อง การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มีข้อเสนอแนะ และแนวทางในการพัฒนาการเตรียมความพร้อม

ก่อนปล่อยของผู้ต้องขัง 2 แนวทาง ประการที่ 1 ภาครัฐควรจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ พัฒนาผู้พ้นโทษโดยเฉพาะ และนำภาคเอกชน เข้ามา มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้พ้นโทษ ประการที่ 2 กระทรวงยุติธรรม กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และ กระทรวงแรงงาน ควรร่วมมือกันกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย สำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้มกระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร สอดคล้องกับ งานวิจัยของ กรวรรณ คำกรเกตุ (2559) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการ เตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา ซึ่งแนวทางการ พัฒนาการดำเนินงานโปรแกรม โดยควรมีการเตรียมเอกสารของผู้ต้องขังให้พร้อมและ สมบูรณ์ก่อนนำตัวผู้ต้องขังเข้าสู่โปรแกรม และเพิ่มงบประมาณด้านอุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ต้องขังด้วย และควรนำรูปแบบโปรแกรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ในต่างประเทศมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับประเทศไทย เช่น ในประเทศอังกฤษมีการ ฝึกอบรมในสาขาอาชีพที่หลากหลาย และมีการออกใบรับรองการฝึกวิชาชีพ ซึ่งหากทำได้ ก็จะทำให้โปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยด้านวิชาชีพประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมนต์ เผ่าเพ็ง (2558) ได้ทำการศึกษา ปัญหาการ ปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ พิเศษพญา/ แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการ พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเรือนจำ พิเศษพญา ผลการศึกษา แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเจ้าพนักงานเรือนจำ พิเศษพญา พบว่า ด้านการ บริหารจัดการเรือนจำควรกำหนดนโยบายที่เน้นการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังด้วย โปรแกรมที่ชัดเจน ควรเสนอนโยบายร่วมกับภาคเอกชนในตามหน่วยงานอุตสาหกรรม ในเขตอุตสาหกรรมใกล้เคียงเพื่อพัฒนาวิชาชีพ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอ ด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเรือนจำ ควรจัดอบรมส่งเสริมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่การขอ อัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เพิ่มเติม ด้านผู้ต้องขังจัดฝึกอบรมผู้ต้องขังโดยมีการคัด กรองแยกประเภทให้เหมาะสมกับหลักสูตร การให้สิทธิประโยชน์เพื่อให้เป็นแรงจูงใจ ด้านสถานที่ ควรจัดสถานที่เฉพาะในการจัดฝึกอบรม มีวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพียงพอ ด้านหลักสูตรโปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง การจัดหลักสูตรควรสอดคล้องกับสาเหตุการ กระทำ ผิดของผู้ต้องขัง ระยะเวลาในการอบรมควรเหมาะสม การเชิญวิทยากรหน่วยงาน ภายนอกที่มีความรู้ความสามารถ การทำบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับหน่วยงานภายนอก เพื่อจัดหลักสูตรด้านวิชาชีพให้ต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนา

ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านความต้องการการยอมรับนับถือ โดยเน้นการยอมรับนับถือจากเรือนจำจากเจ้าหน้าที่ และจากวิทยากร จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม สื่อสารสนทนาที่มีความทันสมัย และวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ มาสำหรับการอบรมโครงการการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม และเมื่อผู้ต้องขังจบหลักสูตรควรมอบวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตร ให้ผู้ต้องขังเสมอ และด้านความต้องการความรักโดยเน้นความรักความเอาใจใส่จากเพื่อนและความรักความเอาใจใส่จากวิทยากร

1.2 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรเสริมสร้างและพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ โดยควรมีการอบรมแยกตามศาสนาพุทธ คริสต์ ฯลฯ และจัดให้มีการฝึกสมาธิปัสสนากรรมฐาน และด้านการฝึกวิชาชีพโดยควรจัดให้มีวิทยากรที่เพียงพอ และจัดสถานที่ในการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสม

1.3 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ควรให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยลำดับขั้นความต้องการ ด้านความต้องการความสำเร็จ ด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย ด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย และด้านความต้องการการยอมรับนับถือ เนื่องจากเป็นตัวแปรที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ตามลำดับ โดยการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพสุจริตภายหลังพ้นโทษ จัดหาสื่อสารสนทนาที่มีความทันสมัย จัดหาวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม มาเพื่อการฝึกอบรม และและควรประชาสัมพันธ์เพื่อให้คนในครอบครัวและสังคมให้โอกาส มีความเห็นอกเห็นใจแก่ผู้พ้นโทษ

1.4 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านการศึกษา โดยควรใช้ สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมด้านการศึกษาแก่ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างความ เหมาะสม และควรอนุญาตให้ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดอ่านหนังสือเรียนหรือหนังสือ ทางวิชาการขณะอยู่ในห้องนอน เนื่องจากวิถีชีวิตของผู้ต้องขังจะใช้เวลาอยู่ในห้องนอน ประมาณวันละ 14 ชั่วโมง และควรติดตามประเมินผลภายหลังผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติดสำเร็จการศึกษาและพ้นโทษ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการ พัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังด้านการศึกษา ในครั้งต่อไป

1.5 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านจิตใจ โดยควรจัด กิจกรรมนันทนาการและสันทนาการ เช่น กิจกรรมกีฬา หรือการแสดงดนตรี เพื่อให้ ผู้ต้องขังคดีเกี่ยวกับยาเสพติด ผ่อนคลายความเครียด และควรมีการปฐมนิเทศหรือ โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังทุกรายที่จะได้รับการปล่อยตัวกลับไปใช้ ชีวิตอยู่ในชุมชนโดยเน้นการมองเห็นคุณค่าของตนเองและความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมเพื่อเตรียมความพร้อมทั้งทางร่างกายจิตใจและสังคมก่อนกลับไปใช้ ชีวิตอยู่กับครอบครัวชุมชน

1.6 เรือนจำกลางนครพนม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม ด้านการฝึกอาชีพ โดยควร จัดให้มีการฝึกอาชีพตามความถนัดและความสนใจ การฝึกอาชีพที่เป็นที่ต้องการของ ตลาดแรงงานและสถานประกอบการ ควรประสานหน่วยงานภายนอก โดยทำข้อตกลง ให้กับผู้ต้องขังเข้าทำงานภายหลังพ้นโทษ ควรมีการกำหนดแผนการจัดอบรมหลักสูตรโดย คำนึงถึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ต้องขังเป็นหลักสำคัญ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญหรือ สหวิชาชีพในด้านต่าง ๆ เข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้หรือให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องขัง ให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว โดยทำการเปรียบเทียบกับเรือน จำอื่น ๆ เช่น เรือนจำกลางสกลนคร เรือนจำกลางมุกดาหาร เพื่อที่จะได้ทราบปัจจัยความ

ต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับ ยาเสพติดในเรือนจำอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับ ยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

2.3 ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม เช่น ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขัง มิติสถาบันการเมืองการปกครอง มิติด้านจารีตประเพณี มิติด้านการศึกษา มิติด้านสื่อสังคมออนไลน์ในยุคปัจจุบัน

2.4 ควรมีการศึกษาปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติขั้นสูงขึ้นไป เช่น การวิเคราะห์ถดถอยโลลิสติก การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมราชทัณฑ์. (2546). รายงานประจำปี 2546 กรมราชทัณฑ์. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์
กระทรวงยุติธรรม.
- _____. (2548). คู่มือการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.
- _____. (2560). คู่มือการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขัง. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์ราชทัณฑ์.
- _____. (2563). รายงานประจำปี 2563 กรมราชทัณฑ์. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์
กระทรวงยุติธรรม.
- กรวรรณ คำกรเหตุ. (2559). แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการเตรียมความพร้อมก่อน
ปล่อยของผู้ต้องขังในเรือนจำโครงสร้างเบา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์. (2561). คู่มือการจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขัง
ตามลักษณะแห่งคดีและพฤติการณ์การกระทำผิด. กรุงเทพฯ: ส่วนส่งเสริม
การศึกษาและพัฒนาจิตใจกองพัฒนาพฤตินิสัย กรมราชทัณฑ์ กระทรวง
ยุติธรรม.
- กุลนรี หาญพัฒนชัยกุล และคณะ. (2550). การติดยาและสารเสพติดซ้ำในผู้ป่วยที่เข้ารับ
การบำบัดรักษาที่สถาบันธัญญารักษ์ และศูนย์บำบัดยาเสพติดส่วนภูมิภาค 4
ศูนย์. รายงานวิจัย. ขอนแก่น: ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดขอนแก่น
สถาบันธัญญารักษ์ กระทรวงสาธารณสุข.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 8).
กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณัฐปราชย์ ชัยสินคุณานนท์. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น
ขององค์การบริหารส่วนตำบลสามต้น อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดเลย. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ธงชัย อุ้นเอกกลาง. (2541). การบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติดแบบผู้ป่วยนอก.
กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

- ธนภัทร วาญภัย. (2560). การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยสำหรับผู้ต้องขังที่มีแนวโน้ม
กระทำผิดซ้ำ ของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร. รายงานการค้นคว้าอิสระ
รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. ปทุมธานี: วิทยาลัยรัฐกิจ มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นพพร ณะชัยขันธุ์. (2550) สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: วิทิตพัฒน.
- นฤมนต์ เผ่าเพ็ง. (2558). ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงานเรือนจำ พิเศษพัทยา/
แนวทางพัฒนาการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเรือนจำ
พิเศษพัทยา. งานนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. ชลบุรี:
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นันทิ จิตสว่าง. (2546). โปรแกรมแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิด. กรุงเทพฯ: วัฒนพงศ์การพิมพ์.
- ปาณิสรา จรัสวิญญู. (2550). การวางแผนและการจัดการโครงการ. กำแพงเพชร:
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พงษ์เทพ จันทสุวรรณ. (2553). ประสิทธิภาพองค์การ: ปฏิบัติแห่งมนทัศน์. วารสาร
ร่วมฤกษ์, 28(3), 134-182.
- พรชัย ขันดี. (2549). ทฤษฎีและงานวิจัยทางอาชญาวิทยา. กรุงเทพฯ: สุเนตรพลม.
- พีรญา ทับคง. (2553). ปัจจัยในการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเพชรบุรี.
วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบุรี.
- มนตรี บุญนาค. (2542.) สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดีเสพยาบ้า: ศึกษาเฉพาะกรณี
ผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:
นานมี บุคส์พับลิเคชั่นส์.
- วรลักษณ์ ปรีชาสุชาติ, รัตติยา สันเสรี, พันธิภา ทองสลับ, ยูพาพันธ์ ประเสริฐศิลป์
และโซเฟีย แซ็ง. (2549). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดซ้ำของ
ผู้ป่วย ที่เข้ารับการบำบัดรักษาแบบกาย จิต สังคมบำบัด (Matrix Program)
ในเขตพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. รายงานวิจัย. ปัตตานี: ศูนย์บำบัดรักษา
ยาเสพติดปัตตานี กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.

- วุฒิชัย พลสงคราม. (2551). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกลับไปดื่มสุรารซ้ำของผู้ป่วยสุรา ณ สถาบันธัญญารักษ์*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภกานดา สุขศรีวงษ์. (2550). *ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์. (2563). *สถิติผู้ต้องขังราชทัณฑ์ทั่วประเทศ รท.102 (ก) สํารวจ ณ วันที่ 1 ธันวาคม 2562*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กรมราชทัณฑ์.
- ศูนย์บำบัดรักษาพยาบาลติดยาเสพติดขอนแก่น. (2546). *การติดยาและสารเสพติดซ้ำในผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่สถาบันธัญญารักษ์และศูนย์บำบัดยาเสพติดส่วนภูมิภาค 4*. ขอนแก่น: ศูนย์บำบัดรักษาพยาบาลติดยาเสพติดขอนแก่น.
- สมบุรณ์ เตชะวงศ์. (2545). *การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังคดียาเสพติด*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาบริหารงานยุติธรรม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สถิต แก้วปัญญา. (2562). *แนวทางการพัฒนาพฤตินิสัยของผู้ต้องขังคดียาเสพติดเรือนจำกลางอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุติธรรม การพัฒนา. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). *เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สุดสงวน สุธีสร. (2547). *อาชญาวิทยาและงานสังคมสงเคราะห์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภาพร พิศาลบุตร. (2550). *การวางแผนและการบริหารโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: วิรัตน์เอ็ดดูเคชั่น.
- สุรณรงค์ แจ่มจรัส. (2559). *ความคาดหวัง ความต้องการ ของผู้ต้องขังต่อการดำเนินงานของเรือนจำกลางจังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ ปร.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สีบวงศ์ พิทักษ์ธรรม. (2554). *แนวทางการควบคุมและการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังคดีความมั่นคง*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. (2556). *การจัดทำมาตรการในการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังในเขตควบคุมพิเศษ*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย / สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- _____. (2560). *การจัดทำมาตรการในการแก้ไขและบำบัดฟื้นฟูผู้ต้องขังในเขตควบคุมพิเศษ*. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาวิจัย / สำนักวิจัยและพัฒนาระบบงานราชทัณฑ์. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- สำนักพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์. (2557). *การจัดการศึกษาผู้ต้องขัง*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- _____. (2560). *คู่มือหลักสูตรการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขัง*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- อิทธิศักดิ์ พลงาม และคณะ. (2553). *การวิจัยประเมินผล การพัฒนาระบบการฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดแบบควบคุมตัวไม่เข้มงวด*. ขอนแก่น: ศูนย์บำบัดรักษาเสพติดขอนแก่น สถาบันัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- Akers, R. (1985). *Deviant behavior: A social learning approach*. Belmont, CA: Wadsworth.
- Best, J., & Kahn, J. V. (1993). *Research in Education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Cameron, K. S. (1986). "Effectiveness as Paradox: Consensus and Conflict in Conceptions of Organizational Effectiveness." *Management Science* 32,5 (1986): 539–553.
- Campbell, J. P. (1977). *On the Nature of Organizational Effectiveness*. In *New Perspectives on Organizational Effectiveness*. P. S. Goodman and J. M. Pennings, eds. San Francisco: Jossey-Bass.

- De Claire K and Dixon L. (2015). *The Effects of Prison Visits From Family Members on Prisoners' Well-Being, Prison Rule Breaking, and Recidivism A Review of Research Since 1991*. (Online). Available :<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1524838015603209>,
- Etzioni, A. (1964). *Modern Organizations*. Englewood Cliffs. N.J: Prentice Hall.
- Ford, R.C., Armandi, B.R., & Heaton, C.P. (1968). *Organization theory: A integrative Approach*. New York: Harper & Row Publishers.
- Gibson, and Other. (1982). *Organizational: Behavior, Structure, Process ; Behavior*, Dallas. Texas: Business Publication, Inc.
- Gorski, Terence T.(1999). *Passage Through Recover – An Action Plan for Preventing Relapse*. Minnesota: Hazelden.
- Hodge, B.J. & Anthony, W.P.(1988). *Organization theory*. (3rd ed.). Allyn and Bacon, Inc.
- Jackson, J.H. Moegan, C.R. & Paolillo, J.G.P. (1986). *Organization theory: A macro Perspective for management*. New Jersey: Prentice – Hall Englewood Cliffs.
- LanBrunton–Smith and Daniel J. McCarthy. (2016). *The effect of prisoner attachment to family on re–entry outcomes: A longitudinal assessment*. (Online). Available : <https://academic.oup.com/bjc/article/57/2/463/2623932>.
- Marlatt, G.A.; Aand Gordon, J.R., EDS. (1995). *Relapse Prevention: Maintenance Strategies in the Treatment of Addictive Behaviors*. New York: Guilford Press.
- Mike Maquire and Peter Raynor. (2016). *Offender management in and after prison: The end of ‘end to end’?*. (Online). Available:<http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/1748895816665435>.
- Quinn, R., & Rohrbaugh, J. (1983). A Spatial Model of Effectiveness Criteria: Toward a Competing Value Approach to Organizational Analysis. *Management Science*, 29, 367–377.

- Robbins, Stephen P. (1990). *Organization Theory: Structure, Design, and Applications*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall.
- Scott, W. R. (1977). Effectiveness of Organizational Effectiveness Studies. In *New Perspectives On Organizational Effectiveness*. P.S. Goodman and J.M. Pennings eds. San Francisco: Jossey-Bass. Pp. 63-95.
- Seashore S. E. (1979). "Predicting organizational effectiveness with a four factor theory of leadership". *Administrative Science Quarterly*. 11, 238-263.
- Steers, R.M. (1977). *Organizational effectiveness: A behavioral view*. Santa Monica, CA: Goodyear.
- Victoria Miceli. (2009). *Analyzing the effectiveness of rehabilitation programs*. (Online). Available :<http://digitalcommons.uri.edu/srhonorsprog>, 20
- Yamane T. (1981). *Statistile and Introductory Analysis*. 3^d ed. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการวิจัย

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๖๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ชาญชิตปรีชา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกัจจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๖๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๕๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๖๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมเย็น

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๖๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน พันตำรวจเอกภาคภูมิ เดชะเรืองศิลป์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๖๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๙ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายจรูญ เหง้าลา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๑๐๕๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดมุกดาหาร

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอตกลงใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัยดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๕๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๑๒๘๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครพนม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาดังกล่าวสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๓๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นายฉลาด อ่อนหัวโทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๓๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นางปารณีย์ รัตนะกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๓๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิติโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายเทพทอง ฉายาวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ชัยน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ชัยน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ ยว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๓๓๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นายธรรณี ภูนาถลม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนวิสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๓๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิติโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายเสกสีกัก รสหอม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ชัยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๕๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ชัยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๓๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายอัศรพล นิกขม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ชัยน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.บ.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๔๗ ๐๒๒๔

โทรสาร ๐ ๔๒๔๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ชัยน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๓๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นายศักดิ์ธัช ศรีวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ขยัน รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ขยัน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๑๓๘๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นายรพีศ อิมไสว

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นายสมภพ ชัยน รหัสนประจำตัวนักศึกษา ๖๒๔๒๖๔๒๓๑๒๗ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ แสนทวีสุข)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๘๗ ๐๒๒๘

โทรสาร ๐ ๔๒๘๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นายสมภพ ชัยน โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๓๓๒๗ ๐๕๑๔

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาคกริต ชาญชิตปรีชา ตำแหน่ง รักษาราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล ตำแหน่ง ประธานหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ละมัย ร่มเย็น กรรมการบริหารหลักสูตร
รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองนครพนม
5. ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดนครพนม

รายนามผู้เชี่ยวชาญหาแนวทางในการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาด
คดีเกี่ยวกับยาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

1. ผู้บัญชาการเรือนจำกลางนครพนม
2. ผู้อำนวยการส่วนพัฒนาผู้ต้องขัง
3. ผู้อำนวยการส่วนทัณฑปฏิบัติ
4. ผู้อำนวยการส่วนควบคุมผู้ต้องขัง
5. ผู้อำนวยการส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง
6. หัวหน้าฝ่ายจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง
7. หัวหน้าฝ่ายสวัสดิการผู้ต้องขัง
8. หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัย
ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม” คำตอบจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บเป็นความลับ ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ตอนที่ 2 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นายสมภพ ชัยน

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่น 12

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลาง

นครพนม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความลงในช่องว่างตาม
ความเป็นจริง

1. เพศ

☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง
2. อายุ

☐ 1. ไม่เกิน 30 ปี	☐ 2. 31-45 ปี
☐ 3. 46-60 ปี	☐ 4. มากกว่า 60 ปี
3. สถานภาพการสมรสก่อนต้องโทษ

☐ 1. โสด	☐ 2. สมรส
☐ 3. หม้าย/หย่าร้าง	☐ 4. แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษา

☐ 1. ประถมศึกษา	☐ 2. มัธยมศึกษา
☐ 3. ปวช./ปวส.	☐ 4.ปริญญาตรีขึ้นไป
5. อาชีพก่อนการต้องโทษ

☐ 1. เกษตรกร	☐ 2. ค้าขาย
☐ 3. รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	
☐ 4. อาชีพอื่น ๆ	
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ

☐ 1. ไม่มีรายได้	☐ 2. ไม่เกิน 5,000 บาท
☐ 3. 5,001-10,000 บาท	☐ 4. 10,001-20,000 บาท
☐ 5. มากกว่า 20,000 บาท	
7. กำหนดโทษที่ต้องโทษ

☐ 1. ไม่เกิน 3 ปี	☐ 2. 4-6 ปี
☐ 3. 7-10 ปี	☐ 4. 11 ปี ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาด

คดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

คำชี้แจง ท่านมีความต้องการปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย						
1	ท่านต้องการใส่ชุดนักเรียนหรือชุดอบรมเวลาเข้าเรียนหรือเข้าอบรม					
2	ท่านต้องการห้องเรียนหรือสถานที่อบรมที่ได้มาตรฐาน					
3	ท่านต้องการมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ					
4	ท่านต้องการมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนหรือเครื่องมือในการฝึกอบรมที่เหมาะสมได้มาตรฐาน					
5	ท่านต้องการสื่อสารสนเทศที่มีความทันสมัย					

ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย						
1	ท่านต้องการเรียนหรือฝึกอบรมจนจบหลักสูตร					
2	ท่านต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม					
3	ท่านต้องการให้มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ฝึกอบรมตลอดหลักสูตร					
4	ท่านต้องการได้รับวุฒิบัตรหรือเกียรติบัตรหลังจบหลักสูตร					
ปัจจัยด้านความต้องการความรัก						
1	ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากวิทยากร					
2	ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่					
3	ท่านต้องการความรักความเอาใจใส่จากเพื่อนในห้องเรียน					
4	ท่านต้องการความรักและกำลังใจจากครอบครัว					

ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ						
1	ความต้องการการยอมรับนับถือจากวิทยากร					
2	ความต้องการการยอมรับนับถือจากเจ้าหน้าที่					
3	ความต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อนในห้องเรียน					
4	ความต้องการการยอมรับนับถือจากหน่วยงานภายนอก					
5	ความต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อนจำ					
ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ						
1	ความต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพสุจริตภายหลังพ้นโทษ					
2	ความต้องการนำความรู้ไปเผยแพร่ภายหลังพ้นโทษ					
3	ความต้องการพัฒนาจิตใจเพิ่มคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดคุณค่าในตนเอง					

**ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับ
ยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม**

คำชี้แจง ท่านคิดว่าการพัฒนาพฤติกรรมผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติด
เรือนจำกลางนครพนม มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับความ
คิดเห็น ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มาก ที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปาน กลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อย ที่สุด)
ด้านการศึกษา						
1	การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษา เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป					
2	การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมมี ความเหมาะสม					
3	มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ					
4	สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนมีความ เหมาะสม					
5	มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งผู้ไม่รู้หนังสือ จนถึงระดับปริญญาตรี					
6	การวัดผลและประเมินผลตรงกับความเป็น จริงของผู้เรียน					
7	ผู้ต้องขังสามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ ประโยชน์หลังพ้นโทษ					

ข้อคำถาม		ระดับความคิดเห็น				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ด้านจิตใจ						
1	มีการอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์					
2	มีการอบรมแยกตามศาสนาพุทธ คริสต์ ฯลฯ					
3	มีการประกอบพิธีกรรมตามศาสนาที่ผู้ต้องขังนับถือ					
4	มีการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน					
5	สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม					
6	การอบรมทางศาสนาและศีลธรรมช่วยให้ท่านมีคุณธรรมจริยธรรม					
7	การอบรมทางศาสนาและศีลธรรมช่วยให้ท่านคลายความเครียด ลดความวิตกกังวลจากการต้องโทษ					
ด้านการฝึกวิชาชีพ						
1	ระยะเวลาการฝึกวิชาชีพเหมาะสมกับหลักสูตร					
2	หลักสูตรวิชาชีพตรงกับความต้องการของท่าน					
3	จำนวนวิทยากรเพียงพอ					
4	วิทยากรมีความรู้ความสามารถเหมาะสม					
5	วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมเพียงพอ					
6	สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม					
7	ท่านได้รับความรู้จากการฝึกวิชาชีพ					
8	ท่านคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ					

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดเรือนจำกลาง

นครพนม

ข้อ	ปัจจัยส่วนบุคคล	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		5	4	3	2	1			
1	เพศ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	อายุ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	สถานภาพการสมรสก่อนต้องโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ระดับการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	อาชีพก่อนการต้องโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนก่อนต้องโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	กำหนดโทษที่ต้องโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาด

คดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ข้อ	ปัจจัยความต้องการของมนุษย์	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		5	4	3	2	1			
ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย									
1	ทานอาหารใส่ช้อนนักเรียนหรือช้อนบวม เวลาเข้าเรียนหรือเข้าบวม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ทานอาหารห้องเรียนหรือสถานที่อบรมที่ ได้มาตรฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ทานอาหารมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ เพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	ทานอาหารมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนหรือ เครื่องมือในการฝึกอบรมที่เหมาะสมได้ มาตรฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	ทานอาหารสื่อสารสนเทศที่มีความทันสมัย	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยความต้องการของมนุษย์	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		5	4	3	2	1			
ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ									
1	ท่านต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพ สุจริตภายหลังพ้นโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	ท่านต้องการนำความรู้ไปเผยแพร่ภายหลัง พ้นโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	ท่านต้องการพัฒนาจิตใจเพิ่มคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดคุณค่าในตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

**ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับ
ยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม**

ข้อ	ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขัง	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		5	4	3	2	1			
ด้านการศึกษา									
1	การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษา เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมมี ความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนมีความ เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งผู้ไม่รู้หนังสือ จนถึงระดับปริญญาตรี	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	การวัดผลและประเมินผลตรงกับความเป็น จริงของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ผู้ต้องขังสามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ ประโยชน์หลังพ้นโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ขอ	ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัย ผู้ต้องขัง	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปล ผล
		5	4	3	2	1			
ด้านจิตใจ									
1	มีการอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	มีการอบรมแยกตามศาสนาพุทธ คริสต์ ฯลฯ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	มีการประกอบพิธีกรรมตามศาสนาที่ ผู้ต้องขังนับถือ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	มีการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	การอบรมทางศาสนาและศีลธรรมช่วยให้ ท่านมีคุณธรรมจริยธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	การอบรมทางศาสนาและศีลธรรมช่วยให้ ท่านคลายความเครียด ลดความวิตกกังวล จากการต้องโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
ด้านการฝึกวิชาชีพ									
1	ระยะเวลาการฝึกวิชาชีพเหมาะสมกับ หลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
2	หลักสูตรวิชาชีพตรงกับความต้องการของท่าน	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
3	จำนวนวิทยากรเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
4	วิทยากรมีความรู้ความสามารถเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
5	วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
6	สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
7	ท่านได้รับความรู้จากการฝึกวิชาชีพ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้
8	ท่านคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ไป ประกอบอาชีพหลังพ้นโทษ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อ	ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	IOC	แปลผล
		5	4	3	2	1			
1	ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม อย่างไรบ้าง โปรดระบุ	+1	+1	+1	+1	+1	5.00	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัย
ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น	แปลผล
1. ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม	.940	ใช้ได้
1.1 ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย	.762	ใช้ได้
1.2 ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย	.736	ใช้ได้
1.3 ปัจจัยด้านความต้องการความรัก	.776	ใช้ได้
1.4 ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ	.764	ใช้ได้
1.5 ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ	.764	ใช้ได้
2. ประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม	.842	ใช้ได้
2.1 ด้านการศึกษา	.765	ใช้ได้
2.2 ด้านจิตใจ	.754	ใช้ได้
2.3 ด้านการฝึกวิชาชีพ	.788	ใช้ได้
ภาพรวมทั้งฉบับ	.968	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการพัฒนาพหุตินิสัย
ผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม

ตอนที่ 2 ปัจจัยความต้องการของมนุษย์ของผู้ต้องขังเด็ดขาด

คดียาเสพติด เรือนจำกลางนครพนม

ข้อ	ปัจจัยความต้องการของมนุษย์	ค่าอำนาจจำแนก	แปลผล
ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย			
1	ทานต้องการใส่ชุดนักเรียนหรือชุดอบรมเวลาเข้าเรียนหรือเข้าอบรม	.719	ใช้ได้
2	ทานต้องการห้องเรียนหรือสถานที่อบรมที่ได้มาตรฐาน	.602	ใช้ได้
3	ทานต้องการมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่เพียงพอ	.572	ใช้ได้
4	ทานต้องการมีวัสดุอุปกรณ์การเรียนหรือเครื่องมือในการฝึกอบรมที่เหมาะสมได้มาตรฐาน	.716	ใช้ได้
5	ทานต้องการสื่อสารสนเทศที่มีความทันสมัย	.587	ใช้ได้
ปัจจัยด้านความต้องการความมั่นคงและปลอดภัย			
1	ทานต้องการเรียนหรือฝึกอบรมจนจบหลักสูตร	.599	ใช้ได้
2	ทานต้องการวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม	.700	ใช้ได้
3	ทานต้องการให้มีวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถเป็นผู้ฝึกอบรมตลอดหลักสูตร	.606	ใช้ได้
4	ทานต้องการได้รับวุฒิปั้ตรหรือเกียรติปั้ตรหลังจบหลักสูตร	.670	ใช้ได้
ปัจจัยด้านความต้องการความรัก			
1	ทานต้องการความรักความเอาใจใส่จากวิทยากร	.565	ใช้ได้
2	ทานต้องการความรักความเอาใจใส่จากเจ้าหน้าที่	.686	ใช้ได้
3	ทานต้องการความรักความเอาใจใส่จากเพื่อนในห้องเรียน	.496	ใช้ได้
4	ทานต้องการความรักและกำลังใจจากครอบครัว	.606	ใช้ได้

ข้อ	ปัจจัยความต้องการของมนุษย์	ค่าอำนาจ จำแนก	แปลผล
ปัจจัยด้านความต้องการการยอมรับนับถือ			
1	ทานต้องการการยอมรับนับถือจากวิทยากร	.544	ใช้ได้
2	ทานต้องการการยอมรับนับถือจากเจ้าหน้าที่	.719	ใช้ได้
3	ทานต้องการการยอมรับนับถือจากเพื่อนในห้องเรียน	.615	ใช้ได้
4	ทานต้องการการยอมรับนับถือจากหน่วยงานภายนอก	.696	ใช้ได้
5	ทานต้องการการยอมรับนับถือจากเรือนจำ	.606	ใช้ได้
ปัจจัยด้านความต้องการความสำเร็จ			
1	ทานต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพสุจริตภายหลังพ้นโทษ	.622	ใช้ได้
2	ทานต้องการนำความรู้ไปเผยแพร่ภายหลังพ้นโทษ	.461	ใช้ได้
3	ทานต้องการพัฒนาจิตใจเพิ่มคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้น คุณค่าในตนเอง	.521	ใช้ได้

**ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัยผู้ต้องขังเด็ดขาดคดีเกี่ยวกับ
ยาเสพติดเรือนจำกลางนครพนม**

ข้อ	ประสิทธิภาพการพัฒนาพฤตินิสัย	ค่าอำนาจ จำแนก	แปลผล
ด้านการศึกษา			
1	การจัดให้ผู้ต้องขังในเรือนจำได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับ บุคคลทั่วไป	.627	ใช้ได้
2	การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการฝึกอบรมมีความเหมาะสม	.794	ใช้ได้
3	มีกิจกรรมส่งเสริมการศึกษาสายสามัญ	.450	ใช้ได้
4	สถานที่ในการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม	.533	ใช้ได้
5	มีการจัดการศึกษาทุกระดับตั้งผู้ไม่รู้อันหนึ่งสือจนถึงระดับ ปริญญาตรี	.404	ใช้ได้
6	การวัดผลและประเมินผลตรงกับความเป็นจริงของผู้เรียน	.642	ใช้ได้
7	ผู้ต้องขังสามารถนำวุฒิการศึกษาไปใช้ประโยชน์หลังพ้นโทษ	.515	ใช้ได้

ข้อ	ประสิทธิภาพการพัฒนาฤตินิสัย	ค่าอำนาจ จำแนก	แปลผล
ด้านจิตใจ			
1	มีการอบรมในวันสำคัญของชาติ ศาสนา และ พระมหากษัตริย์	.652	ใช้ได้
2	มีการอบรมแยกตามศาสนาพุทธ คริสต์ ฯลฯ	.687	ใช้ได้
3	มีการประกอบพิธีกรรมตามศาสนาที่ผู้ต้องขังนับถือ	.685	ใช้ได้
4	มีการฝึกสมาธิวิปัสสนากรรมฐาน	.614	ใช้ได้
5	สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม	.830	ใช้ได้
6	การอบรมทางศาสนาและศีลธรรมช่วยให้ท่านมีคุณธรรม จริยธรรม	.767	ใช้ได้
7	การอบรมทางศาสนาและศีลธรรมช่วยให้ท่านคลาย ความเครียด ลดความวิตกกังวลจากการต้องโทษ	.607	ใช้ได้
ด้านการฝึกวิชาชีพ			
1	ระยะเวลาการฝึกวิชาชีพเหมาะสมกับหลักสูตร	.713	ใช้ได้
2	หลักสูตรวิชาชีพตรงกับความต้องการของท่าน	.749	ใช้ได้
3	จำนวนวิทยากรเพียงพอ	.567	ใช้ได้
4	วิทยากรมีความรู้ความสามารถเหมาะสม	.683	ใช้ได้
5	วัสดุ/อุปกรณ์ที่ใช้ในการฝึกอบรมเพียงพอ	.665	ใช้ได้
6	สถานที่ในการฝึกอบรมเหมาะสม	.830	ใช้ได้
7	ท่านได้รับความรู้จากการฝึกวิชาชีพ	.777	ใช้ได้
8	ท่านคิดว่าสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประกอบอาชีพหลังพ้น โทษ	.477	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ
แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายสมภพ ชัยน
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 4 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2527
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 101 หมู่ 2 ตำบลโพนบก อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม 48190 โทรศัพท์ 08 3327 0514
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักทัศนศึกษาปฏิบัติการ
สถานที่ทำงาน	เรือนจำกลางนครพนม 300 หมู่ 3 ตำบลขามเฒ่า อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม 48000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนโพนสวรรค์ราษฎร์พัฒนา อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2547	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาอิเล็กทรอนิกส์ วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร จังหวัดสกลนคร
พ.ศ. 2549	ปริญญาตรีคณะวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรม คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2559-2562	เจ้าพนักงานราชทัณฑ์ปฏิบัติงาน เรือนจำกลางนครพนม
พ.ศ. 2562 ถึงปัจจุบัน	นักทัศนศึกษาปฏิบัติการ เรือนจำกลางนครพนม